

Lihona

**Istorya sa Hapin:
Unsa ka Gamhanan ang
Pagkasayud sa Plano! p. 32**

**Bato sa Manalagna, si Joseph Smith,
ug ang Basahon ni Mormon, p. 10**

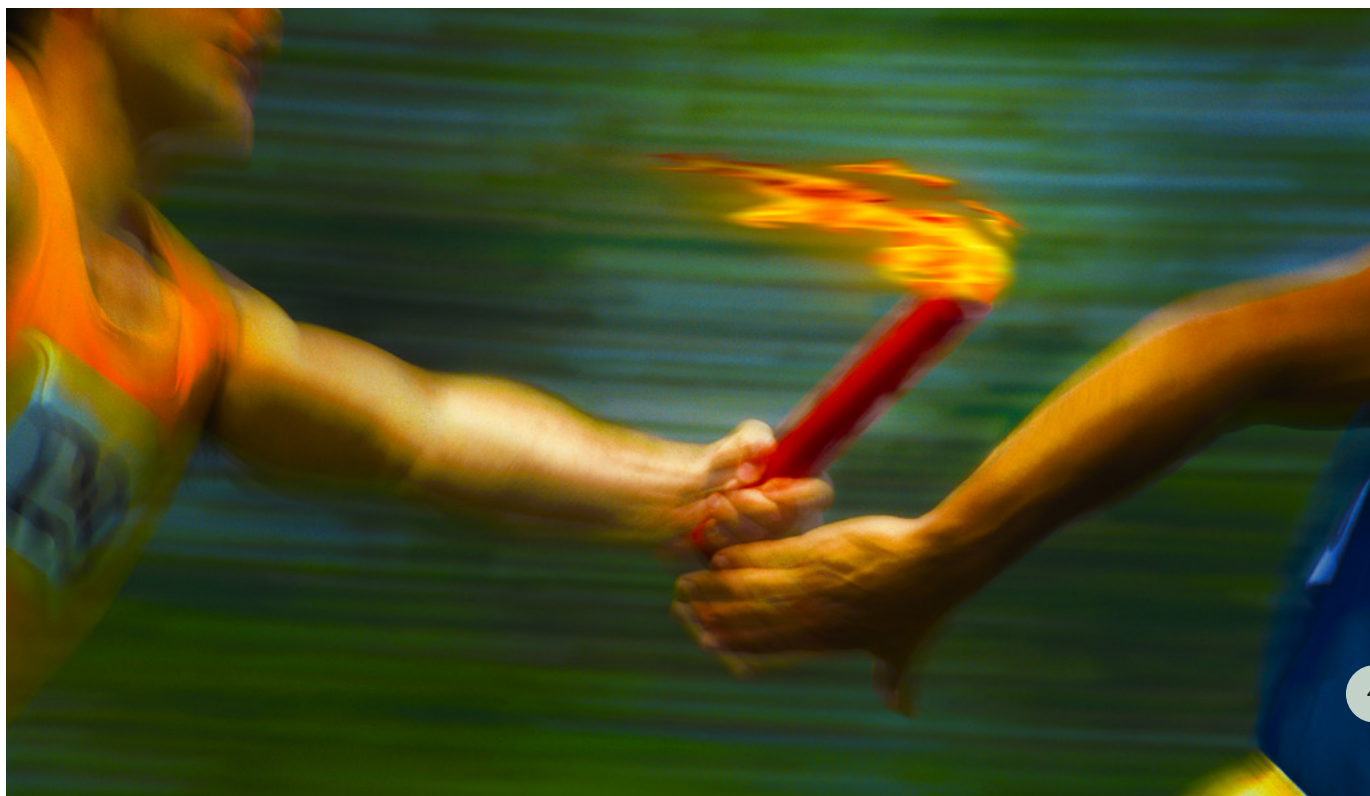
**Malipayong ika-100 nga Anibersaryo:
Family Home Evening sa
tibuok Kalibutan, p. 26**

**Pag-atubang sa mga Kamatuoran
sa Pornograpiya, p. 50**

"Lain nga sambingay namulong siya ngadto kanila; Sa gingharian sa langit mao ang sama ngadto sa igpapatubo, nga usa ka babaye gidala, ug mitago sa tulo ka sukod sa pagkaon, hangtud ang isagol sa kinatibuk-an."

Mateo 13:33

MGA MENSAHE

- 4 Mensahe sa Unang Kapangu-lohan: Tapusa nga ang Imong Sulo Gasiga pa Gihapon**
Ni Presidente Dieter F. Uchtdorf
- 7 Mensahe sa Visiting Teaching: Diosnong Kinaiya ni Jesukristo—Puno sa Gugma nga Putli ug Paghigugma**

LABING IMPORTANTING MGA ARTIKULO

- 10 Si Joseph ang Manalagna**
Ni Richard E. Turley Jr.,
Robin S. Jensen, ug
Mark Ashurst-McGee
Sa unsang paagi nga si Propeta Joseph nakahimo sa pagtuman sa iyang calling isip usa ka manalagna ug paghubad sa Basahon ni Mormon?

SA HAPIN

Atubangan: Paghulagway sa litrato ni Cody Bell. Sulod sa atubangang hapin: Photography © StockFood/Talbot, Barbara. Sulod sa luyo nga hapin: Gilitratohan ni Tiffany Myloan Tong.

- 18 Ang mga Pulong nga Mousab sa Atong Kalibutan**
Ni Norman C. Hill
Ang mga paningkamot sa literacy sa usa ka district council sa Ghana misangpot sa panalangin nga dili masukod alang sa pipila ka mga Santos.

- 22 Pagtudlo sa Kabatan-onan kon Unsaon sa Pagpangulo sa Pamaagi sa Manluluwas**
Ni Carol S. McConkie
Ang kabatan-onan mao ang umaabut nga mga lider sa Simbahan, apan sila makabaton og mga kasinatian sa pagpangulo karon.

- 26 Pagsaulog sa Family Home Evening**
Tan-awa kon sa unsang paagi ang mga miyembro sa tibuok kalibutan moapil niining importante nga kalihokan nga makapalig-on sa pamilya.

- 32 Ang Plano sa Kaluwasan: Usa ka Sagradong Bahandi sa Kahibalo sa Paggiya Kanato**
Ni Elder Robert D. Hales
Ang pagsuporta sa plano sa atong Amahan mao ang atong yawe sa kalampusan sa kinabuhi sa wala pa sa yuta, ug kini mao gihapon ang yawe sa atong kalampusan niini nga kinabuhi.

MGA DEPARTAMENTO

- 8 Pagserbisyo diha sa Simbahan: Igo na ba ang Akong Nabuhat?**
Ni Brooke Barton
- 9 Mga Pagpamalandong: Mga Pumpkin o mga Melon?**
Ni Rachel Cox
- 40 Mga Tingog sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw**
- 80 Hangtud sa Sunod Natong Panagkita: Ang Dalan Padulong sa Kahilwasan [Safety]**
Ni Presidente Henry B. Eyring

44

44 Pagpakabuhi uban sa Tinuod nga Katuyoan

Ni Randall L. Ridd

Ang pagsusi sa “ngano” sa imong mga desisyon motabang nimo sa pagpuyo og kinabuhi nga mas kinabubut-on ug nakatutok.

48 Hugot nga Pagtuo, Serbisyo, ug usa ka Piraso sa Pan

Ni Nissanka (Nissh) Muthu Mudalige

Gusto ko motudlo uban sa mga misyonaryo; wala lang ako nasa-yud unsaon nga makakwarta ko arun makaabot didto.

Tan-awa kon makit-an ba ninyo ang Liahona nga gitago niini nga isyu. Timaan: Asa ka makapangayo og tabang kon ikaw wala masayud unsay buhaton?

50 Nagpaayo gikan sa Pagkalit-ag sa Pornograpiya

Ni Elder Dallin H. Oaks

Lima ka mga baruganan sa pagtabang kanimo sa pagtubag sa hustong paagi sa media nga dunay seksual nga sulod.

56 Diha sa Hustong Lugar sa Hustong Panahon

Usahay makahibalo nalang ka nga ang Ginoo mipahimutang nimo—o sa uban—kon asa ka man tungod sa usa ka rason.

58 Poster: Ang Inyong Basahon sa Kinabuhi

59 Pagtulun-an human sa usa ka Pagtulun-an: Genesis 1:26–27

60 Ang Akong Pagpangita sa Kamatuoran Ang

Ni Peng Hua

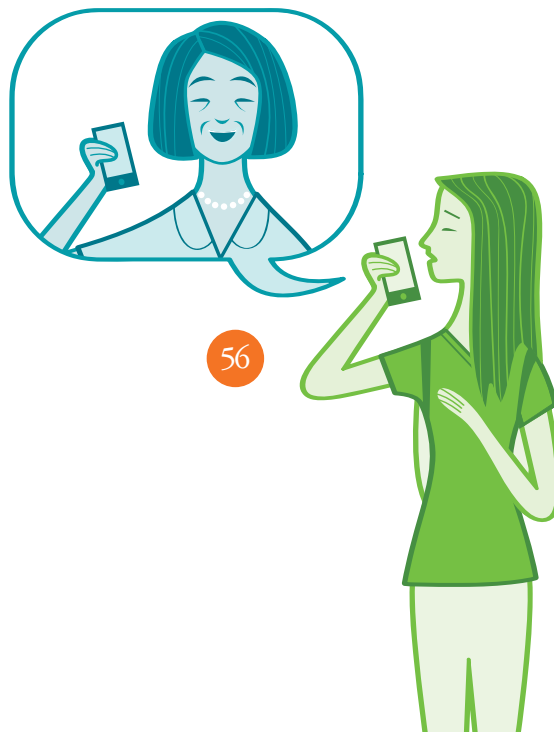
Nagdako ako, nga gitudloan nga walay Dios, apan kinahanglan mahibaloan nako mismo.

62 Talagsaong Batan-ong mga Lalaki ug Batan-ong mga Babaye diha sa mga Kasulatan

Ni Gisela Guthier

64 Mga Pangutana ug mga Tubag

Unsaon nako nga madawat nga himatyon na ang akong mama—bisan sa among pagpuasa ug pag-ampo siya mabuhi?

72

66 Ang Madaugon nga Desisyon

Ni Marissa Widdison

Sa katapusan nakatsansa gyud si Miranda nga modula sa duma-daog nga kuponan [team] Apan siya makadula ba ma-Dominggo?

68 Dapit Kapangutan-an

Unsa ang inyong labing nagustohan sa pagkamiyembro sa Simbahan?

69 Atong Pahina

70 Panahon sa Kasulatan: Si Pedro, Cornelio, ug ang Anghel

Ni Erin Sanderson

72 Pagpangita og Tabang

Ni Kimberly Reid

Si Tate nakakita ug talan-awon nga dili angay niya makita, pero nahadlok siya mosumbong sa iyang ginikanan bahin niini.

74 Pastilan! Karon Unsa Man?

Unsay imong buhaton kon ikaw makakita og usa ka butang nga imong nahibaloan nga dili maayo?

75 Ang mga Pumpkin ni Paul

Wala gyud magtuo si Paul nga siya makamisyon sama sa iyang igsoong lalaki.

79 Musika: Usa sa usa ka Milyon

Ni Jan Pinborough ug Michael F. Moody

OKTUBRE 2015 VOL. 18 NO. 10
LIAHONA 12570 853 (ISSN 1096-5114)

Internasyonal nga magasin sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nga giimprinta sa Cebuano

Ang Unang Kapanguloan: Thomas S. Monson, Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles:

Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen

Editor: Joseph W. Sitati

Mga Adviser: Randall K. Bennett, Craig A. Cardon, Christoffel Golden, Larry R. Lawrence, James B. Martino

Tigdumalang Direktor: David T. Warner

Direktor sa Operasyon: Vincent A. Vaughn

Direktor sa mga Magasin sa Simbahan:

Allan R. Loyborg

Business Manager: Garff Cannon

Tigdumalang Editor: R. Val Johnson

Luyo-luyo sa Tigdumalang Editor: Ryan Carr

Assistant sa Publikasyon: Megan VerHoef

Team sa Pagsulat ug Pag-edit: Brittany Beattie, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Jill Hacking, Charlotte Larcabal, Mindy Anne Leavitt, Michael R. Morris, Sally Johnson Odekerk, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Paul VanDenBerghe, Marissa Widdison

Tigdumalang Direktor sa Art: J. Scott Knudsen

Direktor sa Art: Tadd R. Peterson

Team sa Pagdesinyo: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Mandie M. Bentley, C. Kimball Bott, Tom Child, Nate Gines, Colleen Hincley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Mark W. Robison, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Coordinator sa Intellectual Property:

Collette Nebeker Aune

Tigdumala sa Produksyon: Jane Ann Peters

Team sa Produksyon: Connie Bowthorpe Bridge, Julie Burdett, Katie Duncan, Bryan W. Gygi, Denise Kirby, Ginny J. Nilson, Gayle Tate Rafferty

Prepress: Jeff L. Martin

Direktor sa Pag-imprinta: Craig K. Sedgwick

Direktor sa Pagpang-apud-apod: Stephen R. Christiansen

Paghubad: Francisco M. dela Cruz

Ipadala ang subskripsyon, mga pangutana, ug mga taho ngadto sa *Dateline Philippines* sa *Liahona*, The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, Temple Drive, Greenmeadows Subdivision, Quexon City 1110, Metro Manila, Philippines o sa P. O. Box 1505, Ortigas Center, Emerald Avenue, Pasig 1600, Metro Manila, Philippines. Numero sa telepono 635-9183. Presyo sa subskripsyon sa Pilipinas, P48 matag tuig, P4.00 matag gula, gawas sa mga espesyal nga isyu.

Sa pag-subscribe ug pag-renew sa magasin, bisitaha ang <http://store.lds.org>. Palihug ayaw kalimti sa pagbutang sa imong ward/branch isip address asa ipadala ang imong subskripsyon.

Kon dunay mga pangutana mahitungod sa subskripsyon palihug tawag sa Church's Global Service Center (GSC) sa 1800-8-680-3950 alang sa mga subscriber sa PLDT ug Smart o 1800-1-441-0687 alang sa mga subscriber sa Globe.

Isumiter ang mga manuskrito ug mga pangutana online sa liahona.lds.org; kon ipadala ngadto sa *Liahona*, Room 2420, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, UT 84150-0024, USA; o i-e-mail sa: liahona@ldschurch.org

Liahona (usa ka termino sa Basahon ni Mormon nga nagpasabut nga "kompas o direktor") gimantala sa Albanian, Armenian, Bislama, Bulgarian, Cambodian, Cebuano, Chinese, Chinese (simplified), Croatian, Czech, Danish, Dutch, English, Estonian, Fijian, Finnish, French, German, Greek, Hungarian, Icelandic, Indonesian, Italian, Japanese, Kiribati, Korean, Latvian, Lithuanian, Malagasy, Marshallese, Mongolian, Norwegian, Polish, Portuguese, Romanian, Russian, Samoan, Slovenian, Spanish, Swahili, Swedish, Tagalog, Tahitian, Thai, Tongan, Ukrainian, Urdu, ug Vietnamese. (Ang kasagad magkalahi sa pinulongan.)

© 2015 sa Intellectual Reserve, Inc. Tanang mga katungod gigahin. Gigamit sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nga may pagtugot. Gi-imprinta sa Tinipong Bansa sa Amerika. Gi-imprinta sa Pilipinas.

Ang teksto ug biswal nga materyal diha sa *Liahona* mahimong kopyahan alang sa sulagma, dili pangkomersyo nga paggamit sa simbahan o panimalay. Ang biswal nga materyal dili mahimong kopyahan kon kini adunay mga pagdili diha sa linya sa kredito sa maong artwork. Ang mga pangutana kinahanglan ipadala ngadto sa Intellectual Property Office, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, UT 84150, USA; e-mail: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

October 2015 Vol. 18 No. 10. LIAHONA (USPS 311-480) Cebuano (ISSN 1096-5114) is published monthly by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$10.00 per year; Canada, \$12.00 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address *must* be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DNMI 707.4.12.5). NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, P.O. Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Mga Ideya sa Family Home Evening

Kini nga isyu naglangkob og mga artikulo ug mga kalihokan nga magamit alang sa family home evening. Ang mosunod mao ang duha ka ehemplo.

"Pagsaulog sa Family Home Evening,"

pahina 26: Bisan wala gayud makapalta og usa ka semana o mao kini ang inyong unang pagsulay, hunahunaa ang paghimo og espesyal nga family home evening sa *pagpasidungog* sa family home evening! Mahimo kamong magbasa sa artikulo aron makita kon sa unsang paagi ang mga pamilya libut sa kalibutan malingaw sa paggahin og panahon uban sa usag usa samtang nagkat-on sa ebanghelyo. Hunahunaa ang paghisgot kon sa unsang paagi ninyo maangkon ang inyong tumong sa paghimo og family home evening. Unsaon kaha ninyo sa pagpahaum niini sa panginahanglan sa inyong pamilya? Mahimo kamong mopasalig pag-usab isip pamilya sa paghimo niining 100-ka tuig nga tradisyon nga prayoridad sa inyong kaugalingong panimalay, bisan pa sa inyong sitwasyon.

"Pagpangita og Tabang,"

pahina 72: Ikonsiderar ang pagbasa sa artikulo isip usa ka pamilya ug dayon maghisgot sa mosunod nga mga pangutana: (1) Unsa nga matang sa mga hulagway o media nga mahimong makita sa mga bata? (2) Hain niini ang dili maayo nga atong tan-awon o tutukan? (3) Unsay buhaton sa matag tawo sa usa ka sitwasyon diin sila makakita o makadungog og usa ka butang nga dili nila angay nga tan-awon o paminawon? Hisguti ang mga paagi gikan sa "Pastilan! Karon Unsa?" sa pahina 74 kon kamo nagkinahanglan og tabang sa mga ideya (pagpalayo gikan sa mga sitwasyon, pakig-istorya sa mga ginikanan, pagserbisyo, ubp.).

SA INYONG PINULONGAN

Ang *Liahona* ug ubang mga materyal sa Simbahan anaa sa daghang pinulongan sa languages.lds.org. Bisitaha ang [Facebook.com/liahona.magazine](https://www.facebook.com/liahona.magazine) sa pagpangita og mga ideya sa family home evening, mga tabang sa leksyon sa Dominggo, ug mga sulod nga mahimo ninyong ipakigbahin sa mga higala ug pamilya (anaa sa English, Portuguese, ug Spanish).

MGA HILISGUTAN NIINI NGA ISYU

Ang mga numero nagrepresentar sa unang pahina sa artikulo.

Adlawng Igpapahulay, 66
Bag-ongTugon, 70
Basahon ni Mormon, 10, 44
DaangTugon, 59
Family home evening, 26
Gugmang Putli, 7
Jesukristo, 7
Joseph Smith, 10
Kabatan-onan, 22, 62
Kabubut-on, 32
Kakugi, 4
Kalooy, 50
Kamatayon, 64

Kaminyoon, 32
Kasaysayan sa Simbahan, 10
Literacy [kahibalo sa pagbasa ug pagsulat], 18
Media, 50, 72, 74
Mga Calling sa Simbahan, 8
Mga desisyon, 9, 44, 58, 66
Mga kasulatan, 18, 59, 62
Mga konseho, 18
Mga Prayoridad, 9
Mga propeta, 10, 80

Mga templo, 69
Misyonaryo nga buhat, 44, 48, 60, 70
Pag-ampo, 43, 64, 72
Pagdasig, 40, 41, 42, 56
Pagkakabig, 60
Pagka-miyembro sa Simbahan, 68
Pagpadayag, 80
Pagpangulo, 22
Plano sa kaluwasan, 32
Pornograpiya, 50, 72
Serbisyo, 8, 56

**Ni Presidente
Dieter F. Uchtdorf**

Ikaduhang
Magtatambag sa
Unang Kapangulohan

Tapusa

NGA ANG IMONG SULO GASIGA PA GIHAPON

Sa karaang pahanon sa Greece, ang mga managan misalmot sa lumba sa dagan nga gitawag og *lampadedromia*.¹ Sa lumba, ang managan magdala og sulo ug ipasa kini ngadto sa sunod modagan hangtud nga ang katapusang sakop sa team makaabut sa finish line.

Ang premyo dili iganti ngadto sa team nga kinakusgan nga nanagan—iganti kini ngadto sa unang team nga nakaaabut sa finish line nga ang sulo nagsiga pa gihapon.

Adunay halawong nga leksyon niini, nga gitudlo sa mga karaan ug modernong propeta: samtang importante nga sugdan ang lumba, mas importante nga atong humanon uban sa sulo nga nagsiga gihapon.

Si Solomon Misugod nga Lig-on

Ang bantogan nga si Haring Solomon usa ka ehemplo sa usa ka tawo kinsa misugod nga lig-on. Sa dihang batan-on pa siya, siya “nahigugma sa Ginoo, naglakaw sa kabalao-ranan ni David nga iyang amahan” (1 Mga Hari 3:3). Ang Dios nahimuot kaniya ug miingon, “pangayo kong unsay akong ihatag kanimo” (1 mga Hari 3:5).

Imbis mangayo og katigayunan o taas nga kinabuhi, si Solomon nangayo og “masinabtanong kasingkasing sa paghukom sa imong katawhan, aron maila ko ang kalainan sa maayo ug dautan” (1 Mga Hari 3:9).

Kini nakapahimuot sa Ginoo pag-ayo nga Siya mipanalangin ni Solomon dili lamang sa kaalam apan usab sa kati-gayunan nga dili masukud ug taas nga kinabuhi.

Bisan og si Solomon maalamon gayud ug nakahimo og daghang talagsaong butang, wala siya motapos nga lig-on. Subo lang, sa ulahing bahin sa iyang kinabuhi, si “Solomon nagbuhat niadtong dautan sa pagtan-aw sa Ginoo, ug wala maglakat nga hingpit sa Ginoo” (1 Mga Hari 11:6).

Pagtapus sa Atong Kaugalingong Lumba

Pila ka higayon nga atong gisugdan ang usa ka butang ug wala tapusa? Mga pag-diet? Mga programa sa ehersisyo? Mga pasalig sa pagbasa sa mga kasulatan kada adlaw? Mga desisyon nga mahimong mas maayong mga disipulo ni Jesukristo?

Kapila man nato himoa ang mga resolusyon sa Enero ug determinado kaayong mopadayon niini sulod sa pipila ka adlaw, pipila ka semana, o bisan pipila ka bulan nga sa pagka Oktobre, ang determinasyon sa gipanaad mapalong na nga lupig pay bugnawng abo?

Usa ka adlaw nakakita ko og kataw-anan nga hulagway sa usa ka iro nga naghigda tupad sa papel nga iyang gikunis-kunis. Mabasa kini nga, “Sertipiko sa Pagbansay sa Pagkamasulundon nga Iro.”

Ingon ta niana usahay.

Aduna kitay maayong mga tumong; nagsugod ta nga lig-on; gusto natong mahimong kinamaayohan. Apan sa katapusan atong pasagdan ang atong mga resolusyon nga makunis-kunis, mabasura, ug mahikalimtan.

Tawhanong kinaiya nga mapandol, mapakyas, ug usahay gustong moundang sa lumba. Apan isip disipulo ni Jesukristo nanaad ta nga dili lang mosugod sa lumba apan sa pagtapus usab niini—ug tapuson kini uban sa sulo nga hayag pang nagsiga. Ang Manluluwas misaad sa Iyang mga disipulo, “Apan ang molahutay hangtud sa katapusan mamaluwas” (Mateo 24:13).

Tuguti ko sa pagbatbat sa unsay gisaad sa Manluluwas sa atong panahon: Kon kita mosunod sa Iyang mga sugo ug motapos uban sa atong sulo nga nagsipa pa gihapon,

Kon atong ipadayon ang atong pa-ningkamot ug padayon nga mopaduol ngadto sa atong Manluluwas, magma-lampuson kita uban sa atong sulo nga hayag nga magsiga.

Tungod kay ang sulo dili mahitugod kanato o sa unsay atong gibuhad.

Kini mahitungod sa Manluluwas sa kalibutan.

Ug mao kana ang Kahayag nga dili gayud maawop. Mao kini ang kahayag nga molamoy sa kangitngit, moayo sa atong mga espirituhanong samad, ug molig-on bisan sa tunga-tunga sa kinalawman nga kasubo ug sa dili masukod nga kasakit.

Mao kini ang Kahayag nga milapaw sa panabut.

Hinaut nga matag usa kanato motapos sa dalan nga atong gisugdan. Ug uban sa tabang sa atong Manluluwas ug Manunubos, si Jesukristo, kita malipayong motapos ug uban sa atong mga sulo nga nagsiga lang gihapon. ■

kita makabaton og kinabuhing dayon, diin mao ang labing mahinungdanon sa tanan nga mga gasa sa Dios (tan-awa sa D&P 14:7; tan-awa usab sa 2 Nephi 31: 20).

Ang Kahayag Nga dili Gayud Mamatay

Usahay human sa pagkapandol, kapakyas, o gani pag-undang, mawad-an kita sa kadasig ug magtuo nga ang atong kahayag napalong ug napildi na sa lumba. Apan ako mopamatuod nga ang Kahayag ni Kristo dili mahimong palungon. Nagdan-ag kini sa kinangitngitan nga kagabhion ug modan-ag pag-usab sa atong mga kasingkasing kon ato lang ikiling ang akong mga kasingkasing ngadto Kaniya (tan-awa sa 1 Mga Hari 8:58).

Dili importante kon kapila o sa unsang paagi nga napukan kita, ang Kahayag ni Kristo hayag kaayo nga nagsiga. Ug bisan sa malisud nga panahon, kon maningkamot lang gyud kita sa pagsunod Kaniya, ang Iyang kahayag mobuntog sa atong mga kalisud, ug molig-on sa atong mga kalag.

Kining lumba sa pagkadisipulo dili lumba sa mubo lang nga panahon; usa kini ka maraton. Ug dili kaayo mahinungdanon kon unsa ka paspas ang atong paglambo. Sa pagkatinuod, ang bugtong paagi nga mapildi kita sa lumba mao ang pagpadala sa mga tintasyon ug pag-undang.

MUBO NGA SULAT

1. *Harpers Dictionary of Classical Antiquities* (1898), "Lampadedromia," www.perseus.tufts.edu/hopper. Si Pausanias mihulagway sa laing lumba nga may sulo diin ang mga tigdala og sulo, mahimong usa gikan sa kada tribu, dili mopasa sa ilang mga sulo. Apan sama sa *lampadedromia*, ang mananaog mao ang unang makaabut sa tumoy sa lumba nga ang sulo nagsiga pa gihapon.

PAGTUDLO NIINI NGA MENSAHE

Hunahunaa ang pag-awhag niadtong inyong gitudloan sa pagpamalandong kon diin na sila sa ilang "lumba" sa kinabuhi. Hayag bang nagsiga ang ilang mga sulo? Mahimo ninyong basahon ang hugpong sa pulong nga nag-ingon ang Kahayag ni Kristo mao "ang kahayag nga molamoy sa kangitngit, moayo sa atong mga espirituhanong samad, ug molig-on bisan sa tunga-tunga sa kinalawman nga kasubo ug sa dili masukod nga kasakit." Dayon ikonsiderar ang paghisgot uban niadtong inyong gitudloan kon sa unsang paagi nga ang Kahayag ni Kristo nakaimpluwensya sa ilang mga kinabuhi sa nangagi ug sa unsang paagi nga kini nag-impluwensya sa ilang mga kinabuhi karon.

Pagpasiga sa Inyong Sulo: Ang 30 ka Adlaw nga Pagsulay

Alang sa kabatan-onan sa Simbahan nga busy sa kinabuhi, sayon kaayo ang pagkabara sa pagbuhat sa mga butang nga naandang buhaton, ilabi na sa espirituhanong mga butang. Magbasa ta sa atong mga kasulatan, mag-ampo, ug magsimba sa samang paagi hapit kada adlaw ug dayon maghunahuna nganong wala man kita mouswag sa espirituhanon.

Ang usa sa labing maayo nga paagi sa pagpadayon sa pagpasiga sa inyong espirituhanong sulo mao ang pagsiguro nga kamo adunay makahuluganon nga espirituhanong mga kasinatian. Apan mas sayon kini sultihon kay sa buhaton, mao nga aniay sugyot sa pagtabang kaninyo nga magpadayon sa paglambo sa espirituhanong paagi: Paghunahuna og kalihokan nga may kalabutan sa ebanghelyo nga wala pa ninyo mabuhat kaniadto (o talagsa kaayo buhaton) ug mopasalig sa pagbuhat niini matag adlaw sulod sa usa ka bulan. Makasugod kamo sa ginagmay tungod kay inyong makita nga mas sayon ang paghimo sa gagmayng mga

kausaban ngadto sa malungtarong mga kausaban. Ang pagbuhat og mga butang nga gawas sa atong espirituhanong kahayahay tingali magkinahanglan og dugang nga pagtuo ug paningkamot sa atong bahin, apan kon kita mobuhat niini, kita nagdapit sa Espiritu Santo nga makig-uban kanato, ug nagpakita kita og mas dakong hugot nga pagtuo sa Langitnong Amahan ug usa ka tinguha nga mas mapaduol ngadto Kaniya. Aniay pipila ka ideya aron kamo makasugod:

- Paghimo og tumong nga mag-ampo sa buntag ug gabii. Pagsulay sa pag-ampo og kusog.
- Pagmata og 15 minutos sayo ug pagbasa sa inyong mga kasulatan sa dili pa moeskwela.
- Pagbasa sa nangaging mga pakigpu-long sa kinatibuk-ang komperensya.
- Pag-post og kasulatan gikan sa Basahon ni Mormon diha sa social media.
- Pagpaminaw sa mga himno o musika sa Simbahan musika imbis sa inyong regular nga musika.

MGA BATA

Pahayaga pa ang Inyong Sulo

Kaniadto sa Greece, dihay lumba diin ang mga runner maggunit og mga sulo. Bisan kinsa ang makadagan sa tibuok lumba nga nagsiga gihapon ang sulo mao ang makadaog. Si Presidente Uchtdorf miingon nga ang kinabuhi sama niana

nga lumba. Ang sulo nga atong gigunitan mao ang Kahayag ni Kristo. Kon kita maningkamot nga mahisama ni Jesukristo, himoon nato nga mas mohayag ang atong sulo.

Mopahiyom o mosulti og hi sa usa ka tawo nga nagmagul-anon

Magpabiling masuko sa usa ka tawo

Moatiman sa imong lawas

Magbugal-bugal sa imong igsoon nga lalaki o babaye

Mosunod sa propeta

Moundang kon ikaw makahimo og sayop

Motabang sa usa ka tawo

Kolori ang mga butang sa lingin nga mahimo niini nga bata aron mahimong sama ni Jesus ug makahimo sa iyang sulo nga mas hayag.

Tun-i sa mainampuong paagi kini nga materyal ug tinguhaa nga masayud unsay angay nga ipakigbahin. Sa unsang paagi nga ang pagsabut sa balaanong mga kinaiya sa Manluluwas makapalambo sa inyong hugot nga pagtuo diha Kaniya ug mopanalangin niadtong inyong giamuma pinaagi sa visiting teaching? Alang sa dugang nga impormasyon, adto sa reliefsociety.lds.org.

Diosnong Kinaiya ni Jesukristo: Puno sa Gugma nga Putli ug Paghigugma

Usa kini ka bahin sa sunod-sunod nga mga Mensahe sa Visiting Teaching nga naghulagway sa balaanong mga kinaiya sa Manluluwas.

Ang Giya ngadto sa mga Kasulatan Anaghubit sa gugmang putli isip “ang pinakataas, pinakahalangdon, pinakalig-on nga matang sa gugma” (“Gugma nga Putli”). Kini mao ang tiunay nga gugma ni Jesukristo. Samtang kita magkat-on ni Jesukristo ug maningkamot nga mahimong sama Kaniya, kita magsugod sa pagbati sa Iyang tiunay nga gugma sa atong mga kinabuhi ug mahimong madasig sa paghigugma ug pagserbisyo sa uban sama sa Iyang gihimo. “Ang gugmang putli mao ang pagbaton og pailub sa usa ka tawo kinsa mipakyas kanato,” miingon si Presidente Thomas S. Monson. “Kini ang pagbatok sa aghat sa pagkadaling masilo. Kini ang pagdawat sa kahuyang ug mga kasaypanan. Kini ang pagdawat sa mga tawo kon unsa man gayud sila. Kini ang pagtan-aw lapas sa pisikal nga panagway ngadto sa mga kinaiya nga dili mapalong sa pagdagan sa panahon.

Ikonsiderar Kini

Sa unsang paagi nga si Kristo mao ang atong hingpit nga ehemplo sa paghigugma ug gugmang putli?

Kini ang pagbatok sa aghat sa pagkategoriya sa uban.”¹

Sa Basahon ni Mormon, atong nakat-unan ang importanting kamatuoran nga kita “mag-ampo ngadto sa Amahan uban sa tibuok kusog sa kasingkasing, nga kamo unta mapuno niini nga gugma, diin siya mitugyan diha sa tanan kinsa tinuod nga mga sumusunod sa iyang Anak, nga si Jesukristo; aron mahimo kamo nga mga anak sa Dios; nga kon siya moabut kita mahisama kaniya, kay kita makakita kaniya nga mao gihapon; nga kita mahimo nga makabaton niini nga paglaum; aron mahimo kita nga putli ingon nga siya putli” (Moroni 7:48).

Dugang nga mga Kasulatan

Juan 13:34–35; 1 Mga Taga-Corinto 13:1–13; 1 Nephi 11:21–23; Ether 12:33–34

MUBO NGA MGA SULAT

1. Thomas S. Monson “Ang Gugma nga Putli Dili Gayud Mopakyas” *Liahona*, Nob. 2010, 124.
2. *Anak nga mga Babaye sa Akong Gingharian: Ang Kasaysayan ug Buhat sa Relief Society* (2011), 143.
3. *Anak nga mga Babaye sa Akong Gingharian*, 104.

Hugot nga Pagtuo, Pamilya, Kahupayan

Gikan sa Atong Kasaysayan

“Usa ka sister nga bag-o lang nabiyuda mapasalamaton sa mga visiting teacher kinsa nagbangutan uban kaniya ug mihupay kaniya. Siya misulat: ‘Hilabihan ang akong panginahanglan og tawo kinsa akong maduol; usa ka tawo nga maminaw kanako. . . . Ug sila naminaw. Sila mihupay kanako. Mibakho sila uban kanako. Ug sila migakos kanako . . . [ug] mipagawas kanako gikan sa kawalay paglaum ug kasubo sa unang mga bulan sa pag-inusara.’

“Laing babaye ang mi-summarize sa iyang pagbati dihang nadawat niya ang tinuod nga gugmang putli gikan sa usa ka visiting teacher: ‘Nahibalo ako nga labaw pa ako kaysa numero lang nga naa sa mga record book nga iyang bisitahanan. Nahibalo ako nga naghunahuna siya kanako.’”²

Sama niini nga mga sister, daghang mga Santos sa Ulahing mga Adlaw sa tibuok kalibutan ang makapamatuod sa kamatuoran niini nga pahayag ni Presidente Boyd K. Packer (1924–2015), Presidente sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles: “Pagkamakahupay nga masayud nga bisan asa ang [usa ka pamilya] moadto, ang Church family nagahulat kanila. Gikan sa adlaw nga sila moabut, mahisakop sila sa usa ka korum sa priesthood ug siya mahisakop sa Relief Society.”³

IGO NA BA ANG AKONG NABUHAT?

Ni Brooke Barton

Ang leksyon mahitungod sa nawala nga karnero nakatabang nako nga masabtan unsaon sa pagtuman ang akong calling sa labing maayo nga paagi.

Sa edad nga 23, gitawag ko isip presidente sa Relief Society sa among ward nga minyo nga mga estudyante. Nahinumduman nako kanang pagbati nga dili sarang, inubanan sa tinguha nga buhaton nako ang labing maayo. Mahinangpon ko ug naghinam-hinam sa pag-alagad apan nagduha-duha sa akong abilidad nga mamahimong maayong lider.

Paghuman sa pipila ka bulan isip presidente sa Relief Society, akong gibati nga dili pa igo ang akong nahimo. Gusto ko nga adunay kalabutan uban sa mga sister ug makasabut sa ilang indibidwal nga mga panginahanglan, apan mibati ko nga nagkulang.

Nakig-istorya ko uban sa akong bishop ug mipadayag sa akong mga kabalaka. Gipasabut nako kon sa unsang paagi nga dili gyud nako matabangan ang tanang mga sister nga buot nakong tabangan. Gihulagway nako ang akong tinguha nga lima pa lang unta ko kabuok aron mahuman ang trabaho sa paagi nga angayng humanon. Naningkamot ko nga mapadayag ang akong kabalaka sa pagpakatawa ug dili kaayo siryuso, apan ang akong mga mata napuno dayon sa mga luha sa kawalay kadasig. Si bishop mipahiyum ug mitanyag og pipila sa kinanin-dotan nga tambag sa pagpangulo nga akong nadawat sukad.

“Pamilyar ka ba sa sugilanon sa magbalantay kinsa, sa dihang nawad-an og usa sa iyang panon, gibiyaan ‘ang kasiyaman ug siyam’

sa pagpangita niini?” nangutana siya (tan-awa sa Lucas 15:4–7). Mitando ko.

“Daw adunay dako kaayong kalam nga anaa nianang samingay,” siya mipadayon. “Nasayud ang magbalantay nga ang kasiyaman ug siyam mamaayo ra kon siya mobiya kanila sa pagpangita sa nawala nga karnero.”

Dayon ang akong bishop mitanyag sa mosunod nga tambag:

“Abi nimo, ang kasiyaman ug siyam adunay talagsaong paagi sa pagbantay sa usag usa kon wala ka. Modasig ug magtinabangay kini og maayo sa usag usa. Mosugyot ko nga imong tutokan ang usa nga daw nahisalaag. Ang tanang nahabilin OK ra.”

Nabati nako ang lig-on nga pagsaksi nga unsay iyang gisulti nako tinuod ug nga dili ko kinahanglan magguol bahin sa entiro panon sa usa ka higayon. Ang akong tumong mao ang pagpangita niadtong kinsa nawagtang ug pagdapit kanila sa pagbalik sa panon. Sa ingon ana nga paagi, ang katuyoan sa Langitnong Amahan mapahinabo, ug mamahimo akong himan diha sa Iyang mga kamot.

Samtang akong gisunod ang tambag sa bishop, akong nabati ang dakong pagsabut sa paagi nga ang Ginoo buot nga ako moalagad diha sa Iyang gingharian. Nakadawat usab ko og espirituhanon nga katagbawan nga nagpalig-on kanako diha sa akong calling tungod sa akong pagserbisyo sumala sa gitudlo sa Manluluwas. Pinaagi sa gahum sa Espiritu Santo, ang akong bishop nakahatag nako og talagsaong gasa sa pagsabut ug pag-aninaw.

Ako mopamatuod nga kon kita mag-ampo ug magtinguha sa inspirasyon gikan sa atong mga lider sa priesthood, sila usab madasig sa pagpakita ngari kanato unsaon sa pagpangulo diha sa matarung nga mga pamaagi. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

MGA PUMPKIN O MGA MELON?

Ni Rachel Cox

*Usahay walay sayop nga pagpili.
Adunay usa lamang ka pagpili.*

Ang akong amahan nasurprisa sa pagdiskubre nga ang mga liso sa pumpkin nga iyang gitanom sa miaging tuig mitubo sa tunga-tunga sa dapit sa melon karong ting-init. Maayo og tubo ang mga melon—mao usab ang mga pumpkin. Maayo kaayo, gani, nga ang akong amahan gusto nga magpadayon og tubo ang mga pumpkin. Apan siya nasayud nga kon buhaton niya kini, ang mga pumpkin mopugong sa pagtubo sa mga melon.

Mao nga kinahanglan siyang mopili. Mahimo niyang ibton ang mga pumpkin aron ang melon dunay mas maayong higayon sa pagtubo o pasagdan ang pumpkin nga motubo ug posibling mopig-it sa mga tanom nga melon, nga makapakunhod sa abut sa duha. Mga pumpkin o mga melon? Kini nga pagpili tali sa duha ka maayo nga mga opsyon.

Sa pagtimbang-timbang sa duha, ang akong amahan mihukom sa pag-ibut sa mabungahong tanom nga pumpkin. Dili lamang nga ulahi kini mitubo, apan siya mihukom nga gusto niya ang *giplano* nga mga melon labaw pa kay sa iyang gusto sa surprisa nga mga pumpkin.

Kini nga kasinatian nakaaghat kanako sa paghunahuna mahitungod sa mga pagpili nga atong himoon,

ilabi na sa atong mga pakigrelasyon sa uban. Bisan sa atong pamilya, atong mga higala, atong employer, o kad-tong atong gika-date o minyoan, kon ang pagpili tali sa duha ka maayo nga mga butang, ang pag-ila sa husto o labing maayo nga opsyon usahay lisud, ilabi na kon kita gusto nga molikay sa sayop nga mga pagpili. Ang kahadlok sa paghimo og sayop nga pagpili usahay dili makapalihok nato, ug kana nga kahadlok makapugong nato sa pagpadayon diha sa hugot nga pagtuo. Apan ang tinuod, usahay walay *sayop* nga pagpili. Adunay lay kapi-lian. Sa kaso sa akong amahan, iyang gibase ang iyang desisyon sa unsay mas *bililhon* kaniya. Dili siya ganahan nga motan-aw nga mamatay ang mga pumpkin, apan siya nasayud nga iyang pagabasulan ang kadaot nga mahimo niini ngadto sa mga melon unya.

Sa kinabuhi, pipila ka mga pagpili nga atong giatubang sa kasagaran dili

importante, sama sa, unsa nga pagkaon ang akong kan-on sa pamahaw? Unsa ang kolor sa sinina ang akong isul-ob karon? Kon mag-atubang og pagpili tali sa duha ka maayo nga mga butang, tingali mahimo natong buhaton sama sa gibuhay sa akong amahan ug mangutana, “Unsa man ang mas bililhon nako?” Dayon maghimo og desisyon ug magpadayon diha sa hugot nga pagtuo, magsalig sa Ginoo sa pagkorihir kanato kon kita masayop.

Apan ang pipila ka mga pagpili importante *kaayo*. Si Presidente Thomas S. Monson kausa miingon: “Ang mga desisyon anaa kanunay sa atong atubangan. Aron sa paghimo niini sa maalamong paagi gikinahanglan ang kaisug—ang kaisug nga mosulti og dili, ang kaisug nga mosuti og oo. Ang mga desisyon *mao ang* motino sa kapalaran,” (“Ang Tulo ka mga K sa Pagpili,” *Liahona*, Nob. 2010, 68). Kon mag-atubang niining mga matanga sa mga pagpili, ang usa ka mas maayo nga ipangutana mao ang, “Unsay mas bililhon sa *Ginoo*?” Kon kita nasayud sa tubag niana nga pangutana, ang kinahanglan natong buhaton mao ang pagpahiangay sa atong mga mithi sa Iyaha ug dayon sundon kana nga pagpili. Sa kanunay kini mao ang sakto. ■
Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

SI JOSEPH ANG Manalagna

*Ang rekord sa kasaysayan nagklaro
kon sa unsang paagi nga natuman ni
Joseph Smith ang iyang tahas isip ma-
nalagna ug sa paghubad sa Basahon
ni Mormon.*

Ni Richard E. Turley Jr., Assistant Church Historian ug Recorder,
Robin S. Jensen ug Marcos Ashurst-McGee, Church History Department

Niadlong April 6, 1830, sa adlaw nga si Joseph Smith mi-organisar sa Simbahan ni Jesukristo (sa kaulahian gitawag og Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw),¹ iyang gipahayag ang mga pulong sa usa ka pagpadayag niadtong mga nanagpundok. “Tan-awa,” ang tingog sa Dios mipahayag sa sulod niini, “adunay talaan nga gitipigan diha kaninyo; ug sa sulod niini ikaw [Joseph Smith] pagatawgon nga manalagna” (D&P 21:1).

Ang labing dayag nga timailhan sa tahas ni Joseph Smith isip usa ka manalagna diha sa bag-ong naporma nga Simbahan mao ang Basahon ni Mormon, diin iyang gibalik balik sa pagpasabut nga nahubad “pinaagi sa gasa ug gahum sa Dios.”² Daghan niadtong suod ni Joseph sa tuig nga wala pa ang organisasyon sa Simbahan ang misaksi sa proseso diin mipatim-aw ang Basahon ni Mormon ug adunay gamayng pagsabut sa pulong nga *manalagna*.

Ang Kahulugan sa *Manalagna*

Unsa ang pasabut sa *manalagna* ngadto sa batan-ong propeta ug sa iyang mga kaidad? Gimatuto si Joseph diha sa usa ka pamilya nga nagbasa sa Biblia, nga pabalik balik nga naghigut og mga manalagna. Sama pananglit sa 1 Samuel, ang tigsulat mipasabut: “Sa unang panahon sa Israel, sa diha nga ang usa ka tawo moadto sa pagpangutana sa Dios, sa ingon niini magasulti siya: Umari ka, ug mangadto kita sa magtatan-aw: kay siya gitawag karon nga usa ka manalagna” (1 Samuel 9:9).

Ang Biblia usab naghigut sa mga katawhan nga nakadawat og espirituhanon nga pagpakita pinaagi sa mga butang sama sa sungkod,³ usa ka tumbaga nga serpente diha sa tumoy sa tukon (nga nahimong dakong simbolo sa medikal nga propesyon),⁴ usa ka ephod (kabahin sa besti sa pari nga gilakipan og duha ka bililhong bato),⁵ ug ang Urim ug Thummim.⁶

“Makakita” ug “manalagna” maoy kabahin sa kultura sa America ug sa pamilya nga gindak-an ni Joseph Smith. Naimpluwensyahan og maayo sa mga pulong sa Biblia ug sa sagol nga mga kultura sa Anglo-European nga dala sa mga migrante

Si Joseph ug ang iyang asawa, si Emma Hale Smith, nagpuyo sa usa ka andana nga balay atol sa bahin sa paghubad sa Basahon ni Mormon. Ang duha ka andana nga estruktura sa tuo sa panimalay mao ang nadugang sa kaulahian.

Alang sa liboan ka mga miyembro sa dihang buhi pa siya ug sa minilyon sukad sa iyang kamatayan, si Joseph Smith nailhan isip propeta, manalagna ug tigpadayag.

ngadto sa Amihanang America, ang ubang tawo sa sayo nga bahin sa ika-19 nga siglo mituo nga posible sa gitu-gahan indibidwal nga “makakita,” o makadawat ug espiri-tuhanon nga mga pagpakita, pinaagi sa mga butang sama sa mga bato sa manalagna [seer stones].⁷

Ang batan-on nga si Joseph Smith midawat usab sa ingon nga mga tinuohan ug binuhatan sa iyang panahon, lakip sa ideya sa paggamit sa mga bato sa manalagna aron sa pagtan-aw sa nawala o tinago nga mga butang. Tungod kay ang mga istorya sa biblia nagpakita sa Dios nga naggamit og mga butang aron mapokus ang pagtuo sa katawhan o espirituhanong makig-istorya niadtong unang panahon, nagtuo si Joseph ug ang ubang tawo nga posible usab kini sa ilang panahon. Ang mga ginikanan ni Joseph, sila si Joseph Smith Sr. ug Lucy Mack Smith, miawhag sa pagsunod niining kultura ug sa ilang paggamit sa pisikal nga mga butang niining paagiha, ug ang mga lumulupyong sa Palmyra ug sa Manchester, New York, diin nagpuyo ang mga Smith, mangita ni Joseph aron ipapangita ang nawag-tang nga mga butang sa wala pa siya mobalhin ngadto sa Pennsylvania sa ulahing bahin sa 1827.⁸

Alang niadtong wala kasabut sa mga tawo sa ika-19 nga siglo diha sa rehiyon ni Joseph kon giunsa nila pagsunod ang ilang relihiyon, ang mga bato sa manalagna mahimong dili pamilyar, ug ang mga eskolar adunay taas nga panaglantugi bahin niining panahon sa iyang kinabuhi. Isip kabahin sa resulta sa Enlightenment o Age of Reason [Kapanahonan sa Katarungan], usa ka panahon nga mihatag og gibug-aton sa siyensya ug ang maobserbahan sa kalibutan nga labaw pa kaysa espirituhanong mga butang, daghan sa panahon ni Joseph nga mibati nga ang paggamit og pisikal nga butang sama sa mga bato o tukon mga tuo-tuo na lang o dili tukma alang sa reliheyusong mga tumong.

Sa ulahing katuigan, sa dihang misaysay si Joseph sa iyang talagsaong sugilanon, iyang gihatagan og gibug-aton ang iyang mga panan-awon ug uban pang espiri-tuhanong kasinatian.⁹ Pipila sa iyang kanhi kaubanan mitutok diha sa una niyang paggamit sa mga bato sa

manalagna sa paningkamot nga madaot ang iyang dungog sa kalibutan nga nagkadako ang pagsalikway sa ingon nga mga buhat. Si Joseph ug ang ubang nag-unang mga miyembro mipili nga dili motutok diha sa impluwensya sa komon nga kultura, . . . diha sa ilang mga paningkamot sa pagsangyaw, tungod sa kadaghan sa umaabot nga kinabig nga nakasinati og kausaban kon giunsa nila sa pagsabut ang relihiyon sa Kapanahonan sa Katarungan. Sa nahimong gidiklarar nga pinadayag, hinoon, si Joseph mipadayon sa pagtudlo nga ang mga bato sa manalagna ug ubang himan nga gamit sa manalagna, ingon man ang abilidad sa paggamit niini, importante ug sagradong gasa gikan sa Dios.¹⁰

Ang mga instrumento nga Gigamit sa Paghubad sa Basahon ni Mormon

Ang mga bato sa manalagna makita usab diha sa mga asoy sa kasaysayan nga naghulagway ni Joseph Smith ug sa paghubad sa Basahon ni Mormon. Ang opisyal nga kasaysayan ni Joseph, nagsugod niadtong 1838, naghulagway sa pagbisita sa anghel, giila isip si Moroni, kinsa misulti kaniya bahin sa bulawan nga mga palid nga gilubong diha sa duol nga bungtod. Misaysay si Joseph nga samtang siya nakig-istorya sa anghel, usa ka “panan-awon nabuksan” nga klaro kaayo diha sa iyang hunahuna nga siya “nakaila sa dapit” sa diha nga nakita na kini niya mismo (Joseph Smith—History 1:42).

Diha sa kasaysayan si Joseph misugod siya niadtong 1838, mipasidaan si Moroni kaniya “nga si Satanas mosulay sa pagtintal kanako (mahitungod sa kabus nga kahimtang sa banay sa akong amahan), sa pagkuha sa mga palid sa tuyo nga magpadato.” Kini nga anghel midumili, misaysay si Joseph, nag-ingon nga kon siya adunay “lain nga tumong” kay sa pagtukod sa gingharian sa Dios, “ako dili makakuha kanila” (Joseph Smith—History 1:46). Sa nag-una niya nga kasaysayan sa 1832, si Joseph mipasabut, “ako . . . nagtinguha sa mga Palid aron magpadato ug wala mosunod sa kasugoan sa paghimaya sa Dios.”¹¹ Agig

sangputanan, siya gikinahanglan nga mobalik ngadto sa bungtod sa kada tuig sulod sa upat ka tuig hangtud nga siya andam na sa pagdawat sa mga palid (tan-awa sa Joseph Smith—Kasaysayan 1:53–54).

Si Joseph misugilon nga sa dihang nangkon na niya sa katapusan ang mga palid gikan ni Moroni niadtong 1827, nadawat usab niya ang duha ka bato nga gamiton sa paghubad niini. Siya ug ang suod nga mga kaila mirekord sa kasayuran bahin niining mga bato, mihulagway niini isip puti o tin-aw ang hitsura, gipahimutang sa bayanan nga plata o mga lingin nga daw anteyohos, ug gikon-ektar sa dakong taming.¹² Sigun sa gihulagway, bug-at kining himan sa manalagna. Ang inahan ni Joseph Smith miingon nga iyang tangtangan ang mga bato gikan sa taming aron sayon kining gamiton.¹³

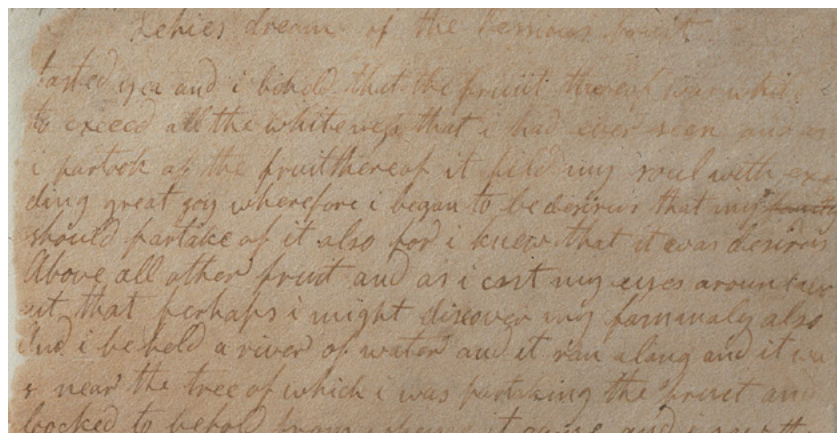
Ang teksto sa Basahon ni Mormon mitawag niini nga mga bato nga “tighubad” ug nagpasabut nga kini “giandam gikan pa sa sinugdanan, ug gihatag gikan sa kaliwatan ngadto sa kaliwatan, alang sa katuyoan sa paghubad sa mga pinulongan,” nga “giampingnan ug gitipigan pinaagi sa kamot sa Ginoo” (Mosiah 28:14–15, 20).

Naasoy usab diha sa basahon kon sa unsang paagi ang Ginoo mihatag sa “duha ka mga bato” ngadto sa igsoon nga lalaki ni Jared, uban sa usa ka saad nga sila motabang sa umaabut nga henerasyon aron sa pagdawat pag-usab sa Iyang mga pulong. “Isulat kini nga mga butang ug silyohi sila,” ang Ginoo nagtudlo kaniya, “ug ako mopakita kanila sa akong kaugalingong tukma nga panahon ngadto sa mga tawo.” Kini nga mga bato, ang Ginoo mipasabut, “mopatin-aw ngadto sa mga mata sa mga tawo niini nga mga butang diin ikaw mosulat” (Ether 3:24, 27).

Sa dihang nahuman ni Joseph Smith ang pagdiktar sa iyang paghubad sa Basahon ni Mormon ngadto sa mga tigsulat sa tunga-tungang bahin sa-1829, ang kahulugan sa *manalagna* aduna pay dugang katin-awan diha sa teksto. Ang Basahon ni Mormon adunay usa ka panagna gipahinungod ngadto ni Jose sa Ehepto nga namahayag

nga usa sa iyang kaliwatan—tataw nga si Joseph Smith—mao ang mahimong “pinili nga manalagna” magdala sa ubang kaliwatan “ngadto sa kasayuran sa mga pakigsaad” nga gihimo sa Dios sa ilang mga katigulangan (2 Nephi 3:6, 7).

Sa laing asoy sa Basahon ni Mormon, si Alma nga batan-on naghatag sa mga tighubad ngadto sa iyang anak nga lalaki nga

SA MAAYONG KABUBUTON SA CHURCH HISTORY LIBRARY; LITRATO
GIATO ALANG SA KAKLARO

si Helaman. “Ampingi kini nga mga tighubad,” si Alma mitambag kaniya, nagpasabut ngadto sa duha ka mga bato sa bayanan nga plata. Apan si Alma usab mikutlo sa usa ka panagna nga makita nga nagpasabut sa usa ka bato: “Ug ang Ginoo miingon: Ako mag-andam alang sa akong sulugoon si Gazelem, og usa ka bato, diin mohayag diha sa kangitngit ngadto sa kahayag” (Alma 37:21, 23).

Ilabi na, bisan tuod nga gihatag sa kinatibuk-ang kahulugan sa “tighubad” (dinaghan), kini nga panagna namulong mahitungod sa paghatag ngadto sa umaabut nga sulugoon nga ginganlan og Gazelem og “usa ka bato” (tinagsa). “diin mohayag diha sa kangitngit ngadto sa kahayag.”¹⁴ Ang nahauang mga Santos sa Ulahing mga Adlaw mituo nga kining gipanagna nga sulugoon mao si Joseph Smith.¹⁵

Sa pagkatinuod, ang mga ebidensya sa kasaysayan nagpakita nga agi og dugang sa duha ka bato sa manalagna nga nailhan isip “mga tighubad”, si Joseph Smith migamit og lain pang bato sa manalagna sa paghubad sa Basahon ni Mormon, kasagaran ibutang kini

Detalye gikan sa usa ka pahina sa orihinal nga manuskrito sa Basahon ni Mormon nga naglakip sa pagbiya sa pamilya gikan sa Jerusalem ni Lehi nga mao karon ang 1 Nephi 2. Si Joseph Smith midiktar sa Basahon ni Mormon ngadto sa pipila ka mga escriba, lakip na si Oliver Cowdery, kinsa maoy scriba alang niining linya.

SI ANGHHEL MORONI NAGHATAG SA MGA PALID NGADTO KANG JOSEPH SMITH, NI C. C. A. CHRISTENSEN

Ang mga miyembro sa Simbahan sa tibuok kasaysayan nagtinguha sa pagsabot sa sayong kasaysayan ni Joseph Smith ug sa iyang pagkakaplag ug paghubad sa mga palid nga bula-wan. Kini nga imahe nga pinaagi ni artist C. C. A. Christensen 1886 nagpakita ni Joseph Smith nga midawat sa mga palid gikan sa anghel nga si Moroni.

ngadto sa kalo aron dili mahayagan. Matud sa mga tawo nga kauban ni Joseph, gibuhat niya kini aron mas makita ang mga pulong diha sa bato.¹⁶

Pagka 1833, si Joseph Smith ug ang iyang mga kauban misugod sa paggamit sa mga termino sa biblia nga “Urim ug Thummim” nga nagpasabut sa bisan unsa nga bato nga gigamit aron sa pagdawat sa balaanong mga pagpadayag, lakip sa mga tighubad sa mga Nephite ug ang usa ka bato sa manalagna.¹⁷ Kining dili klaro nga terminolohiya nagpalisud sa pagtino sa tukmang mga pamaagi diin si Joseph Smith mihubad sa Basahon ni Mormon. Agi og dugang sa paggamit sa mga tighubad, sumala ni Martin Harris, si Joseph usab migamit sa usa sa iyang mga bato sa manalagna alang sa kasayon atol sa paghubad sa Basahon ni Mormon. Ubang mga kapanguhaan nagmatuod nga usabon ni Joseph ang mga instrumento nga iyang gigamit sa paghubad.¹⁸

Human Namantala ang Basahon ni Mormon

Human sa pagmantala sa Basahon ni Mormon niadtong Marso 1830, si Joseph Smith ug ang iyang mga clerk misugod sa unsay naila karon isip Joseph Smith Translation sa Biblia, usa ka propetikanhon nga rebisyon sa King James Version.¹⁹ Girekord ni Joseph nga ang paggamit sa mga tighubad sa Nephite alang niini nga proyekto sa paghubad dili na mahimo tungod kay wala na kini niya.

Gipasabut diha sa Joseph Smith nga kasaysayan nga “pinaagi sa kaalam sa Dios, nagpabilin sila [ang mga palid ug tighubad] nga luwas diha sa akong mga kamot, hangtud ako nakatapos unsa ang gikinahanglan gikan sa akong

mga kamot. Sa diha, sumala sa gikasabutan, ang sinugo mibawi kanila, ako mitugyan kanila ngadto kaniya; ug anaa na sila kaniya hangtud niini nga adlaw” (ni Joseph Smith—Kasaysayan 1:60).

Samtang si Presidente Brigham Young (1801–77) mipasabut niini, “gibutang og balik ni Joseph ang U[rim ug] T[hummim] uban sa mga palid sa dihang siya [na]human na sa paghubad.”²⁰

Si Joseph adunay lain nga mga bato sa manalagna, apan sa mga pulong ni Elder Orson Pratt (1811–81), usa ka sakop sa Korum sa Napulog Duha Ka mga Apostoles ug sa wala madugay Historian sa Simbahan, si Joseph usab mas milambo niini nga panahon sa iyang espirituhanon nga pagsabut. Sa usa ka miting niadtong Hunyo 28, 1874, nga gitambungan ni Presidente Brigham Young ug daghang ubang mga General Authority, si Elder Pratt misulti sa iyang mga tigpaminaw mahitungod sa pagkahimong “anaa sa daghang mga higayon” sa dihang si Joseph Smith “naghubad sa Bag-ong Tugon.” Nagtan-aw nga walay mga instrumento sa paghubad nga gigamit atol sa proseso sa paghubad, siya naghunahuna kon nganong si Joseph “wala mogamit sa Urim ug Thummim, sama sa paghubad sa Basahon ni Mormon.”

Samtang si Elder Pratt nagtan-aw sa Propeta nga naghubad, “si Joseph, ingon og siya nakabasa sa iyang mga hunahuna, mitan-aw ug mipasabut nga ang Ginoo mihatag kaniya sa Urim ug Thummim sa dihang siya walay kasinatian diha sa Espiritu sa pagdasig. Apan karon miuswag na siya og maayo nga iyang nasabtan ang paglihok niana nga espiritu, ug wala na magkinahanglan og panabang nianang instrumento.”²¹

Si Brigham Young misulti sa laing nanambong sa iyang mga hunahuna mahitungod sa pagdawat og usa ka bato sa manalagna. “Dili ako [s]igurad[og] nga nagtinguha ko nga makaangkon og usa,” siya namalandong.²² Ang pama-hayag ni Brigham nagpadayag sa iyang panabut nga ang manalagna nga mga bato dili mahinungdanon sa pagkahimong usa ka manalagna.

Niadtong Oktubre 25, 1831, si Joseph Smith mitambong og komperensya sa Orange, Ohio. Atol sa komperensya, ang iyang igsoong si Hyrum miingon nga siya “nagtuo nga labing maayo nga ang impormasyon sa pag-abut sa basahon ni Mormon iasoy mismo ni Joseph ngadto sa mga Elder nga anaa aron ang tanan masayud sa ilang mga kaugalingon.” Sumala sa rekord sa miting, si Joseph “miingon nga dili tuyo nga isulti sa kalibutan ang tanang detalye sa paggawas sa basahon ni Mormon” ug “nga dili angay alang kaniya nga isaysay kining mga butanga.”²³ Nagkahingkud sa iyang katungdanan isip manalagna, ug miabut sa pagtuo nga ang mga bato sa manalagna dili na

LITRATO SA CIRCA 1866. SA MAANYONG KABUBUT-ON SA CHURCH HISTORY LIBRARY

Si Phineas Young, naglingkod taliwala sa managsuon nga mga lalaki nga Young ug ngadto sa wala nga bahin ni Brigham Young, nakuha og usa ka bato sa manalagna nga gigamit sa paghubad sa Basahon ni Mormon gikan ni Oliver Cowdery ug mihatag niini ngadto sa iyang igsoong si Brigham.

GILITRATOHAN NI WELDEN C. ANDERSEN UG RICHARD E. TURLEY JR.

Ang bato nga gilitratohan dinhi dugay na nga konektado ni Joseph Smith ug sa paghubad sa Basahon ni Mormon. Ang bato nga gigamit ni Joseph Smith sa paningkamot sa paghubad sa Basahon ni Mormon mao ang kasagarang gipasabut nga usa ka bato nga tsokolate ang kolor oblong ang porma. Kini nga bato gipasa gikan ni Joseph Smith ngadto ni Oliver Cowdery ug dayon ngadto sa Simbahan pinaagi ni Brigham Young ug sa uban.

UNSAY NAHITABO SA BATO SA MANALAGNA?

Sumala sa kasaysayan ni Joseph Smith, iyang giuli ang Urim ug Thummim, o Nephite nga “mga tighubad,” ngadto sa anghel. Apan unsay nahitabo sa laing bato o mga bato sa manalagna nga gigamit ni Joseph sa paghubad sa Basahon ni Mormon?

Si David Whitmer misulat nga “human og paghubad sa Basahon ni Mormon, sayo sa tingpamulak sa 1830, sa wala pa ang ika-6 sa Abril, si Joseph mihatag sa bato ngadto kang Oliver Cowdery ug misulti kanako ingon man usab sa uban nga human na siya niini, ug wala na siya migamit sa bato.”¹

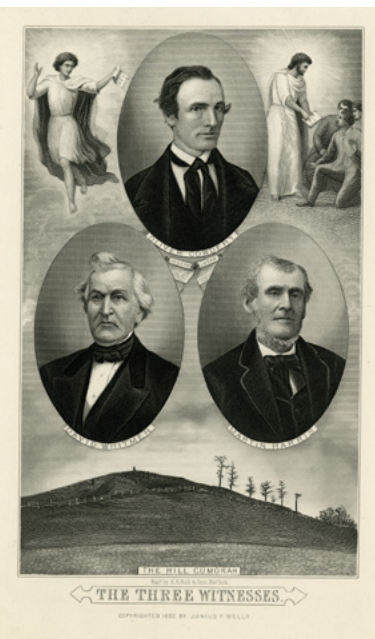
Si Oliver, kinsa dili miyembro sa Simbahan sulod sa usa ka dekada hangtud nga nabunyagan pag-usab niadtong 1848, nagplano sa pagadto ngadto sa kasadpan aron makig-uban sa mga Santos didto sa Utah, apan namatay siya niadtong 1850 sa Richmond, Missouri, sa wala pa makabiyaye.² Si Phineas Young, kinsa nakatabang ni Oliver Cowdery nga makabalik sa Simbahan, nakaangkon sa bato sa manalagna gikan sa biyuda ni Oliver, nga igsoon sa asawa ni David Whitmer, nga si Elizabeth Ann Whitmer Cowdery. Si Phineas mihatag niini ngadto sa iyang igsoong lalaki nga si Brigham Young.³

“Anaa nako ang unang Bato sa Manalagna nga [n]adawat nako gikan ni O[liver]. C[owdery],” si Presidente Young miangkon niadtong 1853. Aduna pay lain usab. “Si Joseph [a]dunay 3 nga anaa ni Emma,” siya midugang, “2 ka mga gagmay ug 1 ka dako.”⁴ Paglabay sa duha ka tuig, si Brigham Young misulti sa grupo sa mga Lider sa Simbahan nga nagpundok nga si “Oliver mipadala ngari kanako sa bato sa Manalagna ni Joseph, kanunay kining gitipigan ni Oliver hangtud iya kining gipadala nako.”⁵

Pagkamatay ni Brigham Young, usa sa iyang mga asawa, si Zina D. H. Young, kinsa sa kaulahian nahimong ikatulo nga kinatibuk-ang presidente sa Relief Society, nakaangkon og usa ka bato sa manalagna nga tsokolate ang kolor gikan sa iyang mga kabtangan nga mitakdo sa mga paghulagway sa bato nga gigamit ni Joseph sa paghubad sa Basahon ni Mormon, ug gidonar kini ngadto sa Simbahan.⁶ Sukad nianang panahona, ang sunod-sunod nga mga lider sa Simbahan miangkon nga ang Simbahan nanag-iya sa bato sa manalagna.⁷

MUBO NGA MGA SULAT

1. David Whitmer, *An Address to All Believers in Christ* (1887), 32.
2. Alang sa dugang nga impormasyon mahitungod sa pagbalik ni Oliver Cowdery sa simbahan sa wala pa siya mamatay, tan-awa sa Scott F. Faulring, “The Return of Oliver Cowdery,” sa John W. Welch ug Larry E. Morris, eds., *Oliver Cowdery: Scribe, Elder, Witness* (2006), 321–62.
3. Tan-awa sa Minutes, Sept. 30, 1855, Church History Library, Salt Lake City; “David Whitmer,” *The Historical Record*, Okt. 1888, 623; Maria L. Cowdery Johnson to David Whitmer, Ene. 24 1887, Community of Christ Library-Archives, Independence, Missouri; and Franklin D. Richards, Journal, Mar. 9, 1882, Church History Library.
4. Minutes, Abr. 17, 1853, Church History Library.
5. Minutes, Sept. 30, 1855, Church History Library.
6. Tan-awa sa Zina Young ngadto ni Franklin D. Richards, Hulyo 31, 1896, sa Journal History of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, Hulyo 31, 1896, 4, Church History Library.
7. Tan-awa sa B. H. Roberts, *A Comprehensive History of the Church*, 6:230–31; Joseph Fielding Smith, *Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. (1954–56), 3:225; Bruce R. McConkie, *Mormon Doctrine*, 2nd ed. (1966), 818–19.

SA MAAYONG KABUTONSA, CHURCH HISTORY LIBRARY

Niadtong 1883, The Contributor, usa ka magasin nga gimantala sa Simbahan, nagtutok sa Tulo ka mga Saksi sa Basahon ni Mormon. Ang mga Santos sa Ulahing mga Adlaw dugay na nga miila sa kamahinungdanong tahas sa matag tawo sa pagtabang ni Joseph Smith sa paghubad ug pagmantala sa Basahon ni Mormon.

mahinungdanon sa pagpadayag, tingali siya nabalaka nga ang mga tawo motutok na pag-ayo kon sa unsang paagi migawas ang basahon ug gamay nalang kaayo ang motutok sa basahon mismo.

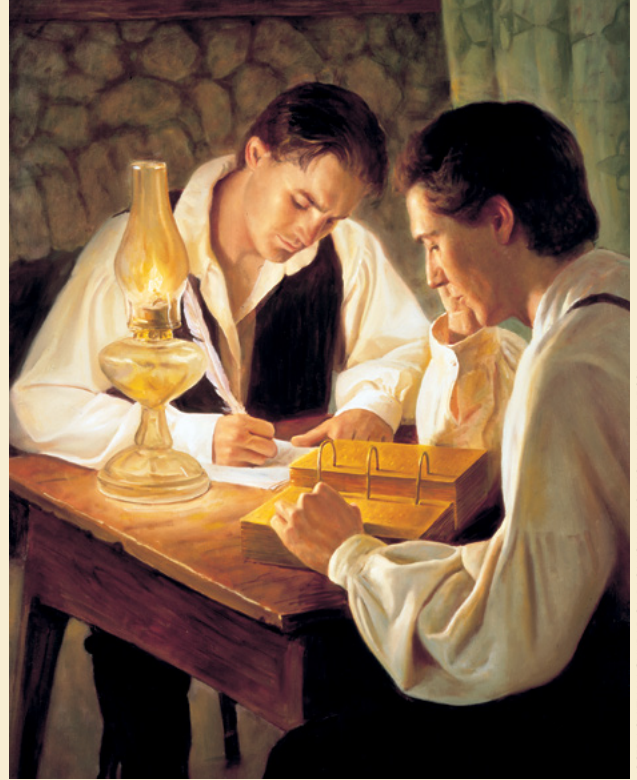
Ang labing importanteng punto nga nahimo ni Joseph Smith mahitungod sa paghubad sa Basahon ni Mormon mao nga nahimo niya kini “pinaagi sa gasa ug gahum sa Dios.”²⁴ Ang basahon mismo, iyang gitudlo sa mga lider sa Simbahan, “mao ang labing tukma sa bisan hain nga basahon dinhi sa yuta, & ang sukaranan sa atong tinuohan,” ug pinaagi sa pagsunod sa iyang mga lagda, ang mga tigbasa labi nga “maduol sa [D]ios . . . kay [sa] bisan hain nga basahon.”²⁵ ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 115.
2. Pasiuna sa Basahon ni Mormon, mga. Ago. 1829, sa *Documents, Volume 1: Hulyo 1828–Hunyo 1831*, vol. 1 sa mga serye nga Dokumenta sa *The Joseph Smith Papers* (2013), 93. Tan-awa usab “Ang Pagpamatuod sa Tulo ka mga Saksi,” Basahon ni Mormon.
3. Tan-awa sa Exodo 4:1–5, 17, 20–21; 7:8–21; 8:16–19; 9:22–26; 10:12–15; 14:15–18; 17:1–13; Numeros 17:1–10; 20:7–11; Mga Hebrehanon 9:4.
4. Tan-awa sa Numeros 21:7–9; Juan 3:14–15.
5. Tan-awa sa Exodo 28:12; 35:9, 27; 1 Samuel 23:9–12; 30:7–8.
6. Tan-awa sa Exodo 28: 30; Levitico 8:8; Numeros 27: 21; Deuteronomio 33:8; 1 Samuel 28:6; Ezra 2:63; Nehemias 7:65.
7. Alang sa dugang nga impormasyon niining kultura sa relihiyon sa ika-19 nga siglo, tan-awa sa *Journals, Volume 1: 1832–1839*, vol. 1 sa serye nga mga Journal sa *The Joseph Smith Papers* (2008), xix; ug *Revelations and Translations, Volume 3: Printer’s Manuscript of the Book of Mormon*, vol. 3 sa mga Revelations and Translations series sa *The Joseph Smith Papers* (2015), xv–xvi; Dallin H. Oaks, “Recent Events Involving Church History and Forged Documents” *Ensign*, Okt. 1987, 68–69.
8. Tan-awa sa pamahayag ni Joseph Smith Sr., sumala sa gikutlo gikan sa Francis W. Kirkham, *A New Witness for Christ in America: The Book of Mormon*, vol. 2 (1959), 366; tan-awa usab sa Lucy Mack Smith, “Lucy Mack Smith, History, 1844–1845,” basahon 3, pahina 10, josephsmithpapers.org/paperSummarylucy-mack-smith-history-1844-1845. Si Martin Harris nahinumdom nga misulay sa abilidad ni Joseph pinaagi sa pagpapangita sa dagom diha sa mga pundok sa dagami (tan-awa sa “Mormonism—No. II,” *Tiffany’s Monthly*, Hulyo 1859, 164).
9. Tan-awa, pananglit, sa Joseph Smith—Kasaysayan diha sa Perlas nga Labing Bililhon.
10. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 130:10–11. Tan-awa usab ang mga labing una nga pulong sa unsay mao karon nga Doktrina ug mga Pakigsaad 8, gitumong ngadto ni Oliver Cowdery sa dihang naging tinguha siya sa pagtabang ni Joseph Smith sa paghubad sa Basahon ni Mormon (Pinadayag, Abr. 1829–B, sa *Documents, Volume 1: Hulyo 1828–Hunyo 1831*, 44–47).
11. Joseph Smith, “History, ca. Summer 1832,” sa *Histories, Volume 1: 1832–1844*, vol. 1 sa Histories series sa *The Joseph Smith Papers* (2012), 14.
12. Tan-awa sa Joseph Smith—Kasaysayan 1:35; Joseph Smith, “Church History,” sa *Histories, Volume 1: 1832–1844*, 495; Martin Harris, sa “Mormonism—No. II,” 165–66; “Lucy Mack Smith, History, 1844–1845,” basahon 5, mga pahina 7–8, josephsmithpapers.org.
13. Tan-awa, pananglit, sa “Lucy Mack Smith, History, 1844–1845,” basahon 5, josephsmithpapers.org.
14. Masabtan, kini nga kalainan nakapalibug sa mga komentariista. Tan-awa, sama pananglit sa, Bruce R. McConkie, *Mormon Doctrine*, 2nd ed. (1966), 307–8; Joseph Fielding McConkie ug Robert L. Millet, *Doctrinal Commentary on the Book of Mormon*, 4 vols. (1987–92), 3:278; ug Matthew B. Brown, *All Things Restored: Confirming the Authenticity of LDS Beliefs* (2000), 62.
15. Tan-awa sa William W. Phelps, Funeral Sermon ni Joseph ug Hyrum Smith, Librarya sa Kasaysayan sa Simbahan, Siyudad sa Salt Lake; “Explanation of Substituted Names in the Covenants,” *The Seer*, Mar. 1854, 229; William W. Phelps, letter to Brigham Young, Abr. 10, 1854, in Brigham Young, Office Files, 1832–1878, Church History Library, Siyudad sa Salt Lake; ug *Revelations and Translations, Volume 2: Published Revelations*, vol. 2 of the Revelations and Translations series of *The Joseph Smith Papers* (2011), 708–9.
16. Alang sa dugang nga impormasyon sa paghubad, tan-awa sa “Book of Mormon Translation,” anaa sa lds.org/topics/book-of-mormon-translation. Tan-awa usab sa Russell M. Nelson, “A Treasured Testament,” *Ensign*, Hulyo 1993, 61–65; Neal A. Maxwell, “By the Gift and Power of God,” *Ensign*, Ene. 1997, 36–41.
17. Wilford Woodruff, sama pananglit, mitawag sa bato sa manalagna nga iyang nakita didto sa Nauvoo nga Urim ug Thummim (Wilford Woodruff journal, Dis. 27, 1841, Church History Library). Tan-awa usab sa *Revelations and Translations, Volume 3: Printer’s Manuscript of the Book of Mormon*, xix.
18. Tan-awa sa *Revelations and Translations, Volume 3: Printer’s Manuscript of the Book of Mormon*, xviii–xix.
19. Alang sa mubo nga summary sa mga sinugdanan niining paningkamot, tan-awa sa *Documents, Volume 1: Hulyo 1828–Hunyo 1831*, 150–52.
20. Minutes, Abr. 17, 1853, Church History Library.
21. “Two Days’ Meeting at Brigham City, June 27 and 28, 1874,” *Millennial Star*, Ago. 11, 1874, 498–99.
22. Minutes, Sept. 30, 1855, Church History Library.
23. Minutes, Okt. 25–26, 1831, sa *Documents, Volume 2: July 1831–January 1833*, vol. 2 sa Documents series sa *The Joseph Smith Papers* (2013), 84.
24. Pasiuna sa Basahon ni Mormon, mga. Ago. 1829, sa *Documents, Volume 1: Hulyo 1828–Hunyo 1831*, 93. Tan-awa usab sa “Pagpamatuod sa Tulo ka mga Saksi,” Basahon ni Mormon.
25. Joseph Smith, sa Wilford Woodruff journal, Nob. 28, 1841, Church History Library; o pasiuna sa Basahon ni Mormon.

MGA PAGHULAGWAY SA PROSESO SA PAGHUBAD

Sulod sa katuigan, ang mga artist nagtinguha sa paghulagway sa paghubad sa Basahon ni Mormon, nagpakita sa mga partisipante sa daghang mga sitwasyon ug porma uban sa lain-laing mga materyal. Ang matag interpretasyon nga artistic gibase diha sa kaugalingong panglantaw, pagsiksik, ug imahinasyon sa artist, usahay inabagan sa panahum ug direksyon sa uban. Ania ang pipila ka mga talan-awon nga gihimo sa paglabay sa mga katuigan.

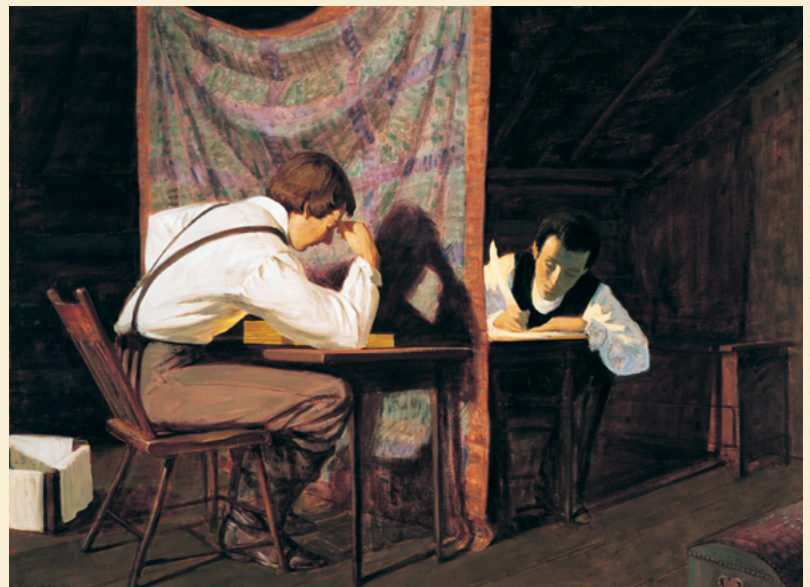
JOSEPH SMITH NAGHUBAD SA BASAHON NI MORMON. NI DEL PARSON

Ang interpretasyon sa artist kang Joseph Smith nga nagtuon sa mga palid. Nahinumdom si Joseph nga siya "mikopya og ubay-ubay nga gidaghanon" sa mga sinulat gikan sa mga palid. Human siya mihubad niini nga mga sinulat "pinaagi sa Urim ug Thummim", gidala ni Martin Harris ang mga sinulat ngadto ni Charles Anthon ug uban pang mga eskolar sa pagkumpirma sa paghubad (Joseph Smith—Kasaysayan 1:62–64).

Ang paghulagway sa artist kang Joseph Smith ug Oliver Cowdery nga nagtrabaho sa paghubad sa Basahon ni Mormon. Dili sama sa unsay nahulagway dinhi, si Oliver Cowdery namahayag nga siya wala makakita sa mga palid hangtud nahuman ang paghubad. Ang mga saksi sa proseso mireport nga sa panahon sa paghubad, ang mga palid gisalipdan aron dili makita, sama sa pagtabon niini og panaptong lino.

Ang presentasyon sa artist kang Joseph Smith nga naghubad samtang nagsul-ob sa taming uban sa gisukip nga mga tighubad o antipara, sa wala madugay gitawag og Urim ug Thummim.

HUBAD SA MGA PALID, NI EARL JONES, SA MAAYONG KABUBUTON SA CHURCH HISTORY MUSEUM

Ang paghulagway sa artist kang Joseph Smith ug sa usa ka tigsulat sa paghubad nga adunay usa ka habol tali kanila. Bisan og wala habol nga nahisgutan diha sa kadaghanan nga mga paghulagway sa proseso sa paghubad, tataw nga adunay usa nga gigamit sa sayong bahin sa pagsalipud sa tigsulat sa pagtan-aw sa mga palid, antipara, o sa taming. Atol sa ulahing bahin sa paningkamot sa paghubad, usa ka habol mahimong gigamit sa pagtabon sa tighubad ug tigsulat gikan sa ubang mga indibidwal nga kuryuso nga mo-oberbar sa paghubad.

PAGHULAGWAY PINAAGI NI ROBERT T. BARRETT

ANG MGA Pulong NGA MOUSAB SA ATONG Kalibutan

Ni Norman C. Hill

Presidente, Ghana Accra West Mission

Usa ka district council sa Ghana nagpakita kon sa unsang paagi ang pagtinambagay sa usag usa ug sa paggamit sa lokal nga mga kapanguhaan makamugna og mga oportunidad alang sa personal nga pagtubo ug pagserbisyo sa uban.

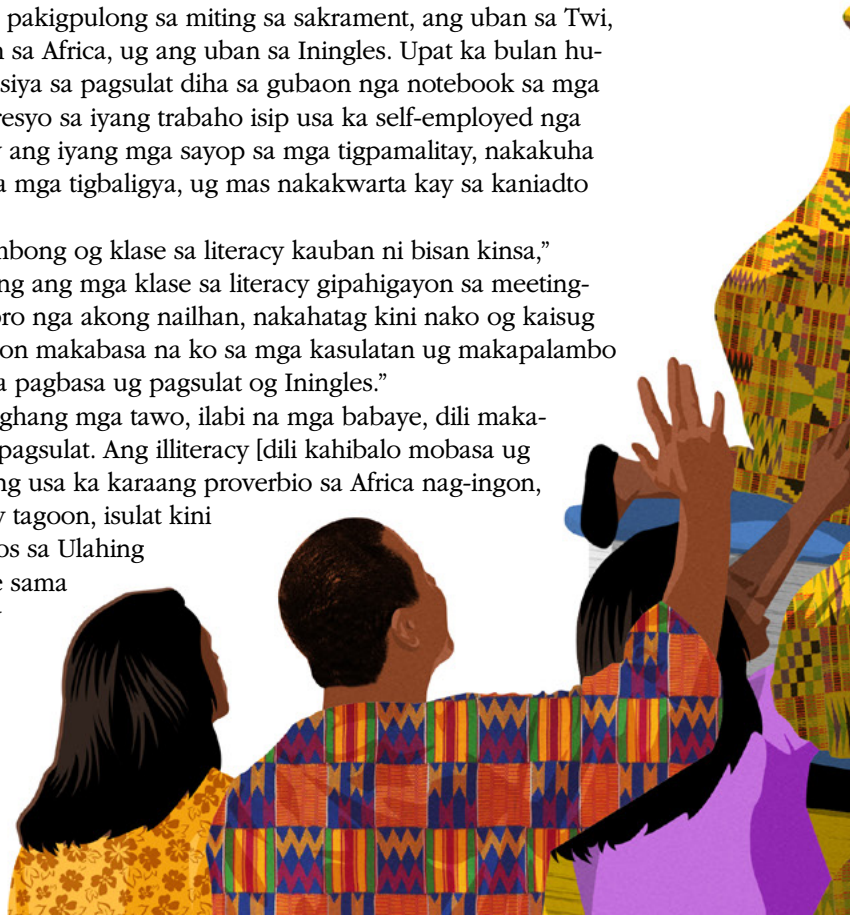
Si Sister Vida Osei sa Ghana gusto nga makakat-on sa pagbasa ug pagsulat og Iningles. Misulay siya sa programa sa komunidad sa daghang mga higayon apan nawad-an og kadasig ug mihunong sa pipila ka semana. Dayon usa ka Dominggo samtang nagtambong og miting sa Second Branch, iyang nahibaloan nga ang Asamankese District nagpasiugda og programa sa English literacy. Nakahukom siya sa pagpahimulos sa kahigayunan ug nagpalista.

Sa wala madugay iyang nahibaloan nga lahi kini nga programa. Makahimo siya sa pagtambong kauban sa mga higala sa simbahan. Ang mga kasulatan gigamit isip mga materyal sa pagtuon, mao nga siya nagkat-on og Iningles ug sa ebanghelyo sa samang higayon.

Duha ka bulan human sa pagsugod sa klase, si Vida mihatag sa iyang unang pag-ampo diha sa klase—sukad. Tulo ka bulan human sa pagsugod, sa unang higayon mihatag siya sa iyang pakigpulong sa miting sa sakrament, ang uban sa Twi, usa ka lokal nga pinulongan sa Africa, ug ang uban sa Iningles. Upat ka bulan human sa pagsugod, misugod siya sa pagsulat diha sa gubaon nga notebook sa mga order, mga gasto, ug mga presyo sa iyang trabaho isip usa ka self-employed nga mananahi. Mas nagkagamay ang iyang mga sayop sa mga tigpamalitay, nakakuha og ubos nga presyo gikan sa mga tigbaligya, ug mas nakakwarta kay sa kaniadto sa miaging mga bulan.

“Maulaw kaayo ko motambong og klase sa literacy kauban ni bisan kinsa,” miingon siya. “Apan sa dihang ang mga klase sa literacy gipahigayon sa meeting-house uban sa mga miyembro nga akong nailhan, nakahatag kini nako og kaisug sa pagsulay og usab. Ug karon makabasa na ko sa mga kasulatan ug makapalambo sa akong negosyo pinaagi sa pagbasa ug pagsulat og Iningles.”

Sa sub-Saharan Africa, daghang mga tawo, ilabi na mga babaye, dili makamao unsaon sa pagbasa ug pagsulat. Ang illiteracy [dili kahibalo mobasa ug mosulat] grabe kaayo nga ang usa ka karaang proverbio sa Africa nag-ingon, “Kon kamo gusto nga dunay tagoon, isulat kini sa libro.” Alang sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nga mga babaye sama ni Vida, hinoon, ang literacy nagkataas.

Mga partisipante, sakop sa pamilya, ug mga higala nagsaulog sa seremonya sa gradwasyon alang sa programa sa literacy nga gipasiugdahan sa district.

Mga Hagit nga Buntugon

Ang limitado nga mga inprastruktura ug limitado nga pampubliko nga edukasyon sa mga nasud sa sub-Saharan nagpasabut sa limitado nga mga oportunidad, ilabi na alang sa mga babaye. Tungod sa kadako og gasto sa pag-eskwela ug sa gikontrolar nga kahimtang sa mga babaye sa katilingban, sa daghang mga tawo ang pagbasa ingon og usa ka dili makab-ot nga kahanas. Pananglit, sa Ghana, bisan og ang Iningles mao ang opisyal nga pinulongan, ang bana-bana nag-ingon nga minus sa katunga sa mga hamtong nga babaye ang makasulti og Iningles. Sa rural Ghana, two-third sa hamtong nga mga babaye dili kahibalo mobasa ug mosulat [illiterate].

“Kadaghanan sa hamtong nga mga babaye sa among mga lungsod ug mga balangay dili makasulti og Iningles,” miingon si Seth Oppong, presidente sa Abomosu District sa Ghana Accra West mission. “Ang among lokal nga pinulongan, nga Twi, maoy pinulongan sa pagsulti sulod na sa mga siglo. Bag-o lang nahimo ang alpabeto sa Twi, mao nga pipila ra ka mga tawo ang makabasa niini.”

“Ang mga sister magsalig sa uban—kasagaran sa ilang mga bana kon sila minyo, o sulti gikan sa mga higala kon sila dili minyo—sa pagsabut sa mga baruganan sa ebanghelyo ug mga polisiya sa Simbahan,” mipasabut si Georgina Amoaka, ang presidente sa district sa Relief Society. “Daghan ang adunay dakong tinguha sa pagserbisyo, apan sila dili makabasa sa manwal o mga magasin sa simbahan mao nga limitado ang ilang mga oportunidad sa pag-apil sa simbahan.”

Tambag gikan sa mga Konseho

Tungod kay ang mga babaye wala magsulti og Iningles sa ilang mga panimalay o sa merkado, ang pag-apil sa Simbahan naghatag nila og dakong rason sa pagkat-on sa pinulongan. Apan ang dugay na nga mga miyembro ug bag-ong mga kinabig mahimong makasugat og pagsupak sa pamilya mahitungod sa mga programa sa literacy. Ang district council mihisgot niini nga kabalaka, ug dayon si Presidente Oppong namulong ngadto sa priesthood ug auxiliary nga mga lider sa matag branch kabahin sa pagpahigayon sa pagbansay sa literacy sa tibuok district. Bisan bukas ngadto sa tanang mga babaye sa komunidad, ang programa magtutok sa mga babaye sa Simbahan. Imbis moimbitar sa

mga indibidwal tagsa-tagsa, ang mga imbitasyon ipaabut nga motabong uban sa mga grupo—sama pananglit, ang mga kapangulohan sa Relief Society ug Primary dungan nga motabong aron makasuporta sila sa usag usa.

Base sa mga diskusyon uban sa mga branch, ang mga pangulo sa district nakahukom sa pagpahigayon sa mga klase sa literacy sa matag branch ma-Dominggo ingon man makaduha atol sa semana. Human sa unom ka bulan nga paningkamot, mga sertipiko sa pagkakompleto ihatag ngadto niadtong kinsa mitabong kanunay ug nakakompleto sa gikinahanglan nga homework.

Ang mga Kapanguhaan Gipahaum sa mga Panginahanglan

“Usa sa mga hagit mao ang pagpangita og paagi sa pagtudlo sa pagbasa ug pagsulat ngadto sa mga tawo nga dunay pinulongan nga igo ra nga gisulti,” pasabut ni Elder Jim Dalton, usa ka senior nga misyonaryo nga nagserbisyo sa district. “Tungod sa dugay na nga tradisyon sa Twi isip usa ka pinulongan nga gisulti-apan-wala-gisulat, kadaghanan sa mga tawo kinsa makasulti niini wala masayud kon unsaon sa pagsulat niini, mao nga kinahanglang sugdan namo ang pagkat-on sa pagsulat.”

Si Ransford Darkwah sa Abomosu District high council mitrabaho uban sa duha ka mga returned missionary, sila si Francis Ansah ug Cecelia Amankwah, sa paggamit sa usa ka lokal nga hinimo nga manwal. Ang mga partisipante gipakita og mga litrato ug gihangyo sa pagsulat sa unsay ilang nakita. Kini nakatabang kanila sa pagpalambo og kahanas sa pagsulat samtang nagkat-on sa paghunahuna sa Iningles. Sa dihang ang pipila ka sukaranang mga abilidad naporma na, ang mas dako na nga mga kapanguhaan sa pagkat-on mahimong gamiton.

Pagpangandam ug Pagpangusab

Sa wala pa ang programa magsugod, ang mga espesyalista sa literacy mibansay og mga instructor dili lamang sa mga pamaagi sa pagkat-on apan usab unsaon sa pagtudlo sa praktikal nga hygiene ug mga kahanas sa kinabuhi sa pamilya. Apan bisan ang labing maayo nga pagbansay wala makakita daan sa ubang mga hagit sa dihang nagsugod ang mga klase: kanunay nga pagkapalong sa kuryente sa lugar nga nakapalisud sa paghimo og mga klase sa gabii,

mga hungihong nga ang samukan nga mga gold miners magsuroy-suroy sa kadalanan magabii nakahatag og kabalaka, ug usahay kadtong naggunit sa mga yawe dili makaabut sa saktong oras aron ablihan ang mga building sa simbahan.

Sa makausa, ang district council naghisgot unsay kinahanglan nga buhaton. Agi og tubag sa ilang tambag, ang mga grupo sa mga partisipante misugod sa pag-abut sa klase nga magkauban. Gihatagan sila og mga flashlight aron sa pagtabang kanila nga luwas nga maglakaw subay sa mga agianan. Ang lokal nga mga lider mitugot sa paggamit og mga generator aron mopasiga sa mga suga sa mga building sa simbahan inig ka gabii. Kasaligan nga mga miyembro nga nagpuyo duol sa building gisaligan sa mga yawe aron ilang maablihan ang mga building sa saktong oras.

Mga Presentasyon sa Gradwasyon

Kan-uman ug usa ka mga miyembro ug mga investigator ang nagsugod sa programa. Kap-atan ug tulo ang nakakompleto sa tanang mga sesyon ug homework. Sa gradwasyon, giimbitar sila sa paghatag og mubo nga mga presentasyon.

“Sa wala pa magsugod ang programa sa literacy, ako dili gyud makabasa,” miingon si Sandra Obeng Amoh sa Sankubenase branch. “Kon ang akong bana mobiyahe tungod sa trabaho, wala gyud ko makahimo og family home evening. Pipila ka semana ang milabay sa dihang wala siya, ang akong kamagulangang anak nga lalaki mitabang kanako sa pagbasa sa manwal ug ako mihatag og leksyon sa Iningles ngadto sa akong mga anak. Sukad niadto gibuhar nako kini kada semana nga wala ang akong bana.”

Si Prosper Gyekete, bisan limitado ang mga kahanas sa Iningles nagpabilin nga matitud-anon nga miyembro sa Abomosu Second Branch, mibasa sa tulo ka sentence nga pagpamatuod nga iyang gisulat. Miingon siya nga dili siya makabasa o makasulat sa wala pa ang klase apan karon siya makatabang sa iyang batan-ong mga anak sa ilang homework. “Salamat sa unsay akong nakatunanan,” miingon siya, “ako mahimong mas maayo nga amahan.”

“Karon makabasa nako sa mga kasulatan sa akong kaugalingon,” miingon si Kwaku Sasu sa Kwabeng branch. “Kaniadto, nasayud ko nga ang Basahon ni Mormon tinuod bisan tuod dili ko makabasa niini. Karon ako nasayud nga kini tinuod *samtang* ako mobasa niini. Ang akong pagpamatuod nagtubo ug nagtubo.”

Ang mga miyembro sa kapanguloan sa Relief Society sa Asunafo Branch miingon nga ilang gigahin ang matag Huwebes sa pagsulti lamang og Iningles ngadto sa usag usa. “Nakapadugay kini sa pag-istoryahanay tungod kay dili kami makahunahuna sa sakto nga mga pulong nga isulti ngadto sa usag usa,” miingon si Evelyn Agyeiwaa, presidente sa Relief Society. “Apan sa wala madugay nagsugod kami sa paghubad alang sa usag usa, pagpangita sa sakto nga mga pulong nga isulti. Tungod kay kami nagkat-on og dungan, walay usa namo nga maulaw o mahadlok sa pagsulti og sayop nga mga pulong. Nagtinabangay kami sa usag usa.”

Daghan nga Benepisyos

Ang mga babaye kinsa nakakompleto sa programa sa literacy sa Abomosu District miingon nga mibati sila og nindot sa ilang mga kaugalingon ug mas moapil diha sa simbahan. Mas andam na sila nga modawat og mga calling, mobasa sa mga kasulatan ug motudlo sa simbahan ug sa panimalay. Pipila ka mga lalaki nakakompleto usab sa programa. Ang kasarangan nga mga mag-uuma, miingon nga sila karon mas makakalkulo sa mga gasto ug mga halin sa ilang abut, makatabang sa ilang mga anak sa ilang homework, ug makabasa sa mga kasulatan sa ilang kaugalingon ug sa ilang mga pamilya.

Nadasig sa kalamposan sa Abomosu, ang silingan nga Asamankese District milunsad sa ilang kaugalingong programa sa literacy.

“Ang pagkamaong mobasa ug mosulat nakapausab sa among mga kinabuhi ug sa kinabuhi sa among mga anak,” miingon si Gladis Aseidu sa Sankubenase branch. “Ang mga pulong nakapausab sa among kalibutan, ug kami mapasalamaton sa atong Amahan sa Langit.” ■

DINASIG NGA SELF-RELIANCE

“Walay usa ka tubag nga haum sa tanan diha sa welfare sa Simbahan. Usa kini ka pagtabang sa kaugalingon nga programa diin ang mga indibidwal maoy responsable sa ilang pagbarug sa kaugalingon. Ang atong mga kapanguhaan naglakip sa personal nga pag-ampo, sa kaugalingon natong hinatag sa Dios nga mga talento ug mga abilidad, sa mga butang nga anaa atong magamit pinaagi sa kaugalingon natong mga pamilya ug mga kaliwat, sa nagkadaiyang mga kapanguhaan sa komunidad, ug siyempre sa maamamahon nga pagsuporta sa mga korum sa priesthood ug Relief Society. . . .

“Sa katapusan kinahanglan ninyong buhaton sa inyong dapit ang unsay gibuhar sa mga disipulo ni Kristo sa matag dispensasyon: pagtinambagay, gamita ang tanang kapanguhaan nga anaa, tinguhaa ang inspirasyon sa Espiritu Santo, pangayo sa Ginoo alang sa iyang pagtugot, ug dayon ihulho ang buktunan sa inyong mga sinina ug pagtrabaho.”

Presidente Dieter F. Uchtdorf, Ika-duhang Magtatambag sa Unang Kapanguloan, “Pagsangkap pinaagi sa Pamaagi sa Ginoo,” *Liahona*, Nob 2011, 53–56.

Pagtudlo sa Kabatan-onan

KON UNSAON SA PAGPANGULO SA PAMAAGI SA MANLULUWAS

Ni Carol F. McConkie

Unang Magtatambag sa Kinatibuk-ang Kapangulohan sa Young Women

Ang atong kabatan-onan dili lang mga lider sa umaabut. Sila mga lider karon. Makatabang kita kanila sa pagpangulo sama sa Manluluwas.

Ngadto sa mga ginikanan ug mga lider sa kabatan-onan, si Elder David A. Bednar sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles namulong mahitungod sa sensitibo nga balanse nga kinahanglan natong pangitaon: “Dapita ang mga batan-on sa paglihok. Kinahanglan naa mo, apan kinahanglan tugutan ninyo ang kabatan-onan nga maoy mogiya. Kinahanglan kamong mohatag og direksyon apan dili mokontrol.”¹

Ang mga ginikanan ug mga lider makatabang sa batan-ong mga lalaki ug batan-ong mga babaye nga makat-on sa mga baruganan nga nag-andam kanila sa pagpangulo diha sa pagkamatarung ug sa pagtukod sa gingharian sa Dios dinhi sa yuta.

Sa dihang ako 14 anyos, nakahimamat ko og pipila ka batan-ong mga babaye nga maayo kaayo nga mga lider. Nianang higayuna, ang akong pamilya mibalhin ngadto sa laing bahin sa Estados Unidos ug nahimong sakop sa bag-ong ward. Wala ko kahinumdom kinsa ang nagserbisyo sa kapangulohan sa klase sa Mia Maid, apan klaro nakong nahinumduman ang batan-ong mga babaye nga mabination kaayo kanako. Sinsero nilang gidawat ang nahadlok ug niwang nga bag-ong batang babaye isip higala nga dugay nang nawala ug mipabati nako nga welcome. Nagagikan sa Delaware, diin ako mao ang bugtong Mormon nga batan-ong babaye sa akong junior high school ug ang laing Mormon nga batan-ong babaye nga akong nailhan nagpuyo og usa ka oras nga pagdrayb gikan sa akong balay, ako naghunahuna, “Kini tingali sama sa langit!”

Sa unang higayon sa akong kinabuhi, ako adunay grupo sa mga higala kinsa nagsunod sa mga sumbanan sa *Alang*

sa Kalig-on sa Kabatan-onan, midapit kanako sa pag-apil sa mga kalihokan, ug mipakigbahin sa ilang mga pagpamatuod sa ebanghelyo ngari kanako. Ang ilang mga ehemplo sa mahigugmaong pagbati dako og nahimo aron duol ako sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw niana nga panahon kay sa bisan unsa nga pakigpulong o leksyon. Sa ilang gugma ug kahayag nga sama kang Kristo, sila mao ang mensahe sa ebanghelyo ni Jesukristo, ug sila ang nangulo ug naggiya kanako ngadto sa Iyang panon.

Unsa man ang nakapahimo sa akong bag-ong mga higala nga maayong mga lider?

Usa ka batan-ong misyonaryo yano kaayong mihatag og kahulugan sa pagpangulo. Miingon siya: “Kita kinahanglan nga anaa sa tukma nga dapit sa tukma nga panahon nagbuhat sa kabubut-on sa Ginoo ug nagtabang sa tawo nga nagkinahanglan sa atong tabang. Kana ang nakahimo kanato nga usa ka lider.”² Pinaagi sa kon si kinsa sila ug ang Kahayag ni Kristo nga nagdan-ag diha kanila, matinudanon nga batan-ong mga lalaki ug batan-ong mga babaye sa tibuok niini nga Simbahan adunay kapasidad sa *pagpangulo diha sa pamaagi sa Manluluwas* ug “motabang sa ubang mga tawo nga mahimong tinuod nga sumusunod ni . . . Jesukristo.”³

Isip mga lider kita mangulo, mogiya, ug mosuporta sa atong batan-ong mga lalaki ug batan-ong mga babaye. Apan ang kapangulohan sa klase ug korum maoy responsable sa pagpangulo ug pagdumala sa buluhaton sa ilang mga klase ug mga korum, lakip ang pagpili sa mga leksyon sa Dominggo ug pagplano og mga kalihokan sa adlaw sa semana. Ang mga lider sa klase ug korum gitawag ug gi-set apart ubos sa direksyon niadtong kinsa naghupot sa mga yawe sa priesthood; sa ingon sila adunay awtoridad sa pagpangulo ug sa paglig-on sa ubang kabatan-onan. Sila mosunod sa ehemplo sa Manluluwas ug sa pagkat-on sa pagserbisyo sama sa Iyang pagserbisyo ug sa pagpangalagad sama sa Iyang gibuhat.

Mga Oportunidad sa Pagpangulo sa Kabatan-onan

Ang pagpangulo magsugod diha sa panimalay. “Ang pagbuhat sa atong katungdanan ngadto sa Dios isip mga ginikanan ug mga lider magsugod sa paggiya pinaagi sa ehemplo—makanunayon ug makugihon nga pagsunod sa mga baruganan sa ebanghelyo diha sa panimalay,” mitudlo si Elder Robert D. Hales sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles. “Kini nagkinahanglan og matag adlaw nga determinasyon ug kakugi.”⁴ Ang mga ginikanan motudlo sa doktrina ni Kristo. Sila motabang sa kabatan-onan sa paghimo ug pagtuman sa mga tumong. Ang Personal nga Kauswagan ug Katungdanan ngadto sa Dios makatabang sa kabatan-onan nga molig-on ang ilang mga pagpamatuod ni Jesukristo, nga andam sa paghimo ug paghupot og sagradong mga pakig-saad, ug pagtuman sa ilang balaanong mga tahas ug mga responsibilidad sa pamilya, sa panimalay ug sa Simbahan.

Sa simbahan, ang mga lider sa Aaronic Priesthood ug Young Women makatabang sa kabatan-onan nga nagserbisyo sa kapangulohan sa korum ug klase nga makasabut sa ilang sagrado nga katungdanan ug mopalambo sa ilang mga calling sa pag-amuma ug paglig-on sa ubang tanang mga miyembro sa korum ug sa klase.

Isip hamtong nga mga lider, kita moandam sa kabatan-onan sa pagdumala sa mga miting sa korum ug klase ug mga kalihokan sa Mutual. Makigkita kita sa kabatan-onan diha sa mga miting sa kapangulohan samtang sila motino sa mga paagi sa pagpangalagad niadtong kinsa nanlimbasug, nga molakip sa tanang kabatan-onan diha sa mga leksyon sa Domingo, ug sa pagplano og mga kalihokan, mga proyekto sa pagserbisyo, mga kamping, ug mga komperensya sa kabatan-onan.

Kita moawhag sa mga kapangulohan sa kabatan-onan sa pagtabang sa tanang mga miyembro sa korum ug klase sa pag-apil sa matag aspeto sa buhat sa kaluwasan, lakip sa misyonaryo nga buhat sa miyembro, retensyon sa kinabig, pagpaaktibo sa dili kaayo aktibo nga mga miyembro, buhat sa templo ug family history, ug sa pagtudlo sa ebanghelyo.⁵ Ang mga kapangulohan sa kabatan-onan motabang sa tanang batan-ong mga lalaki ug batan-ong mga babaye nga makakat-on sa hingpit nga kalipay ug sa panalangin sa pagserbisyo sa ngalan sa Manluluwas ug sa pagpakaon sa Iyang karnero.

Ang buhat sa mga lider dili mahitungod sa nindot nga tan-awon nga handout [Pinterest-perfect handouts] o sa paghatag og puno sa kamatuoran nga mga lecture. Kita makatabang sa batan-ong mga lalaki ug batan-ong mga babaye sa pagkat-on ug paggamit sa mga baruganan nga makatabang *kanila* sa pagpangulo sa pamaagi sa Manluluwas. Ang mosunod mao ang upat niini nga mga baruganan.⁶

Mangandam sa Espirituhanon nga Paagi

Tabangi ang kabatan-onan nga makasabut sa gahum sa ilang personal nga espirituhanong pagpangandam. Tudloi sila sa paggamit sa hugot nga pagtuo diha sa mga pakig-saad nga ilang gihimo sa ordinansa sa sakrament. Ang ilang pagkaandam sa pagdala diha kanila sa ngalan ni Kristo, sa paghinumdom Kaniya, ug sa pagsunod sa Iyang mga sugo mopasarang kanila sa kanunay sa pakig-uban sa Espiritu Santo. Sila dili mag-inusara sa ilang pagserbisyo kon sila makahimo sa pagdawat, pag-ila ug pagsunod sa mga aghat sa Espiritu Santo.

Sila makaandam sa espirituhanong paagi pinaagi sa pagtinguha sa giya sa matinguhaong pag-ampo ug pagsiksik sa mga kasulatan alang sa mga tubag. Sila maningkamot sa pagsunod sa mga sugo aron ang Espiritu Santo mamulong ngadto kanila sa ilang mga kasingkasing ug hunahuna nga sila unta mobati ug masayud kinsa ang nagkinahanglan sa ilang tabang ug unsay ilang mahimo. Sila mobati sa tiunay nga gugma ni Kristo alang sa matag sakop sa klase o korum.

Ang espirituhanong pagpangandam naghatag sa mga kabatan-onan sa pagsalig nga sila mga tinugyanan sa Ginoo ug nga sila anaa sa Iyang buluhaton (tan-awa sa D&P 64:29).

ANG SAKTO NGA GIDAGHANON SA GIYA

Ang kabatan-onan nagkinahanglan sa nagkalain-laing level sa suporta samtang sila nagkat-on sa pagpangulo. Ang uban makahimo og mas daghan sa ilang kaugalingon; ang uban nagkinahanglan og dugang nga giya. Ang mga ginikanan magtinambagay samtang sila motabang sa ilang mga anak nga makat-on sa pagpangulo, ug mga kapangulohan sa Young Men ug Young Women magtinambagay ug uban sa bishopric samtang sila motino kon unsa nga giya ang ihatag sa matag batan-on diha sa ward. Ang tumong: pagtabang sa matag batan-ong lalaki ug batan-ong babaye nga molambo, magsugod asa sila karon.

Moapil diha sa mga Konseho

Tudloi ang kabatan-onan sa sukaranang kapunungan ug sa gahum sa pagpadayag sa mga konseho samtang sila moapil niining balaanong gihimo nga proseso diin ang Simbahan sa Ginoo gidumala ug ang mga indibidwal ug mga pamilya mapanalanginan.⁷ Ang mga miting sa bishopric youth committee ug sa kapangulohan sa korum ug sa klase mao ang mga konseho diin ang kabatan-onan makat-on sa ilang mga katungdan ug makadawat og mga responsibilidad sa pagpangalagad ngadto sa uban.

Mga miyembro sa mga konseho:

- Nagkahiusa sa ug mosunod sa direksyon sa mga lider sa priesthood, kinsa naghupot sa mga yawe sa priesthood.
- Mopakigbahin sa ilang mga hunahuna ug mga ideya diha sa diwa sa pagkamatarung, pagkabalaan, hugot nga pagtuo, hiyas, pailub, gugma nga putli, ug inigsoon nga pagkamabination.
- Magtambayayong, ingon nga gigiyahan sa Espiritu Santo, sa pagplano sa unsay ilang buhaton sa pagtabang niadtong nanginahanglan.

Mangalagad ngadto sa Uban

Ang kabatan-onan mangulo sa pamaagi sa Manluluwas kon sila mangalagad uban sa gugma ug pagkamabination. Si Joseph Smith mitudlo: “Walay laing labing maayo nga butang nga modala sa katawhan sa pagbiya sa sala kay sa pag-agak kanila, ug pag-amuma kanila uban sa kalumo. Kon ang mga tawo mopakita og bisan gamay nga pagbati ug gugma ngari kanako, O unsa ka gamhanan kini sa akong hunahuna.”⁸

Ang Manluluwas mitudlo sa talagsaon ug hilabihan nga bili sa matag kalag (tan-awa sa D&P 18:10–15). Tabangi ang atong kabatan-onan nga makasabut sa mahimayaon nga kamatuoran nga si Jesukristo mitugyan sa Iyang kinabuhi ug miabli sa agianan aron ang tanan mahimong moduol ngadto Kaniya. Sa pagpasalamat alang sa unsay Iyang nabuhat, ang tinuod nga mga sulugoon sa Ginoo motabang ug mangalagad nga mahigugmaon ngadto sa matag batan-ong mga lalaki ug sa matag batan-ong babaye, nga alang kanila ang Manluluwas misakripisyo sa tanan.

Magtudlo sa Ebanghelyo ni Jesukristo

Tabangi ang batan-ong mga lalaki ug batan-ong mga babaye sa pag-ila sa mga oportunidad sa pagtudlo sa ebanghelyo ug makasabut nga ang ilang labing importante nga pagtulun-an mao ang ilang ehemplo. Samtang ang kabatan-onan nagpuyo sumala sa mga pulong sa mga propeta ug nagsunod sa mga sumbanan sa *Alang sa Kalig-on sa Kabatan-onan*, sila nangulo sa pamaagi sa Manluluwas. Pinaagi sa kaligdong sa ilang mga pulong ug mga lihok, sila nagpakita kon unsay gipasabut nga mahimong usa ka tinuod nga disipulo ni Jesukristo. Sila mobarug ingon nga Iyang mga saksi nga walay pagpakaaron-ingnon. Dayon, kon sila mohatag sa pagpamatuod, motabang sa pagtudlo og leksyon sa Dominggo, o sa pagpakigbahin sa kamatuoran sa ebanghelyo uban sa ilang mga higala, sila mapuno sa Espiritu ug ang ilang mga pulong adunay gahum sa pagkabig.

Mangulo sa Pamaagi sa Manluluwas

Ang pagpangulo sa pamaagi sa Manluluwas mao ang usa ka sagrado nga pribilehiyo nga nagkinahanglan sa kabatan-onan sa paghatag sa ilang labing maayo samtang sila moserbisyo sa Ginoo diha sa panimalay, sa Simbahan, ug sa komunidad. Ang batan-ong mga lalaki ug batan-ong mga babaye kinsa mangulo sa pamaagi sa Manluluwas mahimong mensahe sa ebanghelyo ni Jesukristo, ang tubag sa pag-ampo sa usa ka tawo, ang mga anghel kinsa mangalagad ngadto niadtong nanginahanglan, ug ang kahayag ni Kristo ngadto sa kalibutan. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. David A. Bednar, “Youth and Family History,” [lds.org/youth/family-history/leaders](https://www.lds.org/youth/family-history/leaders).
2. Sulat gikan sa apo nga lalaki ni Carol F. McConkie, Mar. 13, 2015.
3. *Handbook 2: Administering the Church* (2010), 3.1.
4. Robert D. Hales, “Ang Atong Katungdanan ngadto sa Dios: Ang Misyon sa mga Ginikanan ug mga Lider ngadto sa Bag-o nga Kaliwatan,” *Liahona*, May 2010, 95.
5. Tan-awa sa *Handbook 2*, 5.
6. Tan-awa sa *Handbook 2*, 3.2.
7. Tan-awa sa *Handbook 2*, 4.1.
8. *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan Joseph Smith* (2007), 478, 519.

PAGSAULOG SA FAMILY HOME EVENING

Niadtong 1915, ang mga propeta sa ulahing adlaw mitambag kanato sa paggahin og usa ka gabii sa semana alang sa atong mga pamilya. Gitawag kini og “home evening” sa sinugdanan—usa ka panahon sa pagkat-on sa ebanghelyo ug maglingaw-lingaw og dungan, samtang naglig-on sa atong yutan-on ug mahangturong mga koneksyon.

Paglabay sa usa ka gatus ka tuig, nagpadayon ang family home evening aron pagtabang kanato sa pagtukod og mga pamilya nga molungtad hangtud sa kahangturan. Misaad ang mga propeta nga pinaagi niini, mas talagsaong hugot nga pagtuo ug espirituhanong kalig-on molambo diha sa atong mga kasingkasing, ug mas dakong proteksyon, panaghiusa, ug kalinaw magpabilin sa atong mga panimalay.

Kitang tanan sakop sa usa pamilya dinhi sa yuta ug kabahin sa pamilya sa atong Amahan sa Langit. Bisan asa kita sa kalibutan ug bisan unsa ang atong mga kahimtang sa kinabuhi, mahimo kitang mosaulog ug moapil sa family home evening. ■

Sa wala: Ang pamilyang Moua bag-ohay lang mibalhin ngadto sa Thailand, diin sila nakakat-on sa ebanghelyo ug nabunyagan. Alang sa family home evening sila magtuo sa Basahon ni Mormon, sa ilang lumad nga pinulongang Hmong, ug Thai, ang pinulongan sa ilang bag-o nga panimalay.

Sa ubos: Ang paglingaw-lingaw ug pagdula usa ka paagi nga ang pamilya nga Santos sa Portugal nagmugna og suod nga pakighigalaay sa family home evening.

Sa tuo: Pamilya nagpasabut og labaw pa kay sa mga inahan, amahan, ug mga anak sa Democratic Republic of Congo. Mao nga sa dihang si Brother Suekameno mopundok sa iyang pamilya alang sa home evening, daghan sa taga barangay mibati nga welcome sa pag-apil.

Sa ibabaw: Si Sister Gercan sa Pilipinas naggamit og mga kanta sa Primary ug sa tradisyonal nga mga musika sa pagtudlo sa iyang mga anak sa hingpit nga kalipay sa ebanghelyo.

Sa ibabaw: Ang pamilyang Anderson, gilitratohan dinhi sa kusina sa ilang panimalay sa Georgia, USA, ganahan nga maghimo og mga cookie. Sila usahay mogamit niini isip kabahin sa usa ka leksyon o yano nga makaon.

Sa ibabaw: Si Brother ug Sister Reynolds sa Washington, USA, nangita og mga paagi sa yanong pagtudlo sa ebanghelyo aron ang ilang gagmayng mga bata makakat-on ug makasabut.

Sa tuo, gikan sa ibabaw: Ang pamilyang Espinoza sa Bolivia naglakip sa ilang tinahud nga lola sa family home evening samtang manganta sila ug magkat-on sa ebanghelyo.

Alang sa pamilyang Jin sa Georgia, USA, ang family history usa ka paborito nga home evening nga kalihokan.

Malingaw sila sa pagtudlo sa ilang mga anak mahitungod sa ilang Koreano nga panulundon.

Ang pamilyang Ligertwood sa Australia usahay mag-outing isip kabahin sa family home evening, pagsuhid sa matahum nga mga bahin sa ilang siyudad.

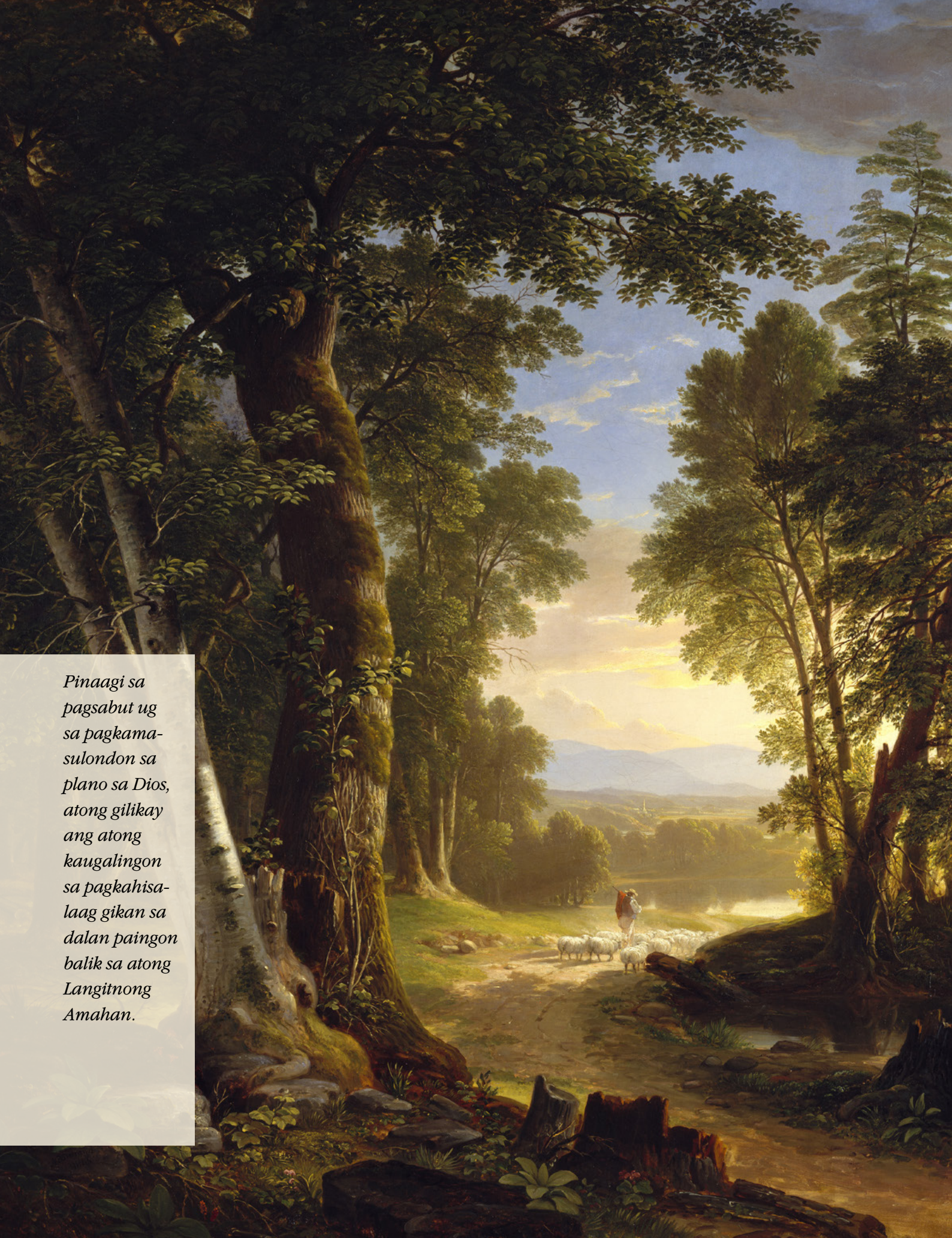

Tan-awa sa pahina 3 sa kada isyu sa mga Liahona alang sa mga ideya sa family home evening.

Ipakigbahin ang mga litrato o mga video sa inyong family home evening gamit ang #FamilyNight.

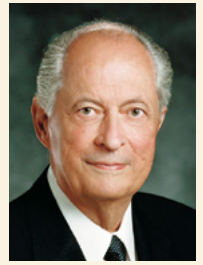
*Magkat-on og dugang sa [facebook.com/liahona](https://www.facebook.com/liahona).
magazine (anaa sa English, Portuguese, ug Spanish).*

*Pinaagi sa
pagsabut ug
sa pagkama-
sulondon sa
plano sa Dios,
atong gilikay
ang atong
kaugalingon
sa pagkahisa-
laag gikan sa
dalan paingon
balik sa atong
Langitnong
Amahan.*

Ang Plano sa Kaluwasan

USA KA SAGRADONG BAHANDI SA
KAHIBALO SA PAGGIYA KANATO

**Ni Elder
Robert D. Hales**
Sa Korum sa
Napulog Duha
ka mga Apostoles

*Ang yawe sa atong kalampusan sa atong kinabuhi
sa wala pa dinhi sa yuta mao ang atong suporta sa
plano sa Amahan. Mao usab kini ang yawe sa
atong kalampusan sa mortal nga kinabuhi.*

Kanunay kong namalandong sa kawalay paglaum sa mga anak sa Dios nga nangahisalaag diha sa mangitngit ug awaaw nga kalibutan, wala masayud kinsa sila, diin sila gikan, nganong ania sila dinhi sa yuta, o kon asa sila paingon human sa ilang mortal nga mga kinabuhi.

Dili kita angayng mahisalaag. Gipadayag sa Dios ang mahangturon nga mga kamatuoran aron sa pagtubag niining mga pangutana. Makita kini sa Iyang mahinungdanon nga plano alang sa Iyang mga anak. Sa mga kasulatan kini nga plano nailhan isip ang “plano sa katubsanan,”¹ ang “plano sa kalipay,”² ug ang “plano sa kaluwasan.”³

Pinaagi sa pagsabut ug kamasulundon sa pagsunod sa plano sa Dios, malikay nato ang atong mga kaugalingon gikan sa pagtipas sa dalan pabalik sa atong Langitnong Amahan.⁴ Dayon, ug niana lamang, kita makapuyo sa matang sa kinabuhi nga Siya naggiya, diin mao ang “mahangturon nga kinabuhi, . . . ang labing mahinungdanon sa tanan nga mga gasa sa Dios.”⁵

Ang gasa sa kinabuhing dayon maoy angay sa bisan unsang paningkamot sa pagtuon, pagkat-on, ug paggamit sa plano sa kaluwasan. Tanang katawhan mabanhaw ug makadawat sa mga panalangin sa pagka-imortal. Apan sa pagkab-ot sa kinabuhing dayon—kinabuhi nga gidumala sa Dios⁶—maoy angay sa pagsunod sa plano sa kaluwasan sa tibuok natong kasingkasing, hunahuna, gahum, ug kalig-on.

Pagsabut sa Plano sa Kaluwasan

Unsa ka kagamhanan ang masayud sa plano! Ang plano sa kaluwasan mao ang labing dako nga bahandi sa kahibalo nga sukad mahatag ngadto sa katawhan tungod kay gipasabut niini ang mahangturon nga tumong sa kinabuhi. Kon wala kini, kita tinud-anayng mangasaag diha sa kangitngit. Mao kini ngano nga ang sumbanan sa Dios mao ang paghatag og mga kasugoan ngadto sa Iyang mga anak “*human* nga mapahibalo ngadto kanila ang laraw sa katubsanan.”⁷

Ang akong tinguha mao ang pagtabang sa matag usa kanato nga mopahimulos niining bahandi sa kahibalo—aron mas masabtan ang plano sa kaluwasan ug gamiton kana nga pagsabut sa atong inadlaw-adlaw nga kinabuhi.

Kabubut-on

Tungod kay ang kabubut-on mahinungdanon niining plano, kita magsugod diha. Ang atong Amahan mihatag kanato sa kapasidad sa paglihok o sa pagbalibad nga molihok⁸ sumala sa mahangturon nga kamatuoran—ang mga kamatuoran nga mihimo sa Dios kon unsa Siya ug unsa kining langit.⁹ Kon atong gamiton ang atong kabubut-on sa pagdawat ug pagsunod niini nga mga kamatuoran, makadawat kita sa walay katapusan nga kalipay. Sa bali niini, kon atong gamiton ang atong kabubut-on sa pagsupak, sa pagsalikway sa mga balaod sa Dios, atong masinati ang pag-antus ug kasubo.¹⁰

Ang kabubut-on mao ang baruganan nga may kalabutan sa tulo ka mga yugto sa plano sa kaluwasan: kinabuhi nga wala pa dinhi sa yuta, sa mortal nga kinabuhi, ug sa kinabuhi human dinhi sa yuta.

Kinabuhi sa Wala pa dinhi sa Yuta

Sama sa gipamahayag diha sa “Ang Pamilya, Usa ka Pamahayag ngadto sa Kalibutan,” ang matag usa kanato “mao ang usa ka hinigugmang anak nga lalaki o anak nga babaye sa langitnong mga ginikanan” uban sa “usa ka diosnong kinaiya ug padulngan.”¹¹ Didto sa premortal nga konseho, ang Langitnong Amahan mipasabut kanato sa Iyang plano sa katubsanan.¹² Ang plano gibase sa doktrina, mga balaod, ug mga baruganan nga anaa nang daan.¹³ Atong nakat-unan nga kon atong dawaton ug mosunod sa plano, kita kinahanglan nga andam nga mobiya sa presensya sa atong Amahan ug pagasulayan aron makita kon kita mopili sa pagpuyo sumala sa Iyang mga balaod ug mga sugo.¹⁴ Kita nagmaya niini nga oportunidad¹⁵ ug mapasalamatong gipaluyohan ang plano tungod kay kini gitanyag kanato sa paagi nga mahimong

sama sa atong Langitnong Amahan ug makaangkon og kinabuhing dayon.

Apan ang plano adunay risgo: kon kita mopili diha sa pagka-mortal nga dili magpuyo sumala sa mahangturon nga balaod sa Dios, kita makadawat og ubos sa kinabuhi nga dayon.¹⁶ Ang Amahan nasayud nga kita masayop ug makasala samtang kita nakakat-on pinaagi sa kasinatian sa mortalidad, mao nga Siya mihatag og Manluluwas aron sa pagtubos gikan sa sala sa tanan kinsa maghinulsol ug sa pag-ayo sa espirital ug emosyonal nga mga samad niadtong motuman.¹⁷

Si Jesukristo mao ang hinigugma sa Amahan, gipili ug giorden nang daan nga Anak gikan sa sinugdanan.¹⁸ Siya mipaluyo sa plano sa Amahan ug mitanyag nga mahimo natong Manluluwas, nag-ingon: “Ania Ako, ipadala ako.”¹⁹ Sa ingon, si Jesus gitudlo sa Amahan nga Usa ka binuhat nga nagpuyo og usa ka kinabuhi sa pagka-mortal nga walay sala, motubos sa atong mga sala ug kasakit, ug mabanhaw aron sa pagbugto sa higot sa kamatayan.

Si Lucifer, kinsa nailhan nga si Satanas, nagpuyo usab didto sa kinabuhi sa wala pa sa yuta.²⁰ Sa hinakog nga mga rason siya misalikway sa plano, nagtinguha sa paglaglag sa kabubut-on sa tawo, ug misukol batok sa Amahan.²¹ Agig sangputanan, si Satanas ug kadtong misunod kaniya dili gayud makabaton og lawas. Sila dili makadawat sa ilang kahigayunan sa pag-apil sa plano sa Amahan ug nawad-an sa ilang balaanon nga padulngan.²² Karon sila nagpadayon sa ilang gubat sa pagsukol batok sa Dios ug nagtinguha sa mga hunahuna ug kasing-

kasing sa mga katawhan nga mobatok Kaniya.²³

Kini nga yuta giplano ug gihimo alang niadtong kinsa midawat sa plano sa Amahan.²⁴ Dinhi kita makabaton og lawas nga gilalang sa hitsura ug panagway sa Dios. Dinhi kita pagasulayan ug mapamatud-an. Dinhi atong makaangkon ang kasinatian nga gikinahanglan aron makapanunod sa kinabuhing dayon.²⁵

Mortal nga Kinabuhi

Ang Dios milalang ni Adan ug Eva ug mihiusa kanila isip bana ug asawa, mibutang kanila diha sa Tanaman sa Eden, ug misugo kanila nga manganak.²⁶ Sa paggamit sa ilang kabubut-on, si Adan ug Eva napukan gikan sa atubangan sa Dios ug nahimong mortal nga mga binuhat.²⁷ Kini nagtuman sa plano sa Amahan pinaagi sa paghimo niini nga posible alang kanila sa pagbaton og mga anak, nga sila dili makahimo sa Tanaman sa Eden.²⁸ Pinaagi sa mahangturon nga balaod, ang balaan

Si Jesukristo mao ang pinalangga, pinili, ug gi-orden nang daan Anak nga lalaki sukad sa sinugdanan.

nga gahum sa paglalang kinahanglang gamiton sulod sa utlanan nga gitakda sa atong Langitnong Amahan. Ang pagbuhat sa ingon makahatag og oportunidad alang sa mahangturong kalipay. Bisan unsang paggamit niining sagrado nga gahum gawas sa utlanan sa Dios sa katapusan mosangput sa pagkauyamot.²⁹

Si Satanas, kinsa nagtinguha nga ang tanan “mauyamot sama ngadto kaniya”,³⁰ naningkamot nga ipahilayo kita gikan sa mga oportunidad nga anaa pinaagi sa plano sa Amahan. Ngano nga ang Langitnong Amahan mitugot ni Satanas sa pagtintal kanato? Tungod kay Siya nasayud nga ang oposisyon gikinahanglan alang sa atong pagtubo ug pag-testing sa pagka-mortal.³¹ Ang oposisyon naghatag kanato og bilil-hong oportunidad sa pagduol sa Dios ug mosalig Kaniya. Tungod kay nag-atubang kita sa kanunay sa maayo ug dautan, tataw natong mapadayag ang mga tinguha sa atong mga kasingkasing pinaagi sa paghangop sa usa ug isalikway ang lain.³² Ang oposisyon mahimong matagbuan diha sa

mga tintasyon ni Satanas apan anaa usab sa atong mga kahuyang, sa mortal nga kahapyugon nga kinaiyanhon sa tawhanon nga kahimtang.³³

Aron matabangan ta nga maalamong mopili, ang Dios mipadayag sa Iyang plano sa katubsanan ug siya mihatag og mga kasugoan,³⁴ sa Kahayag ni Kristo,³⁵ ug sa pagpakig-uban sa Espiritu Santo.³⁶ Gani bisan pa sa tanan niini nga mga gasa, ang kada usa nato dinhi niining napukan nga kalibutan nakahimog sala, ug busa kitang tanan dili angayan sa pagsulod sa presensya sa Dios sa atong kaugalingong buhat.³⁷ Hinungdan nga ang Iyang maloloy-ong plano naghatag og usa ka Manluluwas.

Si Jesukristo mianhi sa yuta isip ang Bugtong Anak sa Dios ug mituman sa hingpit sa Iyang gitudlo nga misyon pinaagi sa pagtugyan ngadto sa kabubut-on sa Amahan sa tanan nga mga butang.³⁸ Sumala sa maloloy-on nga plano sa Amahan, ang mga epekto sa Pagkapukan nabuntog pinaagi sa Pagkabanhaw sa Manluluwas,³⁹ ang sangputanan sa sala mahimong mabuntog,

Ang paggamit sa ilang kabubut-on, Si Adan ug si Eva nangpukan sa atubangan sa Dios ug nahimong mortal. Kini ang katumanan sa plano sa Amahan pinaagi sa paghimo niining posible alang kanila nga maka-anko og mga anak.

Ang labing sentro sa kinabuhiing dayon naglakip sa mahangturon nga kaminyoon sa lalaki ug babaye, nga maoy labing mahinungdanon bahin sa pagkahimong sama sa atong langitnong ginikanan.

ug ang kahuyang mahimong mabali ngadto sa kalig-on kon atong gamiton ang Pag-ula ni Jesukristo.⁴⁰

Mahimo kitang angayan alang sa kinabuhiing dayon pinaagi lamang sa pakamasulundon ngadto sa mga sugo. Kini nagkinahanglan sa pagkaadunay hugot nga pagtuo diha ni Ginoong Jesukristo, paghinulsol, pagpabunyag, pagdawat sa gasa sa Espiritu Santo, ug sa paglahutay hangtud sa katapusan diha sa pagsunod sa ehemplo sa Manluluwas.⁴¹ Sa praktikal nga pagkasulti, kinahanglan gayud kita makadawat sa tanang mahinungdanon nga mga ordinansa sa priesthood ug molahutay hangtud sa katapusan diha sa pagsunod sa mga pakigsaad.

Kinabuhi Human dinhi sa Yuta

Human kita mamatay, usa ka adlaw mo-barug kita sa atubangan sa Manluluwas aron pagahukman.⁴² Tungod kay ang Dios maloloy-on, kadtong migamit sa ilang hugot nga pagtuo diha kang Kristo ngadto sa paghinulsol mapasaylo ug makapanunod sa tanan nga anaa sa Amahan, lakip ang

kinabuhiing dayon.⁴³ Tungod kay ang Dios makiangayon, ang matag tawo kinsa dili maghinulsol dili makadawat sa gasa sa kinabuhiing dayon.⁴⁴ Ang matag tawo gantihan sumala sa iyang hugot nga pagtuo, paghinulsol, mga hunahuna, mga tinguha, ug mga buhat.⁴⁵

Paggamit sa Plano sa Kaluwasan sa Atong Inadlaw-adlaw nga mga Kinabuhi

Sa higayon nga masabtan na nato ang kinatibuk-ang katuyoan sa plano ug makita ang atong mga kaugalingon dinhi niini, maangkon nato ang butang nga bilihon, gani mahinungdanon: mahangturon nga panlantaw. Ang mahangturon nga panglantaw maoy atong giya sa inadlaw-adlaw nga mga desisyon ug mga lihok. Mopatunhay kini sa atong mga hunahuna ug kalag. Sa higayon nga mapalibutan kita sa mga opinyon nga makapadani apan hiwi hangtud sa hangtud, kita magmakanunayon ug dili matarug.

Sumala sa gitudlo ni Elder Neal A. Maxwell (1926–2004): sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles “Kon wala ang

pagsabot sa plano sa kaluwasan, lakip sa atong kinabuhi sa wala pa dinhi sa yuta ug sa paghukom ug sa pagkabanhaw, ang pagsabot mismo niining kinabuhia parehas ra sa nagtan-aw og drama sa ikaduhang akto sa tulo ka akto nga drama.”⁴⁶ Kinahanglan gayud natong masabtan ang unang akto (ang kinabuhi sa wala pa dinhi sa yuta) aron masayran kon unsaon sa paghimo sa labing maayo nga mga pagpili diha sa ikaduhang akto (mortal nga kinabuhi), nga motino kon unsa ang mahitabo kanato sa ikatulong akto (kinabuhi human dinhi sa yuta).

Sa laing pagkasulti, ang pagsabot sa plano sa kaluwasan, inubanan sa sinsero nga pag-ampo, mousab sa atong pag-aninaw sa kinabuhi, sa mga naglibut kanato, ug sa atong kaugalingon. Ang pagsabot sa plano mopatin-aw sa atong espirituhanon nga panan-awon ug magtugot nato nga makakita sa mga butang sa pagkatinuod.⁴⁷ Sama gyud sa Urim ug Thummim nga nakapahimo ni Propeta Joseph Smith sa pagdawat og pagpadayag ug giya,⁴⁸ mao nga ang kahibalo sa plano mopakita nato unsaon sa “pagbuhat diha sa doktrina ug baruganan mahitungod sa umaabut, sumala sa moral nga kabubut-on” nga gihatag kanato sa Ginoo.⁴⁹ Sa ingon, ang atong hugot nga pagtuo malig-on, ug kita masayud kon unsaon pagplano ang atong kinabuhi ug mohimo og desisyon nga nahiuyon sa mahangtulong kamatuoran.

Ania ang pipila ka mga ehemplo nga adunay kalabutan ilabi na sa atong panahon.

Ang Katuyoan sa Kaminyoon diha sa Plano sa Dios

Ang kaminyoon ug pamilya anaa ubos sa pag-ataki tungod kay si Satanas nasayud nga kini importante sa pag-angkon og kinabuhing dayon—ingon ka importante sama sa Paglalang, Pagkapukan, ug sa Pag-ula ug Pagkabanhaw ni Jesukristo.⁵⁰ Napakyas sa paglaglag ni bisan kinsa niadtong mga haligi sa plano, si Satanas nagtinguha sa pagguba sa atong pagsabot ug paggamit sa kaminyoon ug pamilya.

Uban sa plano sa Langitnong Amahan isip usa ka gitakda nga basihan, ang katuyoan sa kaminyoon klarong matutokan. Ang sugo nga biyaan ang amahan ug inahan, makig-apon sa iyang asawa diha sa kaminyoon,⁵¹ ug magpadaghan ug lukpon ang yuta⁵² nakapahimong posible sa Iyang plano. Pinaagi sa kaminyoon atong madala ang Iyang mga espiritu nga mga anak ngadto sa kalibutan ug mamahimong kauban Niya sa pagtabang sa Iyang mga anak nga mosalmot sa Iyang plano.⁵³

Ang plano sa Amahan naghatag kanato og agianan aron mapanunod ang kinabuhing dayon, ang kinabuhi nga gipamunoan sa atong langitnong mga ginikanan. Diha sa plano, “diha sa Ginoo, ang babaye dili gawas sa lalaki ni ang lalaki gawas sa babaye.”⁵⁴ Ang labing mahinungdanon sa kinabuhing dayon naglakip sa mahangturon nga kaminyoon sa lalaki ug sa babaye, nga maoy mahinungdanon nga bahin sa pagkahimong sama sa atong langitnong ginikanan.⁵⁵

Kaminyoon tali sa usa ka Lalaki ug usa ka Babaye

Diha sa kaminyoon kita mokompleto sa usag usa, isip mao lang ang lalaki ug babaye nga makahimo uban sa ilang katalagsaon ug kamahinungdanon. Naglakaw diha sa mortalidad isip bana ug asawa, magdungan kita sa paglambo, maduol ngadto sa Manluluwas samtang kita mosunod, mosakripisyo sa pagbuhat sa kabubut-on sa Dios, ug magdungan sa pagtukod sa Iyang gingharian.

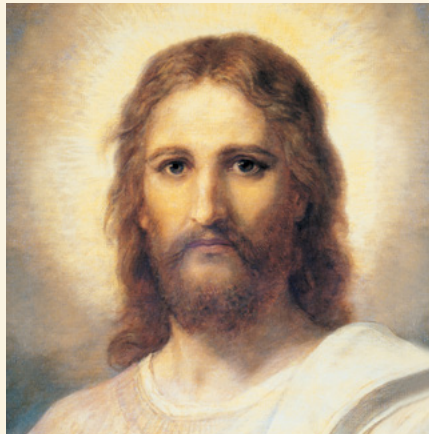
Ang pagkahibalo nga ang mahangturon nga kaminyoon mao ang usa ka sugo sa Dios ug nga Siya nag-andam og paagi alang sa Iyang mga anak aron matuman ang tanan Niyang gimando,⁵⁶ nasayud kita nga ang atong kaminyoon molampus samtang kita maghiusa sa paghupot sa mga pakigsaad nga atong gihimo.

Pinaagi sa mga ordinansa sa priesthood ug sa pagpili sa pagsunod sa ubang mga pakigsaad nga atong madawat ang gahum sa pagkadiosnon samtang kita moatubang sa mga hagit sa mortalidad.⁵⁷ Kita natugahan sa gahum sa mga ordinansa sa templo gikan sa kahitas-an ug makapabalik kanato sa presensya sa atong Langitnong Amahan.⁵⁸ Ang ordinansa

sa pagbugkos nagtugot sa bana ug asawa sa dungan nga paglambo pinaagi sa gahum sa Dios ug mahiusa uban sa Ginoo.⁵⁹ Ang bisan unsang laing ipuli niining matang sa kaminyoon dili makapatuman sa Iyang sagradong katuyoan alang kanato o alang sa mga henerasyon sa Iyang mga anak kinsa mosunod.⁶⁰

Kaibug ug mga Tinguha

Matag usa nato miabut niining napukan nga kalibutan uban sa kahuyang o hagit nga kinaiyanhon sa tawhanong kahintang.⁶¹ Ang pagsabot sa plano sa Dios makapahimo nato nga makita ang tanang tawhanong kahuyang—naglakip sa mga kaibug ug tinguha nga dili haum sa Iyang plano—isip temporaryo.⁶² Ang pagkahibalo nga kita nabuhi na sa wala pa dinhi sa kinabuhi isip mga pinalanggang anak nga lalaki ug babaye sa langitnong mga ginikanan makapahimo nato nga i-base ang personal nga pagkatawo ngadto sa balaanon nga kagikan. Ang atong

Sumala sa maluluy-on nga plano sa Amahan, ang mga epekto sa Pagkalaglag nabuntog pinaagi sa Pagkabanhaw sa Manluluwas.

Samtang atong gigamit sa matag adlaw ang atong mga kahibalo sa plano sa Amahan, makadala og mas halawom nga kahulugan ang atong kinabuhi.

estado isip mga anak nga lalaki ug babaye sa Dios—dili ang atong kahuyang o kalagmitan—nga mao ang tinuod nga tinubdan sa atong pagkatawo.⁶³

Uban niini nga panglantaw, mas makahulat kita sa Ginoo sa mapainubsanon ug sa mapailubon nga paagi,⁶⁴ nagsalig nga pinaagi sa atong hugot nga pagtuo, kamasulundon, ug paglahutay hangtud sa katapusan, ang atong mga kinaiya ug mga tinguha mamahimong putli, ang atong mga lawas mapabalaan, ug kita tinud-anayng mahimong anak nga mga lalaki ug anak nga mga babaye ni Kristo, nahingpit pinaagi sa Iyang Pag-ula.

Ang mahangturon nga panglantaw sa plano makahatag og kasiguroan nga alang sa matinud-anon, ang adlaw siguradong moabut nga ang “Dios pagapahiran ang tanan nga mga luha; . . . wala unyay kasakit: kay ang unang mga butang nangagi na.”⁶⁵ Kining “hingpit nga kahayag sa paglaum”⁶⁶ makapatunhay sa atong mga hunahuna ug kasingkasing ug makahimo kanato nga mapailubon, matinud-anong maghulat sa Ginoo.

Ang mga Saad alang Niadtong Kinsa Matinud-Anong Molahutay

Kadtong mga naghunahuna kon ang ilang kahimtang o kondisyon makapugong nila gikan sa pagdawat sa kinabuhing dayon kinahanglang mohinundom nga “walay usa nga gitakda nang daan nga makadawat og minos pa kay sa tanan nga aduna ang Amahan alang sa Iyang mga anak.”⁶⁷

Walay panalangin ang ihikaw sa matinud-anon. Si Presidente Lorenzo Snow mipahayag: “Walay Santos sa Ulahing mga Adlaw kinsa human sa pagpuyo og matinud-anon nga kinabuhi nga namatay nga nawagtangan og bisan unsa tungod sa kapakyas sa pagbuhat og pipila ka butang kon ang mga oportunidad wala mahatag kaniya. Sa laing pagkasulti, kon ang batan-ong lalaki o batan-ong babaye walay oportunidad nga maminyo, ug sila nagpuyo og matinud-anong kinabuhi hangtud sa panahon sa ilang kamatayon, ilang maangkon ang tanang mga panalangin, kahimayaan ug himaya nga madawat ni bisan kinsa nga lalaki o babaye nga aduna niini nga oportunidad ug mipalambo niini. Kana sigurado ug positibo.”⁶⁸

Mga Saad alang sa Tanang Nasayud sa Plano ug Naggamit Niini sa matag Adlaw

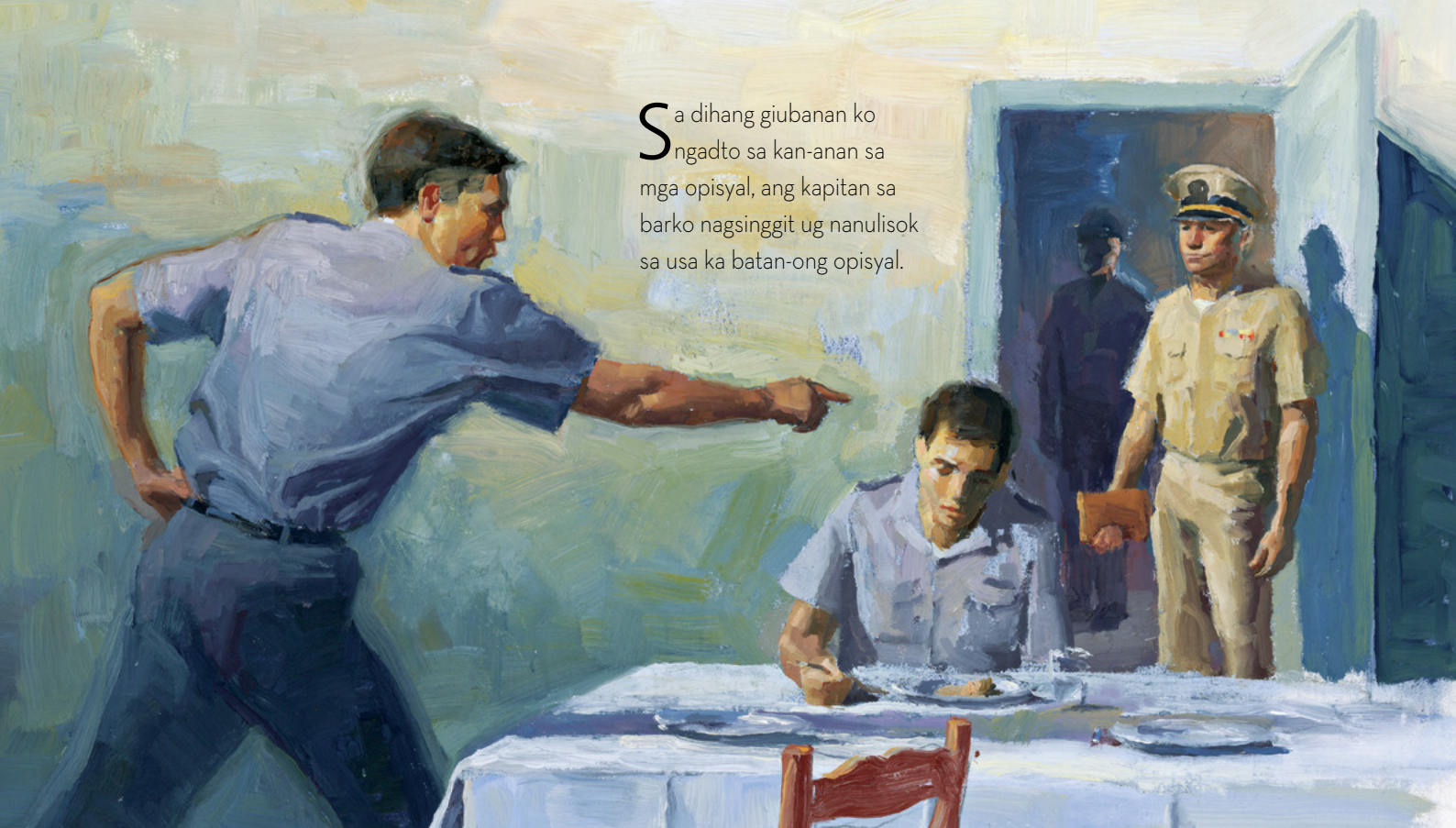
Matag usa kanato sa kinasingsing nga paagi misuporta sa plano sa Amahan didto sa kinabuhi nga wala pa sa yuta. Nasayud kita nga Siya nahigugma kanato, ug kita nahingangha sa Iyang dakong tanyag niining kahigayunan nga makaangkon sa tanan nga anaa Kaniya, lakip ang kinabuhing dayon. Ang yawi sa kalampanan sa atong kinabuhi sa wala pa sa yuta mao ang atong pagsuporta sa plano sa Amahan. Mao gihapon kini ang yawi sa atong kalampanan sa mortal nga kinabuhi.

Busa ang akong imbitasyon mao nga magdungan kita sa pagbarug agig suporta sa plano sa Amahan. Kini atong gihimo inubanan sa gugma alang sa tanan, kay ang plano mismo maoy usa ka pagpahayag sa gugma sa Dios.

Samtang atong gamiton sa kada adlaw ang atong kahibalo sa plano sa Amahan, magkalawom ang kahulogan sa atong kinabuhi. Atubangon nato ang atong mga hagit uban sa mas dakong hugot nga pagtuo. Magpadayon kita sa unahan uban sa sigurado, hayag, naggilak-gilak nga paglaum sa kinabuhing dayon. ■

MUBO NGA MGA SULAT

- Jacob 6:8; Alma 12:25–26, 30, 32; 17:16; 18:39; 29:2; 39:18; 42:11.
- Alma 42:8, 16.
- Jarom 1:2; Alma 24:14; 42:5; Moises 6:62.
- Tan-awa sa Alma 12:32; tan-awa usab sa Boyd K. Packer, “The Great Plan of Happiness and Personal Revelation” (Church Educational System sibya alang sa young adults, Nob. 7, 1993).
- Doktrina ug mga Pakigsaad 14:7.
- Tan-awa sa Harold B. Lee, *The Teachings of Harold B. Lee*, ed. Clyde J. Williams (1996), 72; tan-awa usab sa Bruce R. McConkie sa Conference Report, Abril 1970, 26.
- Alma 12:32; empasis gidugang; tan-awa usab sa bersikulo 25.
- Tan-awa sa 2 Nephi 2:13–16; Doktrina ug mga Pakigsaad 101:78.
- Tan-awa sa George Q. Cannon, *Gospel Truth: Two Volumes in One: Discourses and Writings of President George Q. Cannon*, sel. Jerreld L. Newquist (1974), 296.
- Tan-awa sa Richard G. Scott, “Unsaon sa Pagpuyo sa Minaayo taliwala sa Nagkagrabe nga Pagkadautan,” *Liahona*, Mayo 2004, 102; Robert D. Hales, *Return: Four Phases of Our Mortal Journey Home* (2010), 33.
- “Ang Pamilya: Usa Ka Pamahayag ngadto sa Kalibutan,” *Liahona*, Nob. 2010, 129; tan-awa usab sa Mga Buhat 17:29; Mga Taga-Roma 8:16–17; Mga Hebreohanon 12:9; Abraham 3:18–25.
- Tan-awa sa Alma 12:30; tan-awa usab sa Job 38:4–7; Abraham 3:22–28.
- Tan-awa sa 2 Nephi 2:13; tan-awa usab sa Howard W. Hunter, “To Know God,” *Ensign*, Nob. 1974, 97; *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Heber J. Grant* (2002), 34: “Ang matag usa nianang mga sugo gihatag alang sa katuyoan nga . . . kita mahimong sarang ug andam sa pagbalik ug pagpuyo sa atubangan sa atong Langitnong Amahan. Kini nga mga katungdanan ug mga obligasyon giplano aron sa paghimo natong diosnon sa atong mga gawi. Kini giplano aron sa paghimo kanatong mga Dios, ug aron sa pagpahiangay ug pagpasarang kanato nga kita mamahimo, sumala sa nasaad nga kita mamahimo, nga manununod sa atong Ginoo ug Manluluwas nga si Jesukristo.”
- Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 136:31; Abraham 3:24–25.
- Tan-awa sa Job 38:7.
- Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 88:34–36, 39–40.
- Tan-awa sa Isaias 53:3–5; 2 Nephi 2:8; 9:10–11; 31:21; Mosiah 3:17; Alma 7:11–13.
- Tan-awa sa 1 Pedro 1:20; Moises 4:2.
- Abraham 3:27.
- Tan-awa sa Isaias 14:12–16.
- Tan-awa sa Moises 4:3–4; tan-awa usab sa 1:19.
- Tan-awa sa Pinadayag 12:7–9.
- Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 10:26–27.
- Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 59:18–19.
- Tan-awa sa Abraham 3:24–26.
- Tan-awa sa Genesis 1:26–28.
- Tan-awa sa Alma 42:2–6; Moises 4:25, 28–31.
- Tan-awa sa 2 Nephi 2:23; Moises 5:11; tan-awa usab sa Boyd K. Packer, “Ang Plano sa Kalipay,” *Liahona*, Mayo 2015, 26–28.
- Tan-awa sa Alma 39:3–5; 41:3–4, 10–15.
- 2 Nephi 2:27.
- Tan-awa sa 2 Nephi 2:11.
- Tan-awa sa 2 Nephi 2:26–29; Alma 34:32–35.
- Tan-awa sa Jacob 4:7; Ether 12:27; Doktrina ug mga Pakigsaad 62:1.
- Tan-awa sa Alma 12:30–32.
- Tan-awa sa Moroni 7:16–19; Doktrina ug mga Pakigsaad 88:7, 11–13.
- Tan-awa sa 2 Nephi 31:12–14, 18.
- Tan-awa sa 1 Juan 1:8.
- Tan-awa sa Lucas 22:39–42; Doktrina ug mga Pakigsaad 19:16–19.
- Tan-awa sa 1 Mga Taga-Corinto 15:20–23; 2 Nephi 9:10–13; Alma 11:42–45.
- Tan-awa sa Alma 42:2–15, 22–31; Moroni 10:32–33.
- Tan-awa sa 2 Nephi 31:10–21; 3 Nephi 27: 13–22.
- Tan-awa sa Juan 5:22; Mga Taga-Roma 14:10; Pinadayag 20:12–13; 2 Nephi 9:41; Alma 11:41–44; 3 Nephi 27:14–17, 20, 22.
- Tan-awa sa Alma 34:14–17.
- Tan-awa sa Mosiah 3:21–27; Helaman 14:15–19; Doktrina ug mga Pakigsaad 88:21–24, 29–32.
- Tan-awa sa Mormon 3:20–22.
- Ang Neal A. Maxwell Quote Book, ed. Cory H. Maxwell (1997), 252.
- Tan-awa sa Presidente Thomas S. Monson, “Pagpuyo Ingon nga Panig-ingnan,” *Liahona*, Mayo 2005, 113.
- Tan-awa sa Joseph Smith—Kasaysayan 1:35.
- Doktrina ug mga Pakigsaad 101:78.
- Tan-awa sa D. Todd Christofferson, “Ngano nga Kaminyoon, Ngano nga Pamilya,” *Liahona*, Mayo 2015, 52.
- Tan-awa sa Mateo 19:5.
- Tan-awa sa Genesis 9:1.
- Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 93:36–40.
- 1 Mga Taga-Corinto 11:11.
- Tan-awa sa Dallin H. Oaks, “Apostasy and Restoration,” *Ensign*, Mayo 1995, 87; tan-awa usab sa Dallin H. Oaks, “Dili Magbaton og Laing mga Dios,” *Liahona*, Nob. 2013, 73.
- Tan-awa sa 1 Nephi 3:7.
- Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 84:19–21.
- Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 109:13–26, 38.
- Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 132:1–21.
- Tan-awa sa 1 Pedro 3:7; Doktrina ug mga Pakigsaad 131:1–4; tan-awa usab sa Joseph Fielding Smith, *Answers to Gospel Questions*, 5 vols. (1957–66), 4:197: “Kadtong kinsa naminyo sa templo alang sa tanang panahon ug sa kahangturan makaangkon sa panalangin sa mga kinabuhing dayon. Akong hatagan og gibug-aton ang kinabuhing dayon. Ang kinabuhing dayon mao ang kinabuhi sa Dios, nga mao, nga mahimong sama kaniya. Mahangturon nga kinabuhi nagpasabut sa mahangturon pag-uswag—ang pagpadayon, sumala sa gisulti sa pinadayag, sa mga binhi sa kahangturan. Ang pagminyo gawas sa templo mao ang alang sa karon lamang. Ang kamatayon makapabulag—nga mao ang usa ka mahangturon nga pagkabulag, gawas kon sa pagkaron sila maghinul-sol ug bulahan kaayo nga moadto sa templo ug makig-uli.”
- Tan-awa sa Ether 12:27.
- Tan-awa sa Ether 12:37.
- Tan-awa sa “Ang Pamilya: Usa Ka Pamahayag ngadto sa Kalibutan,” 129; tan-awa usab sa *God Loveth His Children* (booklet, 2007), 1.
- Tan-awa sa Isaias 40:31.
- Pinadayag 21:4; tan-awa usab sa mga bersikulo 1–3.
- 2 Nephi 31:20.
- D. Todd Christofferson, “Ngano nga Kaminyoon, Ngano nga Pamilya,” 52.
- Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Lorenzo Snow* (2012), 130. Tan-awa usab sa Gordon B. Hinckley, “Daughters of God,” *Ensign*, Nob. 1991, 98: “Ang uban kinsa dili minyo, nga dili ilang kaugalingong sayop, nangutana kon sila mahikawan sa kinatas-ang sa himaya diha niana nga gingharian. Ako masaligon nga ubos sa plano sa mahigugmaong Amahan ug usa ka balaan nga Manunubos, walay panalangin nga takus unta nimong madawat nga ihikaw kanimo sa kahangturan.”

Sa dihang giubanan ko ngadto sa kan-anan sa mga opisyal, ang kapitan sa barko nagsinggit ug nanulisok sa usa ka batan-ong opisyal.

UNSA KA IMPORTANTE KINI?

Atol sa akong pagkadestino sa *USS West Virginia*, miabut ang usa ka tawag alang sa usa ka opisyal nga makasulti og Portuguese sa pag-adto sa tulo ka semana nga pagbinayloay sa Brazilian nga Navy. Ako lamang ang diha sa submarine force nga makasulti og Portuguese.

Ang akong unang gibati mao ang dili pag-adto. Bag-o lang kong nakahuman sa tulo ka bulan nga pagpatrol ug nagpaabut nga makita na nako ang akong pamilya, apan ang pagbinayloay wala mawala sa akong hunahuna. Midangop ko sa Langitnong Amahan sa pag-ampo, nakadawat og usa ka lig-on nga tubag nga ako kinahanglang moadto, ug midawat sa buluhaton.

Dihay daghang mga babag sa paghimo sa pagpangandam. Dihay

higayon nga kaundangon na ko. Naghunahuna ko, “Unsa ka importante kini?” Ang Espiritu Santo, hinoon, midasig kanako sa pagpadayon.

Sa katapusan, human sa pipila ka kalangay, miabut ko sa Brazilian nga barko. Sa dihang giubanan ko ngadto sa kan-anan sa mga opisyal, ang kapitan sa barko nagsinggit ug nanulisok sa usa ka batan-ong opisyal. Ang kapitan nakakita kanako, mihunong, ug miingon sa putol-putol nga Iningles, “Ah, ang akong higala nga Amerikano miabut na. Welcome. Mahimo ba akong motanyag kanimo og mainom?”

Mitubag ko sa Portuguese nga ganahan kaayo ko og usa ka inila nga Brazilian nga soft drink nga wala na nako matilawi sukad sa akong misyon. Gisultihan ako niya nga ang barko aduna sa tanang matang sa bino,

apan ako mipahayag nga dili ako moinom og alkohol.

Sa wala madugay dihay nanuktok sa akong kamarote. Sa dihang akong giablihan ang pultahan, ang batan-ong opisyal didto sa kan-anan nagbarug.

“Ikaw usa ka Amerikano,” siya miingon. “Ikaw dili moinom og alkohol. Ikaw makasulti og Portuguese. Tingali ikaw usa ka Mormon?”

“Oo, usa ako ka Mormon,” mitubag ko.

Migakos siya nako ug mihilak.

Kini nga opisyal, si Lt. Mendes, bag-o pa kaayo nga kinabig ug bag-ong nakagradwar sa Brazilian Naval Academy. Diha sa barko, nahibaloan dayon niya nga ang kapitan gusto nga siya moapil sa dili maayong mga kalihokan sa mga opisyal kon modunggo sila. Pero si Lt. Mendes kanunay

moboluntaryo sa “in-port duty” ug aron makalikay sa port-of-call nga mga kalihokan. Gikapoy ang kapitan niini. Sa dihang misulod ko sa kanan, iyang gisinggitan si Lt. Mendes sa wala pag-apil.

“Mokuyog ka sa mga opisyal sa atong sunod nga port of call,” iyang gimandoan ang lieutenant. “Imong ipakita sa bisita nato nga opisyal nga Amerikano kon unsa ang paglingawlingaw. Nagpaabut siya niana kanato.”

Sa daghang mga bulan, si Lt. Mendes nag-ampo nga ang iyang kapitan makasabut ug modawat sa iyang mga baruganan. Sa akong pag-abut, ang panaghisgut sa ebanghelyo nahimong sentro sa kadaghanan nga panagistoryahanay sa kanan. Giistoryahan namo ang uban pang mga opisyal mahitungod ni Joseph Smith, sa Pagpahiuli, sa Pulong sa Kaalam, ug sa balaod sa kaputli. Sa wala madugay ang mga pagbati ngadto ni Lt. Mendes nausab. Gikuha sa mga opisyal ang dayag nga gipahimutang nga pornograpiya, ug sa sunod nga pagdunggo nalingaw mi nga nangaon sa usa ka restawran imbis moadto og club.

Hapit na mahuman ang akong tulo ka semana, ug human sa daghan nga mga diskusyon uban sa kapitan ug sa mga opisyal mahitungod sa among mga gituoan, nahumok ang mga kasingkasing sa mga tawo. “Karon ako nakasabut,” gisultihan sa kapitan si Lt. Mendes sa wala pa ko mobiya, midugang nga siya dili na mosugo niya nga supak sa iyang mga baruganan.

Dili gayud nako makalimtan kini nga kasinatian. Si Lt. Mendes ug ako nakakat-on nga ang atong Amahan sa Langit nakaila tagsa-tagsa kanato, nahigugma kanato, ug nagpakabana sa atong personal nga kinabuhi. ■ Kelly Laing, Washington, USA

SI SISTER SPAFFORD NAMULONG KANAKO

Nagdula ko og restaurant game sa internet usa ka gabii sa dihang mi labay ang akong bana ug mipahibalo nga matulog na siya.

“Mosulod ra ko dayon,” giingnan nako siya.

“Motuo ko kon makakita na ko,” miingon siya.

Nagdula ko og usa ka game sa internet diin nagluto ko og virtual nga pagkaon sa virtual nga restaurant alang sa virtual nga mga customer. Akong gitaw-an ang screen sa computer ug miingon, “Sa tinuod lang, aduna koy pagkaon nga mahuman na sulod sa 15 minutos.”

Aron magpalabay sa oras samtang naghulat ko, mipunit ko sa *Anak nga mga Babaye sa Akong Gingharian: Ang Kasaysayan ug Buhat sa Relief Society*, nga diha ra sa lamesa sukad nga ako kining nadawat sa Relief Society. Gisugdan nako og basa ang pasiuna. Sa ikatulo nga pahina akong nakaplagan ang mosunod nga pahayag ni Belle S. Spafford, ikasiyam nga kinatibuk-ang presidente sa Relief Society.

“Ang kasarangan nga babaye karon, nagtuo ko,” siya misulat, “maayong mohatag og bili sa mga butang nga siya interesado, motimbang-timbang sa mga kalihokan nga iyang apilan, ug unya molihok aron nga masayon ra ang iyang kinabuhi, ug mopahimutang og una sa mga butang nga dunay importansya, naghatag og gibug-aton sa mamahimong ganti nga labing talagsaon ug labing malungtaron,

ug ilikay ang iyang kaugalingon sa mga kalihokan nga minus ang bili” (2011, xiii).

Gawas sa mga kasulatan, walay bisan unsang butang nga akong nabasa nga naka-impluwensya kanako og maayo. Kini nga babaye kinsa namatay kapin na sa 30 ka tuig namulong ngari kanako. Ang iyang mga pulong ingon og mas may kalabutan sa karon kay sa panahon nga iya kining gisulti.

Diha-diha dayon akong nahibaloan nga dili na gyud ko magdula pag-usab sa Internet. Gipalung nako ang computer, mihigda, ug akong gisultihan ang akong bana sa akong desisyon. Pagkasunod adlaw wala gani nako gi-on ang computer. Hinoon, gihunahuna nako kon pila ka oras ang akong nausik niadtong mga dula sa kada adlaw.

Gi-multiply nako ang tulo ka oras sa 365 (ka adlaw sa usa ka tuig) ug mibahin sa 24 (oras sa usa ka adlaw). Nahingangha ko sa pagkahibalo nga aduna koy giusikan nga 45.62 ka adlaw matag tuig. Kadtong bililhon nga mga takna ug adlaw nawala hangtud sa kahangturan. Unta akoo kadtong gigahin sa pagbasa sa akong mga kasulatan, nakig-uban sa akong bana ug mga anak, nagsebisyo sa uban, o naghimo sa akong mga calling.

Ang mga General Authority kanunayng naghigut bahin niini atol sa kinatibuk-ang komperensya. Apan wala gyud nako masabti kining mensahe, ug naghunahuna ko nga dili kini magamit ngari kanako.

Mapasalamaton ko nga ang Espiritu Santo mitabang nako nga makaamgo nga ang mga General Authority—ug si Belle S. Spafford—namulong ngari kanako. ■ Sandy Howson, Ohio, USA

WALA KO MAKAHIBALO NGANONG ANAA KO DIDTO

Ang akong mama ug ako bag-o lang gyud nahuman sa among ginabii nga pag-ampo. Naggakos mi ug miingon og, “gihigugma ko ikaw.” Dayon misulod na ko sa akong kwarto. Sa dihang migunit na ko sa gunitanan sa pultahan, kusog kaayo ang pag-aghat sa akong hunahuna nga ugma mamatay na si mama.

Ang akong utok ug kasingkasing nagkigbisug sa maong hunahuna. Dili na mahimong mahitabo sa akong mama. Maayo ra ang tanan alang kaniya.

Sa diha na ko sa kwarto, miluhod ko sa pag-ampo ug misulti sa Langitnong Amahan nga ang pag-aghat bahin ni mama dili mahimong tinuod. Mihangyo ko Kaniya nga kuhaon intawon kining hunahuna, apan dili kini mopahawa. Mibalik ko sa kwarto sa akong ginikanan ug misulti sa akong mama nga mogakos ko og kausa pa ug mohalok sa dili pa ko matulog. Nagbinayloay na usab kami og

ingon, “gihigugma ko ikaw,” ug mibalik ko sa akong kwarto. Dugay-dugay kong nakatulog nianang gabhiona.

Sa dihang mibangon na ko pagkabuntag, gikulbaan ko. Salamat, anaa ang akong mama, malipayon ug pisikay. Apan sa akong hunahuna, anaa lang gihapon kana nga pagbati nga dunay dili husto. Atol sa miting sa puasa ug pagpamatuod nianang adlaw, mibarug si mama og mipakigbahin og maanindot nga pagpamatuod.

Human sa miting sa sacrament mipadayon siya sa pagtudlo sa klasi sa Primary, ug miadto ko sa Sunday school. Laing pag-aghat na usab ang akong nabati, niining higayona sa pagbarug ug pagbiya sa Sunday School. Dili ko buot nga maoy sentro sa atensyon, apan naa gayuy nag-aghat nako sa pagbiya sa akong gilingkoran ug mogawas. Sulod sa pipila ka minutos, didto na ko naglingkod sa klase sa akong mama sa Primary naminaw niya nga nagtudlo. Wala ko

kahibalo nganong anaa ko didto, apan nakahibalo ko nga kinahanglan ko nga anaa didto.

Nianang pagkahapon sa balay sa akong igsoong lalaki, mitutok si mama diretso sa akong mga mata sa katapusang higayon samtang natumba siya ug namatay gumikan sa pulmonary embolism. Alang sa Iyang mga rason ug sa Iyang kalooy, ang Langitnong Amahan mipadala sa Espiritu Santo aron maandam ko. Kadtong mga pag-aghat mihatag kanakog sobra nga panahon uban sa akong mama nga dili unta nako matagamtam kon ako pang gibaliwala ang hinay, gamay nga tingog.

Ang gugma sa akong Langitnong Amahan wala pa sukad nga ingon anaka klaro ngari kanako hangtud sa mga panghitabo sa pagkamatay sa akong mama. Pagkabulahan nato nga naa ang Amahan sa Langit kinsa naghigugma kanato nga mihatag nato sa espesyal nga gasa sa Espiritu Santo. ■ Amber Cheney, Alabama, USA

Mibalik ko sa kwarto sa akong ginikanan ug misulti sa akong mama nga mogakos ko og kausa pa ug mohalok sa dili pa ko matulog.

Sa dihang mitawag ko sa opisina sa barko ug mihangyo nila nga pugngan una ang byahe sulod sa duha ka adlaw, misulti sila nako nga dili na sila mohulat.

PAG-AMPO SA AKONG PAGPADULONG SA ROTUMA

“Ang *Westerland* mibiya gahapon,” ang akong bayaw miingon samtang siya mitimbaya kanamo sa Nadi International Airport sa Fiji.

Naguol ko ug nasagmuyo sa balita. Ang *MV Westerland* mao ang barko nga unta modala kanamo aron moduaw sa akong magulang nga lalaki sa Isla sa Rotuma. Ang Rotuma gibana-bana nga 375 ka milya (600 km) sa amihanang-kasadpan sa Viti Levu, ang labing dako sa mga isla sa Fiji. Kon dili nimo maabtan ang barko, kinahanglan gyud kang maghulat og mga adlaw o gani mga semana alang sa sunod nga sakay.

Usa ka tuig ang milabay miadto na ko sa Rotuma aron sa pagtabang sa akong igsoon nga lalaki nga ayohon ang balay sa among lola, ug ako mibiya kaniya tungod sa usa ka panagsumpaki kalabut sa trabaho. Karon gusto kong magkaatubang mi ug mosulti kaniya kon unsa kadako ang akong pagbasol.

Usa ka semana sa wala pa ang akong asawa, si Akata, ug ako mib-yahi ngadto sa Fiji gikan sa Australia, ang akong pag-umangkon nga babaye miingon nako nga ang *Westerland* mogikan paingon sa Rotuma usa ka adlaw sa dili pa mi moabut. Mitawag

dayon ko sa opisina sa barko ug mihangyo nila nga pugngan una ang byahe sulod sa duha ka adlaw.

“Dili, dili namo mahimo bisan kon gustohon pa namo,” maoy tubag. “Ang Rotuma Island Council nakahimo na og pagpangandam alang sa pag-welcome sa kapyestahan, ug ang barko kinahanglan molawig sigun sa eskedyul.”

Sa kalit lang naay nisulod sa akong hunahuna, ug mihukom ko nga magpuasa ug mag-ampo.

“Minahal nga Langitnong Amahan,” ako nag-ampo, “ganahan gayud kaayo ko nga makasakay nianang barko paingon sa Rotuma. Mituo ko nga dili na nila mapugngan ang paglarga og laing adlaw o duha, apan anaa Kanimo ang gahum nga mahimo kini. Kon mahimo palihug bisan usa lang ka tornilyo ang matang-tang bisan asa diha sa barko aron lang malangay ang byahe nga makasakay ko? Nagkinahanglan kaayo ko moadto sa Rotuma ug makig-uli sa akong igsoong lalaki.”

Human makadungog sa makaguol nga balita, mipaingon mi sa pantalan sa pikas bahin sa isla. Didto, bisan pa niana, among nahibaloan nga

naabiriya ang makina sa barko ug wala pa kagikan. Gidungog ang akong pag-ampo sa Langitnong Amahan! Ang resulta, ang tibuok nga makina—dili lang usa ka turnilyo—kinahanglang habwaon tungod sa pag-agas sa acete.

Sa dihang milarga na sa katapusan ang barko human sa usa ka semana, nakasakay ko. Sa dihang miabut ko sa Rotuma, migakos ko sa akong igsoon lalaki ug nangayo og pasaylo, ug ang among maayong relasyon nabalik. Sigurado gyud nga adlaw kadto sa kasadya.

Hangtud sa hangtud kong mapasalamaton alang niining maanindot nga espirituhanon nga kasinatian ug alang sa gipahiuli nga ebanghelyo ni Jesukristo. Mao kini usa ka pagpamatuod nga ang mga milagro mahitabo pa gihapon karon, nga ang Langitnong Amahan buhi ug motubag sa sinsero nga mga pag-ampo, nga ang pag-ampo ug pagpuasa magkuyog, ug nga ang ebanghelyo tinuod—bisan diha sa gamay nga balangay sa gamay nga isla sa Rotuma. ■

John K. Muaror, New South Wales, Australia
(Ang tigsulat namatay na.)

Ni Randall L. Ridd

Nagserbisyo isip unang magtatambag sa kinatibukang kapangulohan sa Young Men gikan sa 2013 hangtud sa 2015

PAGPAKABUHI UBAN SA

Tinuod nga Katuyoan

Akong nakat-unan ang kaimportante sa tinuod nga katuyoan sa dihang batan-on pa ko nga estudyante sa seminary. Ang among magtutudlo mihagit kanamo sa pagbasa sa Basahon ni Mormon. Aron masubay ang among paglambo, mihimo siya og tsart nga naa ang among ngalan sa pikas habig ug ang mga basahon sa Basahon ni Mormon ngadto sa ibabaw. Matag higayon nga mobasa kami og basahon, usa ka bitoon ibutang tupad sa among ngalan.

Sa sinugdanan wala kaayo ko mangingkamot sa pagbasa, ug wala madugay nabiyaan na kaayo ko nila. Nadasig sa pagbati sa kaulaw ug sa akong hilig sa pakig-indigay, misugod ko sa pagbasa. Matag higayon nga makakuha ko og bituon, nindot ang akong bation. Ug sa nagkadaghan ang akong mga bitoon, mas nadasig ko nga mobasa—sa wala pa ang mga klase, human sa eskwela, matag bakante nga minuto.

Nindot unta ni nga istorya kon makasulti pa ko ninyo nga akoy naguna sa among klase—pero wala nako mahimo. Ug OK ra na kon makaingon ko nga mas maayo ang akong nakuha kaysa unang mananaug—usa ka

pagpamatuod sa Basahon ni Mormon. Apan wala sad gihapon na mahitabo. Wala ko makaangkon og pagpamatuod. Ang akong nakuha mao ang mga bituon. Mga bituon ang akong nakuha tungod mao nay hinungdan nganong mibasa ko. Sa paggamit sa mga pulong ni Moroni, kana mao ang akong “tinuod nga katuyoan.”

Klaro si Moroni sa dihang iyang gihulagway unsaon pagkasayud nga ang Basahon ni Mormon tinuod: “Ug kon kamo makadawat niini nga mga butang, ako moawhag kaninyo nga kamo mangutana sa Dios, ang Amahan sa Kahangturan, sa ngalan ni Kristo, kon kini nga mga butang dili ba tinuod; ug kon kamo mangutana sa kinasingkasing, uban sa *tinuod nga katuyoan*, nga may hugot nga pagtuo kang Kristo, siya mopakita sa kamatuoran niini nganha kaninyo, pinaagi sa gahum sa Espiritu Santo” (Moroni 10:4; emphasis gidugang).

Ang Husto nga mga Rason

Sa paglantaw og balik, akong nakita nga ang Ginoo makiangayon kaayo ngari kanako. Nganong magdahum man ko nga makakita og lahi kay

Ang tinuod nga katuyoan nagpasabut sa paghimo sa hustong butang alang sa hustong rason.

sa akong gipangita? Ang tinuod nga katuyoan nagpasabut sa paghimo sa husto nga butang alang sa husto nga rason; nagbasa ako sa husto nga basahon alang sa *sayop* nga mga rason.

Milabay pa ang mga katuigan una nako gibasa ang Basahon ni Mormon uban sa tinuod nga katuyoan. Karon ako nasayud nga ang Basahon ni Mormon nagtuman sa balaanong katuyoan niini sa pagpamatuod sa kinabuhi ug misyon ni Jesukristo tungod

PAGHULAWAY SA LITRATO PINAAG NI SERGEY NIVEN/ISTOCK/THINKSTOCK

kay akong nabasa kini uban sa tinuod nga katuyoan.

Ang leksyon nga akong nakat-unan mahitungod sa tinuod nga katuyoan ug sa Basahon ni Mormon magamit kanatong tanan sa tanang aspeto sa atong mga kinabuhi. Sagad kaayo nga monunot lang ta sa mga sumbanan ug mga kinaiya nga milambo sa mga katuigan—magpaundayon lang ta nga dili mainampingon sa paghunahuna sa mga sangputanan sa atong mga pagpili. Ang pagpakabuhi uban sa tinuod nga katuyoan makadugang og pagtutok ug katuyoan sa atong mga kinabuhi ug makahimo sa tanang kalainan. Ang pagpakabuhi uban sa tinuod nga katuyoan nagpasabut nga sabton ang “ngano”—ang mga motibo luyo sa atong mga gipangbuhat. Si Socrates miingon, “Ang wala gisusi nga kinabuhi walay pulos.”¹ Busa pamalandongi giunsa ninyo paggahin ang inyong panahon, ug pangutan-a ang inyong kaugalingon sa kanunay, “Ngano man?” Makatabang kini kaninyo nga mapalambo ang abilidad nga makakita lapas sa karon. Mas maayo nga motan-aw sa unahan ug mangutana sa kaugalingon, “Nganong buhaton ko man kana?” kay sa lingion ang nangagi ug moingon, “Ngano, o, nganong gibuhat ko man kadto?”

Unsay Gusto sa Ginoo nga Inyong Buhaton?

Sa batan-on pa ko, nakahukom ko nga dili mag-misyon. Human sa usa ka tuig sa kolehiyo ug usa ka tuig sa army, duna koy maayong trabaho sa lokal nga ospital isip X-ray technician. Maayo ra ang dagan sa kinabuhi, ug ang pagmisyon daw wala kaayo kinahanglana.

Usa ka adlaw, si Dr. James Pingree, usa ka surgeon sa hospital,

Ang pagpakabuhi uban sa tinuod nga katuyoan nagpasabut nga sabton ang “ngano”—ang mga motibo luyo sa atong mga gipangbuhat. Si Socrates miingon, “Ang wala gisusi nga kinabuhi walay pulos.”

nangimbitar kanako og paniudto. Sa among panag-istoryahanay, iyang nadiskobrehan nga wala ko nagplano sa pagserbisyo og misyon, ug siya nangutana kon ngano. Ako siyang gisultihan nga medyo tigulang na ko ug tingali ulahi na. Miingon siya nako nga dili kaayo kana nindot nga rason, og siya nag-ingon nga nagmisyon siya pagkahuman na niya og eskwela pagkadoktor. Dayon mihatag siya og pagpamatuod sa kaimportante sa iyang misyon.

Ang iyang pagpamatuod adunay dakong epekto ngari kanako. Kini nakapahimo nako sa pag-ampo nga wala pa nako mabuhat sukad—uban sa *tinuod nga katuyoan*. Makahunahuna kog daghang rason aron dili magmisyon: manggiulawon ako. Aduna koy trabaho nga ganahan ko. Duna koy posible nga scholarship nga mawala na human sa pagmisyon. Labing importante, duna koy uyab nga mihulat nako samtang naa pa ko sa army, ug nasayud ko nga dili

na siya makahulat og laing duha ka tuig! Nag-ampo ko aron makakuha og kumpirmasyon nga ang akong mga rason balido ug saktong ko.

Sa akong kasagmuyo, wala nako madawat ang yano nga oo-o-dili nga tubag nga akong gilauman. Dayon ang hunahuna miabut kanako: “Unsay gusto sa Ginoo nga imong buhaton?” Kinahanglan nga akong dawaton nga gusto Niya nga moserbisyo ko sa misyon, ug kini nahimong panahon nga ang akong desisyon mi-impluwensya og maayo sa akong kinabuhi. Buhaton ba nako ang akong gusto nga buhaton o ang kabubut-on sa Ginoo? Kana ang pangutana nga maayong ipangutana sa atong kaugalingon kanunay.

Mapasalamaton, mipili ko nga magmisyon ug didto nadestino sa Mexico North Mission.

Mahangturong mga Sangputanan

Human sa traynta y singko ka tuig, ang akong anak nga lalaki miawhag

nako sa pagbisita sa Mexico uban kaniya. Naglaum mi nga makakita og pipila ka mga tawo nga akong natudloan. Nanabong mi og miting sa sacrament sa gamayng lungsod diin didto ko nagsugod sa akong misyon, apan wala akoy nailahan bisan usa. Human sa miting, nakig-istorya mi sa usa sa mga miyembro ug nangutana kon naa ba siyay nailhan bisan usa sa mga tawo nga naa sa akong listahan nga akong natudloan daghan nang katuigan ang milabay. Gisubay namo ang lista nga wala siyay nailhan, hangtud nga naabut mi sa katapusan nga pangalan: Leonor Lopez de Enriquez.

“Oh, oo,” miingon ang tawo. “Kining pamilya anaa sa laing ward, apan dinhi sila nga building mosimba. Mosunod na ang ilang miting sa sakrament.”

Wala na mi maghulat og dugay una nisulod si Leonor sa building. Bisantuo lapas na siya karon sa 70, nakaila dayon ko niya, ug nakaila siya nako. Dugay mi nga naggakos nga naghilak.

“Nag-ampo mi sulod sa 35 ka tuig nga makabalik ka aron makapasalamat kami nimo sa pagdala sa ebanghelyo sa among pamilya,” siya miingon.

Samtang nanulod na sa building ang ubang mga sakop sa pamilya, nanaggakos ug nakahilak mi. Wala madugay nahibaloan namo nga ang bishop niining ward usa diay sa mga anak nga lalaki ni Leonor, ang chorister iyang apo nga babaye, ang tigduyog sa piano ang iyang apo nga lalaki, ug ingon man ang pipila sa mga young men diha sa Aaronic Priesthood. Usa sa iyang mga anak nga babaye naminyo ngadto sa magtatambag sa stake presidency. Laing anak nga babaye naminyo ngadto sa bishop sa duol nga ward. Kadaghanan

sa mga anak ni Leonor nagmisyon, ug karon ang mga apo nagserbisyo na usab og mga misyon.

Nahibaloan namo nga si Leonor mas maayo pa nga misyonaryo kay sa nako kaniadto. Karon ang iyang mga anak mapasalamaton nga mihandom sa iyang walay kakapoy nga paningkamot sa pagtudlo nila sa ebanghelyo. Mitudlo siya kanila nga ang gagmay nga mga desisyon, paglabay sa panahon, moresulta sa hingpit, matarung, ug malipayon nga kinabuhi, ug gitudlo ni nila sa uban. Sa katapusan, kapin sa 500 ka mga tawo mipasakop sa Simbahan tungod niining talagsangonog pamilya.

Ug kining tanan masubay og balik ngadto sa usa ka panag-istorya diha sa paniudto. Kanunay kong maghunahuna nga kon mas nakatutok si Dr. Pingree sa iyang panarbaho o ubang kalibutanong tinguha, wala gyud tingali siya makapangutana nganong wala ko magmisyon. Apan ang iyang focus anaa sa uban ug sa pagpadayon sa buhat sa Ginoo. Mitisok siya og liso nga mitubo, namunga, ug mipadayon sa pagdaghan pa gayud (tan-awa sa Marcos 4:20). Ang akong misyon nagtudlo kanako sa mahangturong mga sangputanan sa usa ka desisyon nga buhaton ang kabubut-on sa Ginoo.

Hinumdumi ang Inyong Mahangturong Katuyoan

Kanunay kong maghinumdom sa akong kinabuhi ug maghunahuna nganong lisud kaayo kadto kanako ang paghukom nga magmisyon. Lisud kadto tungod kay nalinga ko; wala na ko makatutok sa akong mahangturong katuyoan—ang tinuod nga katuyoan nganong anaa kita dinhi.

Ang akong mga tinguha ug ang akong kabubut-on wala mahayon

sa kabubut-on sa Ginoo; kon nahimo pa, mas sayon ra unta ang pagdesisyon. Ug ngano nga kini wala mahayon? Misimba ko ug miambit sa sakrament ma-Dominggo, apan wala ko magtutok sa kahulugan niini. Nag-ampo ko, apan kasagaran gabuhat ko niini nga walay paghunahuna. Nagbasa ko sa mga kasulatan apan panagsa ra ug walay tinuod nga katuyoan.

Ako moawhag kaninyo sa pagpuyo og tinuyo ug nakafocus nga kinabuhi—bisan kon dili kamo nagmakanunayon sa nangagi na. Ayaw kasagmuyo nga maghunahuna sa unsay inyong nabuhat na o wala pa mabuhat. Tuguti ang Manluluwas nga magtangtang sa bati nga mga epekto aron malimpyo ang inyong kinabuhi. Hinumdumi unsay Iyang gisulti: “Ingon sa kanunay nga sila maghinulsol ug mangayo og kapasayloan, uban sa *tinuod nga katuyoan*, sila pasayloon” (Moroni 6:8; empasis gidugang).

Sugdi karon. Pagpakabuhi nga adunay katuyoan, nakasabut nganong imong gibuhath unsay imong nabuhat ug unsay sangputanan niini. Sa inyong pagbuhat niini, inyong madiskubrehan nga ang labing importanteng “ngano” luyo sa tanan ninyong gibuhath mao nga gihigugma ninyo ang Ginoo ug nakaila sa Iyang hingpit nga gugma kaninyo. Hinaut makakaplag kamo og dakong kalipay sa inyong pagtinguha sa kahingpitan ug sa pagsabut ug pagbuhat sa Iyang kabubut-on. ■

Gikan sa tibuok kalibutan nga debosyonal alang sa mga young adult, “Pagpakabuhi nga may Katuyoan: Ang Kaimportante sa Tinuod nga Katuyoan,” pagkigpulong diha sa Brigham Young University—Idaho niadtong Enero 11, 2015. Alang sa kompleto nga pakigpulong, adto sa devotionals.lds.org.

MUBO NGA SULAT

1. Socrates sa Plato, *Apology* (2001), 55.

Hugot nga Pagtuo, Serbisyo, ug usa ka Piraso sa Pan

Ni Nissanka (Nissh) Muthu Mudalige

Mibalhin ko ngadto sa Armenia gikan sa Sri Lanka aron makaeskwela sa 2007, nahimamat ang mga misyonaryo, ug nabunyagan pagkasunod nga tuig. Human sa akong bunyag nangandoy kong moserbisyo og full-time nga misyon. Wala ko makamisyon tungod kay ako sobra na sa 25; hinoon, ang presidente sa misyon mitawag nako nga moserbisyo og mini-misyon. Ang akong mga responsibilidad naglakip sa pagtrabaho uban sa ubang mga elder ug pagsangyaw sa ebanghelyo. Ganahan ko niini.

Usa ka Pagsulay sa Kaisug

Sa samang higayon, apiki ko sa kwarta. Dayon ang negosyo sa akong amahan nabangkaruta, ug siya dili na makapadala kanako og kwarta. Igo na lang og pipila ka mga adlaw ang akong pagkaon. Ang akong unibersidad duol sa akong gipuy-an, apan ang opisina sa misyon mga 30 ka minutos nga sakay sa bus. Ang gasto sa pag-adto ug pagbalik moabut og 200 ka drams (mga U.S.\$0.50).

Gusto pa gihapon ko nga mopalambo sa akong misyonaryo nga pagserbisyo. Sa dihang ang usa ka elder mitawag nako sa pagbisita og pipila ka mga miyembro uban kaniya ug

mihangyo nga magkita mi sa Central Branch building—sobra sa 40 minutos gikan kanako sakay sa bus—ako miingon og oo, bisan og ang akong kwarta igo ra ipalit og usa ka piraso sa pan. Milakaw ko padulong sa Central Branch building. Init kadto nga adlaw, mao nga kinahanglang kong mopahulay ug moinom og tubig. Mikabat og kapin sa duha ka oras ang akong paglakaw. Sa duha ka oras nga lakaw sa pagpauli, akong gigasto ang katapusang sensilyo sa pan.

Usa ka Mas Dako nga Pagsulay

Sa wala madugay human sa pag-abut sa balay, ako nakadawat og tawag sa telepono gikan sa sama nga elder. Miingon siya, “Nissh, pasayloa ako sa pagtawag nimo pag-usab, apan usa sa mga miyembro ang nasakit. Makaari ka ba aron maoy akong kauban samtang ako mohatag kaniya og panalangin?” Gusto ko nga mosulti kaniya nga ako gikapoy human sa paglakaw og upat ka oras sa kainit, apan ang akong kasingkasing wala motugot. Ang akong hugot nga pagtuo nakahatag kanako og kalig-on ug kaisug, busa miingon ko nga moadto ko.

Dayon ang akong kauban sa kwarto misulod. Mihangyo ko kon makahulam ba ko og kwarta aron

Samtang ako naglakaw pauli sa balay, ako wala mobati og kakapoy. Ang bugtong butang nga akong mahunahunaan mao ang pahiyom sa tigulang nga babaye.

makaadto ko sa opisina sa misyon. Miingon siya nga ang iyang kwarta igo rang ipalit og pagkaon hangtud sa katapusan sa bulan, mao nga dili siya makapahulam nako.

Sa kalit lang, ang akong mga mata nakatutok sa pan nga bag-o lang nakong gipalit nga diha sa lamesa—ang akong bugtong nga pagkaon. Akong gikuha kini ug miingon, “Bag-o lang nako kining napalit; mahimo ba nimong paliton kini og 100 ka dram?” Mipahiyom siya ug miingon nga iyang paliton. Gikuha nako ang kwarta ug misakay og bus padulong sa opisina sa misyon.

Gibisitahan namo ang miyembro sa Simbahan, usa ka tigulang nga babaye nga naglubog na sa higdaanan. Maglisud siya sa pagbuka sa iyang mga mata sa pagtan-aw namo, apan mipahiyom siya nako. Nakigsulti siya kanako, naghinumdom sa mga handumanan sa iyang kinabuhi. Nalipay kaayo siya nga nakakita kanamo diha sa iyang panimalay. Kami, ang elder ug ako mihatag kaniya og panalangin. Mihatag siya kanamo og lain nga pahiyom, ug akong nakita ang kahayag sa iyang nawong. Misulti ang iyang anak nga babaye nga ang among pagbisita maoy unang higayon sa daghang mga bulan nga iyang nakita ang iyang inahan nga mipahiyom.

Milakaw na usab ko og laing duha ka oras pauli, apan niining higayuna ako wala mobati og kakapoy. Ang bugtong butang nga akong mahunahunaan mao lamang ang pahiyom sa tigulang nga babaye ug ang among giistoryahan. Mibati ko nga gusto sa Langitnong Amahan nga bisitahan

nako siya; tingali mao kadto ang iyang gikinahanglan nga makabaton og dakong kalipay sa pipila sa iyang katapusang mga adlaw. Mibati ko nga mapasalamaton sa akong oportunidad sa pag-apil niana nga pagbisita. Mihangyo ko sa Langitnong Amahan sa pagpanalangin niadto nga babaye. Nangamuyo usab ko Kaniya sa pagpanalangin kanako og pagkaon sa matag adlaw sa akong pinansyal nga kalisud.

Mga Panalangin gikan sa Kahitas-an

Wala ako pasagdi sa Dios. Ang akong higala mipakigbahin kanako sa iyang pagkaon nianang bulana. Wala ako magutmi, bisan og ako wala bisan usa ka dako sa akong balsa. Maglakaw ko padulong sa opisina sa misyon matag adlaw—ug wala gayud ako mobati og kakapoy. Ang sakripisyo nakapalipay kanako.

Nianang bulana nakadawat ko og daghang mga imbitasyon sa paniudto

ug panihapon. Usa ka adlaw ang akong kauban sa kwarto ug ako pareho nga walay kwarta ug adunay gamay lamang nga pan alang sa pamahaw. Nianang pagkagabii gipanggutom kaayo mi. Naglakaw mi sa dalan aron mohulam og kwarta sa usa ka higala sa dihang usa ka sakyanan ang mihunong nga dunay sakay nga duha ka lumad nga taga-Armenia. Ang mga tawo nangutana kanamo kon diin kami gikan. Human kami makasulti nga gikan kami sa Sri Lanka, sila midapit kanamo sa ilang panimalay alang sa panihapon. Ganahan sila nga makadungog bahin sa Sri Lanka ug kami dunay lamian nga panihapon.

Gimahal nako ang akong Langitnong Amahan ug ang mga panalangin nga Iyang gihatag kanako kanunay. Anaa siya sa pagtabang kanako, ug akong gibati ang Iyang mahigugmaong pag-amuma alang kanako matag adlaw. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Armenia.

**Ni Elder
Dallin H. Oaks**

Sa Korum sa
Napulog Duha ka
mga Apostoles

NAGPAAYO GIKAN SA PAGKALIT-AG SA PORNORAPIYA

Kitang tanan kinahanglan nga makamaong moresponde sa husto nga paagi sa media nga dunay sulod nga sekswal.

U sa ka dekada ang milabay namulong ko sa kinatibuk-ang komperensya sa hilisgutan kabahin sa pornograpiya. Midugang ko sa akong tingog ngadto sa tingog sa ubang mga lider kinsa mipasidaan batok sa makalaglag sa espirituhanon nga epekto sa pornograpiya. Mipasidaan ko nga daghan kaayong kalalakin-an ug batan-ong lalaki nga nasamdan sa unsay ginganlan nako og “promosyonal nga literatura sa dili tinaron nga mga relasyong sekswal.”¹ Ang paggamit sa pornograpiya sa bisan unsang matang yawan-on—makalaglag kini sa kasensitibo sa espirituhanon, mopahuyang sa abilidad sa paggamit sa gahum sa priesthood, ug kini makadaut sa bililhon nga mga relasyon.

Karon, sobra na sa 10 ka tuig ang milabay, mapasalamaton ko nga daghan, nakadungog ug mipatalinghug sa mga propetikanhong pasidaan, ang milikay ug nagpabilin nga limpyo ug walay buling gikan sa mga lama sa pornograpiya. Mapasalamaton usab ako nga daghan ang mipatalinghug sa propetikanhong mga imbitasyon nga mobiya sa pornograpiya, magpaayo sa naguba nga mga relasyon, ug magpadayon diha sa dalan sa pagkadisipulo. Apan mas midako ang akong kabalaka kaysa kaniadto nga ang uban kanato nagpadayon sa pagpabiktima sa pornograpiya, ilabi na sa mga batan-ong lalaki ug gani nagkadaghan sa mga batan-ong babaye.

Ang nag-unang rason sa nagkadakong problema sa pornograpiya mao nga sa kalibutan karon, ang mga pulong ug mga hulagway nga dunay sekswal nga sulod ug impluwesya anaa bisan asa: makita kini sa mga sine, mga programa sa TV, social media, sa mga mensahe sa text, mga apps sa telepono, mga libro, musika, ug sa kada adlaw nga mga kokabildo. Agig sangputanan, dili kini malikayan nga kitang tanan regular na kaayo nga mabantang sa mga mesahe nga sekswal.

Ang pagbalik ngadto
sa Ginoo diha sa
pagkamapainubsanon
makadala sa tawo
ngadto sa pagdawat
sa piho nga kamatu-
ran, diin, kon hingpit
nga masabtan,
mohatag og kalig-on
ug mowagtang
sa kaulaw.

I. Ang-ang sa Kalambigitan

Sa pagtabang kanato sa pagwagtang sa nagkadako nga dautan, buot nakong ilhon ang pipila sa nagkalainlaing ang-ang sa kalambigitan sa pornograpiya ug aron isugyot ang mga pamaagi nga atong gikinahanglan sa pagrespondi sa matag usa niini.

Sa sayong panahon ug mga kahimtang, ang among tambag kabahin sa pornograpiya nagtutok sa pagtabang sa indibidwal sa paglikay sa inisyal nga pagkabantang o maulian gikan sa pagkaadik. Samtang kadto nga mga paningkamot importante gihapon, ang nangaging kasinatian ug kasamtangang mga kahimtang nagpakita nga gikinahanglan ang tambag nga motubag sa lain-laing mga ang-ang sa paggamit sa pornograpiya tali sa naghingapin nga reaksyon sa paglikay ug sa pakaadik. Makatabang ang pagtutok sa upat ka nagkalain-laing ang-ang sa kalambigitan sa pornograpiya: (1) sulagmang nabantang, (2) panagsa nga paggamit, (3) naghinubra nga paggamit, ug (4) dili na kapugngan ang paggamit (pagkaadik).

1. **Sulagmang Nabantang.** Mituo ko nga ang tanan sulagmang nabantang ngadto sa pornograpiya. Walay sala niini kon atong talikdan ug dili kini padayunon. Mao ra kini usa ka sipyat, nga nagkinahanglan og pagkorehir kay sa paghinulsol.²
2. **Panagsa nga mga Paggamit.** Kining paggamit og pornograpiya mahimong panagsa o gani sa kanunay, apan kini kanunayng tinuyo, ug kana maoy yawan-on.

Ang pornograpiya mokutaw ug mopakusog sa gamhanang pagbati nga sekswal. Mihatag ang Tiglalang kanato niining mga pagbati alang sa Iyang maalamon nga katuyoan, apan Siya usab mihatag og sugo nga limitahan ang ilang pagpadayag ngadto lang sa usa ka lalaki ug babaye kinsa naminyo. Ang pornograpiya mipakunhod sa tukmang pagpadayag sa sekswal ug midasig sa pagpadayag sa sekswal nga mga pagbati gawas sa utlanan sa kaminyoon. Kadtong migamit sa pornograpiya nagtiawtiaw sa mga kusog nga gamhanan kaayo nga makamugna og kinabuhi o moguba niini. Ayaw og adto didto!

Ang kakuyaw sa bisan unsang tinuyo nga paggamit og pornograpiya, dili igsapayan kon permi o

panagsa kaayo, mao nga kini kanunayng nagdapit sa mas kanunayng pagpabantang, nga dili kapugngan nga mas magsige og hunahuna sa sekswal nga mga pagbati ug pamatasan. Ang mga scientist nakadiskobre nga ang sekswal nga mga hulagway makapagawas og mga kemikal diha sa utok nga makahatag og sekswal nga mga pagbati, diin nag-agni dayon og dugang nga pagtagad ngadto sa sekswal nga mga kinaiya.³ Ang imoral nga kinaiya sa sekswal bisan sa unsang matang o ang-ang makapagawas og pagbati sa kaulaw, diin, paglabay sa panahon, ang indibidwal maglisud nang mausab.

3. **Naghinubra nga Paggamit.** Ang tinuyo nga pagbalik-balik og gamit sa pornograpiya makapahimo niini nga naandang gawi [habit], “usa ka sumbanaan sa pamatasan nga kanunayng sundon hangtud nga kini mahimong dili na kinabubut-on.”⁴ Uban sa kanunayng paggamit, ang mga indibidwal makasinati og dugang kahinam nga makabaton sa sama nga mga reaksyon aron matagbaw.
4. **Dili na Kapugngan ang Paggamit (Pagkaadik).** Nagumon na ang usa ka tawo kon makamugna na kini og “dependency” (usa ka medikal nga termino nga gigamit sa paggamit sa mga drugas, alkohol, grabing pagpanugal, ubp.) mahisama ngadto sa usa ka “dili kapugngan nga panginahanglan” nga “nagkinahanglan og prayoridad sa hapit tanang butang sa kinabuhi.”⁵

Pinaagi sa
kalooy ni Jesukristo,
ang tanan mahimong
mapasaylo ug madawat
ang gahum sa pagbag-o.

II. Ang Kaimportante sa Pagsabut Niini nga mga Ang-ang

Sa higayon nga atong maila kining nagkalain-laing ang-ang, atong maila usab nga dili tanang mituyo og gamit sa pornograpiya naadik na niini. Sa pagkatinuod, kadaghanan sa mga batan-ong lalaki ug batan-ong mga babaye kinsa nanlimbasug sa pornograpiya wala naadik. Mao kana ang importante kaayong pag-ila—dili lamang alang sa mga ginikanan, kapikas, ug mga lider kinsa nagtinguha sa pagtabang apan alang usab niadto kinsa nanlimbasog uban niining problema. Ania ang rason ngano.

Una, kon magkalawom ang kalambigitan sa pag-apil sa usa ka tawo—gikan sa sulagma lang nga nabantang, ngadto na sa panagsa nga o binalik-balik nga tinuyong paggamit,

ngadto sa naghinubra nga paggamit, ngadto na sa dili kapugngan (makaadik) ang paggamit—mas magkalisud nga maulian. Kon ang kinaiya masaypan isip usa ka adiksiyon, ang tiggamit mahimong maghunahuna nga nawad-an na siya og kabubut-on ug kapasidad nga mabuntog ang problema. Kini makapahuyang sa tinguha sa pagpaayo ug sa paghinulsol. Sa laing bahin, ang pagbaton og mas klaro nga panabut sa kalawom sa problema—nga dili kini mahimong ingon ka bug-at o hilabihan sama sa gikahadlok—maka-hatag og paglaum ug dugang nga kapasidad sa paggamit sa kabubut-on sa pag-undang ug maghinulsol.

Ikaduha, sama sa bisan unsang makasasala nga kinaiya, ang tinuyo nga paggamit og pornograpiya mopapahawa sa Espiritu Santo. Ang uban nga nakasinati niini maaghat sa paghinulsol. Ang uban, hinoon, bation og kaulaw ug magtinguha sa pagtago sa ilang kahamol sa tanlag pinaagi sa paglingla. Mahimong magsugod na usab sila og kaulaw, nga mosangput sa pagkasilag sa kaugalingon. Kon mahitabo kini, ang mga tiggamit magsugod na sa pagtuo sa usa sa mga kinadak-ang bakak ni Satanas: nga ang ilang nabuhat o padayon nga gibuhad makahimo nilang dautang tawo, dili takus sa grasya sa Manluluwas ug dili na angayan sa paghinulsol. Kana yanong dili tinuod. Dili gayud kita layo kaayo nga dili na maabut sa Manluluwas ug sa Iyang Pag-ula.

Sa katapusan, importante nga dili labelan nga usa ka adiksiyon bisan gani og naghingapin o nabatasan na nga

paggamit sa pornograpiya tungod kay kana dili tukma nga paghulagway sa kahimtang o sa hingpit nga kinaiya sa gikinahanglan nga paghinulsol ug pagpaayo. Ang pagbaton ug mas maayong panabut kon asa dapit ang tawo diha sa proseso magtugot usab sa maayong pagsabut sa unsay kinahanglang buhaton aron sa pagpaayo.

III. Paglingkawas sa Pornograpiya

Karon atong hunahunaon unsaon sa indibidwal paglingkawas ug pagkaayo gikan sa mga laang sa pornograpiya. Kini makatabang dili lamang niadtong nanlimbasug sa pagbuntog sa paggamit sa pornograpiya apan ngadto usab sa mga ginikanan, ug mga lider kinsa makatabang kanila. Ang mga indibidwal mahimong mas malampuson sa paglikay ug sa pagpaayo gikan sa pornograpiya samtang maghisgot sila niini nga mga hilisgutan uban sa mga ginikanan, kapikas ug mga lider.⁶

Dili igsapayan ang lebel sa kalambigitan sa tinuyo nga pagtan-aw og pornograpiya, ang dalan sa pagkaayo, kaputli, ug paghinulsol mosunod ug manginahanglan sa samang baruganan: kamapainubsanon, pagkadisipulo, panaad sa personal nga plano sa pag-usab, pagkamay tulubagon ug abag, ug paglahutay sa hugot nga pagtuo.

A. Pagpaubos

Aron tinuorayng malupig ang pornograpiya ug ang kauban nga batasan, ang mga indibidwal kinahanglan mougmad ug kamapainubsanon (tan-awa sa Ether 12:27).

 Ang paglihok niining mga kamatuoran nagkinahanglan usab sa mga indibidwal nga subling manaad sa pagpakabuhi isip usa ka disipulo sa Ginoo nga si Jesukristo ug sa pagbuhat niadtong mga butang nga mopalunsay ug mopalig-onn kanila aron makabarug sa umaabut nga mga tentasyon.

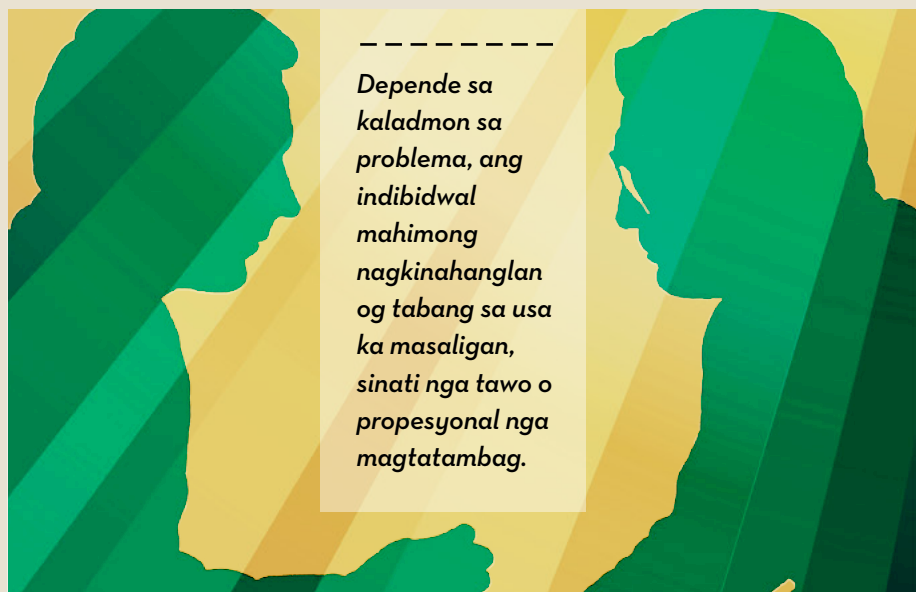
Ang pagbalik ngadto sa Ginoo diha sa kama-painubsanon mohatud sa tawo nga makadawat sa piho nga kamatuoran, diin, kon hingpit nga masabtan, makahatag og kalig-on ug mopawagtang sa kaulaw. Pipila niining mga kamatuoran naglakip sa:

- Ang matag usa kanato usa katalagsaon nga nilalang sa atong Langitnong Amahan
- Ang atong Manluluwas, si Jesukristo, nahigugma ug nakaila sa matag usa kanato sa personal nga paagi.
- Ang Pag-ula sa Manluluwas magamit sa tanang mga anak sa Dios.
- Pinaagi sa grasya ni Jesukristo, ang tanan mahimong mapasaylo ug makadawat sa gahum sa pag-usab.
- Ang matag usa kanato adunay bililhong gasa sa kabubut-on, nga nagtugot kanato nga makakuha sa gahum ug kalig-on sa Pag-ula.
- Ang mga indibidwal kinsa nanlimbasug sa pornograpiya makakuha og paglaum gikan sa kamatuoran nga ang uban nagmalampuson niini nga gubat.
- Ang pornograpiya dautan, apan ang pag-apil niini wala makahimo sa tawo nga dautan.
- Bisan kinsa nga mga indibidwal makalingkawas sa laang sa pornograpiya ug hingpit nga mamaayo, apan posible lang kini pinaagi sa pagsalig sa gahum sa Pag-ula.
- Ang tinuod nga paghinulsol gikan sa pornograpiya nagkinahanglan og labaw pa kaysa paghunong lang sa paggamit niini. Ang ingon nga paghinulsol nagkinahanglan og kausaban sa kasingkasing pinaagi sa Pag-ula ni Kristo.

Ang pagdawat niining mga kamatuoran nag-andam sa espirituhanong paagi sa pagbuhat niini, nga nag-abli sa pultahan aron sa pagdawat og tabang sa Ginoo aron mahimo ang mga kausaban nga gikinahanglan sa paghinulsol ug sa pagkaayo.

B. Pagkadisipulo

Ang paglihok niining mga kamatuoran nagkinahanglan og subli nga panaad sa pagsunod isip disipulo ni Ginoong Jesukristo ug sa pagbuhat niadtong mga butang nga molimpyo ug molig-on kanila aron makasugakod sa umaabut nga mga tintasyon. Nagpasabut kini nga ang panaad sa personal nga relihiyusong mga kinaiya: inadlaw-adlaw nga makahuluganon nga pag-ampo ug pagtuon sa kasulatan,

Depende sa kaladmon sa problema, ang indibidwal mahimong nagkinahanglan og tabang sa usa ka masaligan, sinati nga tawo o propesyonal nga magtatambag.

pagtambong sa mga miting sa simbahan, serbisyo, pagpuasa, ug (kon gitugutan sa bishop) pag-ambit sa sacrament og pag-simba diha sa temple.

C. Pasalig sa Personal nga Plano

Ang mapainubsanong mga disipulo ni Kristo makabaton sa kasensitibo sa pag-ila sa halawom nga mga pagbati, sosyal nga mga sitwasyon, ug pisikal nga mga palibut nga magpasiugda sa tintasyon sa paggamit og pornograpiya. Kay nakaanalisa na niadtong nakapasiugda, sila makahimo og personal nga plano sa paglingkawas nga motabang kanila:

- Pag-ila sa mga nakapasiugda ug pagkahidlaw samtang nahitabo kini.
- Pag-establisar og piho nga mga aksyon sa pagtabang kanila nga mahilayo gikan sa tintasyon.
- Ibaling ang hunahuna ug kusog ngadto sa Ginoo.
- Paglatid og mga aksyon kada adlaw sa paglig-on sa ilang personal nga pasalig sa pagpuyo nga matarung.

Kon ugmaron ang personal nga plano, ang mga indibidwal kinahanglan mogamit sa kinanindotan nga kapanguhaan nga gisangkap sa Simbahan. Sama pananglit, ang website sa Simbahan overcomingpornography.org adunay sulod alang sa mga indibidwal ingon man usab sa mga sakop sa pamilya ug mga lider sa priesthood nga nagsuporta kanila. Agig dugang, ang Programa sa Simbahan nga Pagkaayo sa Pagkaadik magamit na sa tanang mga miyembro kinsa nanlimbasug sa bisan unsang makapaadik nga kinaiya, ug motabang usab sa ilang mga sakop sa pamilya.

D. Pagkamay-tulubagon ug Pagtabang

Ang mapainubsanon nga mga sumusunod ni Jesukristo kinsa miangkon nga ilang gikinahanglan ang Manluluwas magtinguha usab sa tabang sa ilang bishop, kinsa gitawag

sa Ginoo isip ilang lider sa priesthood ug naghupot sa gikinahanglan nga mga yawe sa pagtabang nila nga makahinulsol. Uban sa pagtugot sa mga indibidwal nga nalambigit ug kon ang bishop nadasig pag-ayo, ang bishop mahimong motawag og lain aron makigtambayayong ug magtabang kanila. Bisan unsa ang kahimtang, kining tambag ni Presidente Gordon B. Hinckley (1910–2008) magamit:

“Mangamuyo kamo sa Ginoo gikan sa kahiladman sa inyong kalag nga Iyang kuhaon gikan kaninyo ang pagkaadik nga maoy nakapaulipon kaninyo. Ug hinaut nga kamo adunay kaisug sa pagpangayo sa mahigugmaong giya sa inyong bishop ug, kon gikinahanglan, ang tambag sa maa-mumahong mga propesyonal.”⁷

Depende sa giladmon sa problema, ang mga indibidwal nanginahanglan sa pagsuporta sa usa ka tawo nga kasaligan, hanas o usa ka propesyonal nga magtambag kinsa ilang maduol sa bisan unsang oras nga mopalig-on sa mga higayon sa kahuyang ug kinsa makahimo kanila nga personal nga manubag ngadto sa ilang mga plano.

E. Paglahutay diha sa Hugot nga Pagtuo

Ang mga tawo kinsa naghinulsol ug napanalanginan sa pagbuntog sa tinguha sa paggamit og pornograpiya kinahanglan gihapon nga mabinantayon, tungod kay ang kaaway magtinguha pa gihapon sa pagpahimulos sa ilang tawhanong mga kahuyang. Ang sulagmang mabantang mahitabo gihapon bisan pa sa tanang paningkamot nga malikayan kini. Sa tibuok nilang kinabuhi, kada indibidwal kinahanglang magkat-on sa pagpugong sa ilang hinatag sa Dios nga sekswal nga mga pagbati ug sa pagpanalipod sa ilang mga paningkamot nga mahimong limpyo.

IV. Kalooy alang sa Tanan

Karon usa ka mubong paglakbit kalabut niadtong nangatangong sa pornograpiya. Kitang tanan nagkinahanglan sa Pag-ula ni Jesukristo. Kadtong nanlimbasug sa pornograpiya nagkinahanglan sa atong kalooy ug gugma samtang sila nagsunod sa gikinahanglan nga mga baruganan ug mga lakang sa pagkaayo. Palihug ayaw sila ipanghimaraut. Dili sila mga dautan o walay paglaum. Kitang tanan mga anak nga mga lalaki ug babaye sa atong

mahigugmaong Langitnong Amahan. Pinaagi sa tukma ug hingpit nga paghinulsol, sila mamahimong limpyo, putli ug takus sa matag pakigsaad ug mga panalangin sa templo nga gisaad sa Dios.

Kon moabut ang panahon alang sa kaminyoon, ako moawhag sa batan-ong mga babaye ug batan-ong mga lalaki nga mag-amping sa pagpili og usa ka pares nga mahimo nga ilang kauban hangtud sa kahangturan kinsa limpyo ug putli sa atubangan sa Ginoo ug takus sa pagsulod sa templo. Ang mga indibidwal kinsa hingpit nga naghinulsol gikan sa pornograpiya takus niini nga mga panalangin.

V. Panapos

Sa tibuok natong kinabuhi, kitang tanan makasugat og materyal nga dunay sulod nga sekswal. Uban sa giya

sa atong mahigugmaong Manluluwas, lakip ang kasiguroan gikan sa mga pakigsaad sa sakrament nga kita unta kanunayng makabaton sa iyang Espiritu uban kanato (tan-awa sa D & P 20:77), kita kanunay molihok sa husto nga paagi. Ako mopamatuod nga mao kini ang angay natong buhaton aron matagamtam ang mga panalangin Niya kinsa atong gisimba. Samtang ato kining buhaton, mas madawat nato sa hingpit ang kalinaw sa Manluluwas ug kita magpabilin sa dalan ngadto sa atong mahangtu-

rong padulngan sa kahimayaan. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa Dallin H. Oaks, “Pornograpiya,” *Liahona*, May 2005, 87–90.
2. Tan-awa sa Dallin H. Oaks, “Sins and Mistakes,” *Ensign*, Okt. 1996, 62–67.
3. Tan-awa sa Donald L. Hilton Jr., M.D., “Pornography Addiction— a Supranormal Stimulus Considered in the Context of Neuroplasticity,” *Socioaffective Neuroscience and Psychology*, vol. 3 (2013), socioaffectiveneuroscipsychol.net/index.php/snp/article/view/20767; tan-awa usab “Porn Changes the Brain,” fightthenewdrug.org.
4. *Webster’s Encyclopedic Unabridged Dictionary of the English Language* (1989), “habit.”
5. *American College of Physicians Complete Home Medical Guide* (1999), 564.
6. Agig dugang, ang mga batan-on ug ang ilang mga ginikanan kinahanglan nga adunay pranka apan angay nga pag-istoryahanay kabahin sa tawhanong pagpasanay. Ang kabatan-onan kinsa nakadungog kabahin sa tawhanon nga sekswalidad gikan sa ilang mga kaedad kay sa ilang mga ginikanan kalagmitan mangita og impormasyon kabahin niini pinaagi sa pornograpiya.
7. Gordon B. Hinckley, “Usa ka Makalilisang nga Dautan Taliwala Kanato,” *Liahona*, Nob. 2004, 59.

**Matag usa kanato
adunay bilihon nga
gasa sa kabubut-on,
nga nagtugot kanato sa
pagpaduol sa gahum
ug kusog sa Pag-ula.**

Diha sa **HUSTONG LUGAR** sa **HUSTONG PANAHO**

MGA LEKSYON SA DOMINGGO

Hilisgutan Niining Bulana:
**Mas Mahisama
kang Kristo**

Aduna bay tawo nga nakasulti nimo nga ang butang nga imong nabuhat o nasulti mao gyud ang ilang gikinahanglan? Usahay mahitabo kini tungod kay ang Langitnong Amahan mipadala nimo diha sa hustong takna/tukmang higayon aron motabang. Takus ka sa pakig-uban sa Espiritu, mao nga mailhan nimo kana nga pag-aghat gikan sa Langitnong Amahan. Pagpabilin nga takus ug andam sa pagtabang—wala ka masayud kon kanus-a ka Niya kinahanglanon sa pagtabang sa uban.

Aniay duha ka sugilanon sa mga tawo nga mao gyud kana ang nabuhat:

ANG PARKING TICKET

Ni Fátima Rocha Gutiérrez

Miadto ko sa sinehan uban sa akong mga higala sa simbahan. Sa dihang misulod kami sa mall, gihatagan kami og parking ticket alang sa mga parkinganan.

Pagkahuman sa salida, nakamatikod mi nga nawala ang parking ticket. Sa sinugdanan nagtuo kami nga makabayad ra mi sa tiket, apan walay usa namo nga dunay 180 pesos nga gikinahanglan alang sa multa.

Ang sangputanan sa dili pagbayad sa parking mabiyaan ang sakyanan diha sa mall ug maguyod, nga mas mahal pa hinoon. Naguol ang akong mga higala, ilabi na sa nagdrayb tungod kay ang sakyanan gipanag-iya sa iyang amahan. Migawas ko aron mag-ampo. Mihangyo ko sa Langitnong Amahan uban sa akong tanang hugot nga pagtuo ug pagpaubos sa paghatag namo og paagi sa pagsulbad sa among problema ug makapauli nga luwas. Dili gayud nako makalimtan unsay nahitabo mga segundo lang pagkahuman nako sa akong pag-ampo.

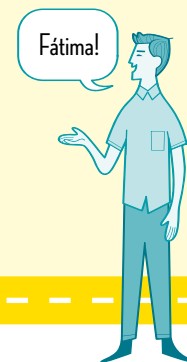
Samtang ako naglakaw balik ngadto sa sakyanan, dunay nanawag sa akong ngalan sa akong luyo. Si Francisco kadto, usa ka

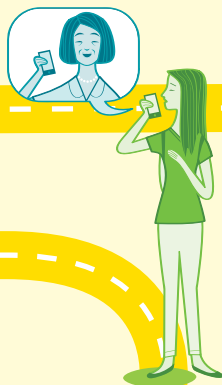
higala sa high school. Nangutana siya unsay akong gibuhad, ug ingnan nako siya kon unsa ang nahitabo. Sa walay pagduha-duha, iyang gikuha ang iyang pitaka ug mihatag kanako og igong kwarta aron ibayad alang sa nawala nga tiket. Kining buhat sa pagkamabination mao ang usa ka direkta nga tubag sa akong pagpangamuyo ngadto sa Langitnong Amahan.

Tingali wala masayud si Francisco kon unsa ka dako nga tabang siya, apan ako nasayud nga ako mapasalamaton kaayo sa tibuok nakong kinabuhi.

Usahay ang mga paagi nga ang Langitnong Amahan motubag sa atong mga pag-ampo katingalahan, apan walay mga pagkaatol lang. Ang atong Langitnong Amahan ug si Jesukristo nakaila nato sa hingpit ug mohatag og giya sa atong mga kinabuhi.

Ako nasayud nga kon kita magpuyo nga matarung, kita

makatagamtam sa dili maihap nga mga panalangin nga ang Langitnong Amahan lamang ang makahatag kanato, lakip na ang Iyang saad ngari kanato nga “kon [kita] mohimo niining mga butanga, [kita] ituboy sa katapusan nga adlaw” (Alma 37:37). ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Baja California, Mexico.

USA KA TUKMA SA PANAHON NGA TAWAG SA TELEPONO

Ni Chen Ching Chuan

Nagdako ako, nga wala motuo nga dunay Dios. Ang akong kinabuhi napuno sa kasamok, ug sa akong labing lisud nga mga adlaw ako nagsubo pag-ayo nga gusto nakong tapuson ang akong kinabuhi. Mao kadtong panahona nga ang mga misyonaryo nanuktok sa akong pultahan. Ang ebanghelyo mao gayud ang akong gikinahanglan; naagni ko niini sama sa usa ka magnet.

Ang akong mga pagsulay wala matapos human nga ako mipasakop sa Simbahan, apan ako diha sa mas maayong posisyon sa

pagbatok sa impluwensya sa kaway. Sa unang higayon, ako nasyud unsay bation kon malipay.

Hinoon, ang depresyon wala dayon mawala. Sa usa ka higayon gusto na usab akong moundang. Nianang higayona si Sister Ting, ang asawa sa bishop, mitawag. Misingon siya kanako nga siya adunay usa ka pagbati nga siya kinahanglan nga motawag kanako. Nangumusta siya kanako. Gisulti nako ang tanan ngadto kaniya. Alang kanako, siya ang usa ka anghel nga gipadala sa Dios.

Kadto nga insidente nakahatag nako og gahum. Ang akong pagtuo nalig-on. Akong gibati nga ako makabuntog sa kamatayon. Gibati nako nga naluwas, sama sa giingon sa Alma 36:2–3:

“Sila diha sa pagkaulipon, ug walay makaluwas kanila gawas . . . sa Dios. . . .

“. . . Kinsa ang mobutang sa ilang pagsalig diha sa Dios pagabuligan sa ilang mga pagsulay ug sa ilang mga kasamok, ug sa ilang mga kasakit, ug pagabayawon sa katapusan nga adlaw.”

Sa gihapon ako adunay mga pagsulay, apan dili na ako daling mapilde pag-usab. Ang Dios misuporta kanako sa akong tanan nga

mga pagsulay ug mga kabalaka. Siya miluwas kanako gikan sa espiritwal nga bilanggoan ug pagkaulipon, bisan sa kamatayon. Siya ang akong Manluluwas. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Taichung, Taiwan.

ANG DIOS NAGBANTAY KANATO

“Ang Dios makakita kanato, ug Iya kita nga pagabantayan. Apan sa kasagaran ipaagi niya kini sa uban aron iyang mahatag ang atong mga panginahanglan. Busa, importante kaayo nga moserbisyo kita sa usag-usa sa gingharian.”

President Spencer W. Kimball (1895–1985), Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Spencer W. Kimball (2006), 103.

ANG INYONG BASAHON SA KINABUHI

Unsay imong ibutang niini?

Matag adlaw ang inyong binuhatan mahisulat sa Basahon sa Kinabuhi. Pagpakabuhi nga sa ingon ang kada pahina maga-ingon, “Nalipay ko nga akong nahimo” dili “Maayo unta og nakahimo ko.”

(Tan-awa sa L. Tom Perry, “Unsaon sa Pagsulat sa Inyong Basahon sa Kinabuhi,” *Litihona*, Peb. 2014, 61.)

Genesis 1:26-27

Unsay buot ipasabut sa gilalang sumala sa panagway sa Dios?

ANG DAGWAY SA DIOS

“Ang pag-ila sa usa ka gahum nga mas taas kay sa kaugalingon dili makapaubos sa bisan unsang paagi; hinoon, kini mohimaya. Kon kita makaamgo lamang nga gilalang kita sa dagway sa Dios, dili kita maglisud og duol ngadto Kaniya. . . . Kini nga kahibalo, naangkon pinaagi sa hugot nga pagtuo, makahatag og kalma ug halawum nga kalinaw.”

Presidente Thomas S. Monson, “The Lighthouse of the Lord,” *Ensign*, Nob. 1990, 95–96.

[BUHATON] NATO

Kining labaw sa usa [plural] nga pagkasulti ingon og ang Dios dunay lain pang kaistorya—tungod kay Siya dihay kaistorya. Si Joseph Smith mitudlo, “Sa sinugdanan, ang pangulo sa mga Dios mipatawag og konseho sa mga Dios; ug sila nanagtigum ug mimugna og usa ka plano aron paglalang sa kalibutan ug tawhan kini” (*History of the Church*, 6:308). Kini nga konseho naglakip ni Ginoong Jesukristo ug sa uban (tan-awa sa Moises 2:26–27; Abraham 4:26–27).

SUMALA SA ATONG PANAGWAY

“Ang Dios Mismo usa ka tawo kaniadto sama kanato karon, ug nahimaya nga tawo, ug naglingkod sa trono sa kalangitan! Mao kana ang mahinungdanong sekreto. Kon ang tabil

pagabuksan karon, ug . . . kon kamo makakita Kaniya karon, makakita kamo Kaniya sama sa porma sa usa ka tawo—sama sa inyong mga kaugalingon sa pagkatawo.”

Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Joseph Smith (2007), 48.

26 Ug miingon ang Dios: Buhaton nato ang tawo sumala sa atong dagway, ingon sa kasama nato: ug magabuot sila sa mga isda sa dagat, ug sa mga langgam sa kalangitan, ug sa mga kahayopan, ug sa tibuok nga yuta, ug sa tanan nga nagakamang sa ibabaw sa yuta.

27 Ug gibuhat sa Dios ang tawo sa iyang kaugalingong dagway, sa dagway sa Dios gibuhat niya sila, lalake ug babaye iyang gibuhat sila.

“Ang tawo anak sa Dios, giporma sa balaanon nga panagway ug gitugahan sa balaanon nga mga kinaiya, ug bisan gani ingon nga ang masusong anak nga lalaki sa usa ka yutan-ong amahan ug inahan makasarang sa tukmang panahon nga mahimong usa ka hingkod nga tawo, sa ingon usab nga ang wala pa mapalambo nga anak sa celestial nga ginikanan makasarang, pinaagi sa kasinatian uban sa katuigan ug sa dili masukod nga tagal sa panahon, sa paglambo ngadto sa pagka-Dios.”

Sa Unang Kapangulohan, “The Origin of Man,” *Improvement Era*, Nob. 1909, 81; *Ensign*, Feb. 2002, 30.

MAGABUOT

“Ang yuta ug tanang mga butang niini kinahanglang gamiton sa responsabing paagi sa pagsuporta sa tawhanong pamilya. Bisan pa niana, ang tanan nga tinugyanan—dili nga tag-iya—ibabaw niining yuta ug sa kaabunda niini ug may tulubagon sa atubangan sa Dios alang sa unsay ilang gibuhat sa Iyang mga gilalang.”

“Environmental Stewardship and Conservation,” *mormonnewsroom.org*; tan-awa usab sa Doktrina ug mga Pakigsaad 104:13–15.

LALAKI UG BABAYE

“Tanan nga mga lalaki ug babaye may pagkasama sa tibuok kalibutan nga Amahan ug Inahan ug literal nga mga anak sa Dios.”

Ang Unang Kapangulohan, “The Origin of Man,” *Improvement Era*, Nob. 1909, 78; *Ensign*, Feb. 2002, 29.

“Ang pagkalalaki ug pagkababaye usa ka mahinungdanong kinaiya sa tagsa-tagsa sa kinabuhi nga wala pa dinhi sa yuta, sa pagkamortal, ug sa walay katapusan nga pag-ila ug katuyoan.”

“Ang Pamilya: Usa ka Pamahayag ngadto sa Kalibutan,” *Liahona*, Nob. 2010, 129.

Mubo nga sulat sa editor: Kini nga pahina wala himoa nga kinatibuk-ang pagpasabut sa piniling mga bersikulo sa scripture mastery sa seminary, usa lamang ka punto sa pagsugod sa inyong kaugalingon nga pagtuon.

ANG AKONG PAGPANGITA KAMA

Kanunay akong gitudloan nga walay Dios, apan mihukom ko nga akong sutaon mismo sa akong kaugalingon.

Ni Peng Hua

Gipadako diha sa usa ka dili palupig ug dili relihiyusong nasud sa Asya, sa kanunay aduna koy dakong tinguha nga magmalampuson nga tawo, apan wala koy bisan unsang mahangturon nga baruganan o kamatuoran aron mogiya kanako. Sa akong nasud, ang “kalampusan” nagpasabut og kaadunahan ug gahum.

Ang akong mga ginikanan kanunayng nagtudlo nako nga walay Dios. Alang nila, ang relihiyon o ang Dios binuang lang ug alang lamang sa huyang nga mga tawo. Sulod sa dugayng panahon gikonsiderar nako ang akong kaugalingon nga usa ka ateyista. Ilaha kong gitudloan nga kinahanglan dili ko mosalig ni bisan kinsa gawas lang sa akong kaugalingon. Busa gikan sa pagkabatan-on migamit ko sa akong taas nga ambisyon isip pagana sa akong pagtuon ug tumang pagtrabaho.

Ang akong mga ginikanan taas og pagdahum kanako. Buot nila nga kanunayng taas ang akong mga grado sa tanang higayon. Makapaguol nako ang makita ang ilang mga panagway nga mahiubos o makadungog nilang maglalis sa higayon nga bati ang akong grado. Uban sa akong regular nga buluhaton sa eskwelahan, kinahanglan usab ko nga mobuhat og dugang nga homework sa tapus semana aron magpabilin kong makakuha og gradong A.

Bisan nakatuman na sa mga tumong nga akong gitakda, gibati nako nga aduna pay daghang matuman sa akong kinabuhi. Sa kahiladman sa akong kasingkasing, kahibalo ko nga siguradong naa pa gayuy daghan niini.

Usa ka adlaw mihukom ko nga akong sutaon mismo kon aduna ba gyuy Dios. Kon anaa Siya, gusto kong makahibalo unsay Iyang gusto alang nako o kon ang relihiyon usa lang ba ka binuang nga gimugna sa imahinasyon sa katawhan. Wala ko nahadlok nga makadawat og bisan hain niining duha ka mga tubag. Gusto lang gyud nako ang kamatuoran.

Sa samang higayon, nasuod nako ang usa sa akong kateam sa basketball nga ginganlan og Taylor. Usa ka buntag

mihangyo ko nga iya kong pasakyon paingon sa eskwelahan. Misanong siya, apan kinahanglan mosayo kog usa ka oras aron mouban niya ngadto sa seminary. Nagduhaduha ko sa pagsanung, wala kahibalo kon unsa kana. Nalingaw ko sa seminary, bisan tungod sa unsay akong nabati kay sa unsay akong nakat-onan.

Wala madugay human niana, si Taylor mihangyo nako nga mosimba uban niya. Sa sinugdanan naghunahuna ko nga medyo laay ug wirdo, apan sa katapusan natandog ko sa mainiton ug malinawon nga pagbati nga akong nabati atol sa service.

Hinooon, wala pa gihapon ko maagni nga ang maayong pagbati may kalabutan sa Dios. Giunsa nako pagkahibalo nga dili ni gikan nako? Giunsa nako pagkahibalo nga wala nako buhata nga mibati ko sa ingon anang paagi?

Human sa daghang panaglantugi sa akong kaugalingon, akong giadto ang mama ni Taylor sa pagpangita og mga tubag. Miingon siya nako nga makadawat ko sa akong tubag pinaagi sa pagbasa sa mga kasulatan ug pag-ampo bahin sa mga tubag nga akong gipangita. Nag-ampo ko nga walay nadawat nga bisan unsang tubag ug nanlimbasug sa pagsunod sa mga lagda ug kasugoan nga ako pang gitun-an. Kadaghan kong nasagmuyo. Nagpaabut kog kahibulongan ug makapaukyab [dramatic] nga pagpakita sa Dios o ba kaha milagroso nga panghitabo aron maprobaran nga ang Dios tinuod. Una gyud, gusto ko og dili matandog nga pagpamatuod diha-diha dayon. Ang tinuod, sa dihang mas nag-ampo ko, mas klaro ang akong nabati bahin sa akong kinabuhi. Dihang mas misunod ko sa mga kasugoan, nahimo kong mas malipayon. Dihang mas mibasa ko sa kasulatan, nagkadaghan ang mga padayag nga akong nadawat. Sa hinay-hinay, ang akong pagpamatuod mitubo, sama sa nagsubang nga adlaw sa buntag.

Miabut og duha ka tuig una ko mihukom nga magpabunyang aron mamiyembro sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw. Bisan nagsunod ko

TUORAN

sa una sa mga sumbanan sa moralidad ug mga baruganan, makaingon ko karon nga nakaplagan nako ang mahang-turon ug labing mahinungdanong kamatuoran: ang Dios buhi. Si Jesus mao ang Kristo ang atong Manluluwas ug Manunubos. Mibukas ang kalangitan. Usa ka propeta sa Dios anaa sa yuta karon. Ang Pag-ula ni Jesukristo tinuod. Ang Dios mopasaylo gayud sa tanang makasasala nga mahinulsulon. Dili man ko sama ka utokan o sama ka maayo sa ubang tawo, apan ang kahibalo nga akong naangkon bililhon kaayo. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa California, USA.

MAKAPILI KITA SA PAGTUO

“Ang gituohan ug ang pagpamatuod ug ang hugot nga pagtuo aktibo nga mga baruganan. Dili kini basta lang moabut kanato. Ang gituohan usa ka butang nga atong gipili—lauman nato kini, lihukon nato kini, ug sakripisyuhan nato kini. Dili sulagma nga kita motuo sa Manluluwas ug sa lyang ebanghelyo kay sa kita sulagmang nag-ampo o nagbayad sa ikapulo. Kita aktibong mopili nga motuo, sama nga kita mopili nga mosunod sa ubang mga sugo.”

Elder L. Whitney Clayton sa Kapangulohan sa Seventy, “Pagpili nga Motuo,” *Liahona*, Mayo 2015, 38.

Talagsaong BATAN-ONG MGA LALAKI UG BATAN-ONG MGA BABAYE DIHA SA MGA KASULATAN

Makakat-on ug makasunod kamo sa mga ehemplo sa daghang matarung nga kabatan-onan kansang mga istorya gipreserbar diha sa mga kasulatan.

Ni Gisela Guthrie

Ang Ginoo nahigugma sa mga kabatan-onan sa Simbahan. Siya adunay dakong pagsalig diha kaninyo. Sa matag panahon, ang Ginoo nagdasig sa maisug nga batan-ong mga lalaki ug batan-ong mga babaye sa paggiya ug sa pagpanalagin sa Iyang mga katawhan. Nagkinahanglan Siya sa ilang kamamugnaon, kaisug, ug pagkaorihinal. Kini mao na gayud kanunay ug magpadayon nga mai-ngon niana.

Ang daghang mga ehemplo sa batan-ong mga bayani bililhon kaayo nga makita diha sa mga kasulatan. Bisan tuod sila nanimuyo sa dugay nang panahon, kamo makasunod sa ilang mga ehemplo ug makasabut sa ilang kinabuhi. Sila adunay mga problema sa pamilya; sila nagpuyo taliwala sa dili matarung nga mga katawhan; sila nag-atubang sa “Mga Goliath,” apan ang ilang kaisug, pagkamasulundon, ug hugot nga pagtuo kang Jesukristo nakatabang nga mabuntog ang ilang mga hagit—sama

nga kini nga mga kinaiya makatabang usab kaninyo.

Abraham

Ang determinasyon, kaisug, ug kaandam ni Abraham sa pagpataas sa iyang tingog batok sa kadautan talagsaon kaayo—mas labaw pa ka talagsaon kon hunahunaon nga ang iyang amahan nagsimba og mga dios-dios. Isip usa ka batan-ong lalaki, maisugon siyang mibarug alang sa pagkamatarung nga siya hapit mapatay isip usa ka sakripisyo. (Tan-awa sa Abraham 1:2–7.)

Jose sa Ehipto

Siya 17 anyos sa dihang ang iyang magulang nga igsoong mga lalaki mibaligya kaniya ngadto sa pagkaulipon, apan uban sa mga panalagin sa Ginoo, si Jose mao ang nakahimo og usa ka butang nga maayo gikan niining lisud nga sitwasyon. Siya wala mabuntog, tungod kay nagdumili siya sa pag-undang. Ang iyang pagsalig sa Ginoo padayon. Ang kahalangdon sa pagkatawo ni Jose napakita sa

halangdong paagi nga iyang gipasaylo ang mga in hustisya nga gihimo ngadto kaniya. (Tan-awa sa Genesis 37; 45.)

David

Isip usa ka tin-edyer si David usa ka magbalantay sa karnero, ug siya nakig-away batok sa usa ka oso ug usa ka leon sa pagpanalipod sa mga karnero sa iyang amahan. Ang iyang pagsalig sa kaugalingon wala magagikan sa iyang mga abilidad isip usa ka magbalantay sa karnero; nagagikan kini sa iyang hugot nga pagtuo sa Langitnong Amahan, sama sa gipakita sa iyang pakig-away batok ni Goliath. (Tan-awa sa 1 Samuel 17:32–54.)

Ester

Determinado siya sa pagbutang sa iyang kaugalingong kinabuhi sa peligro aron sa pagluwas sa iyang katawhan. Dili ang kaanyag ni Ester apan ang iyang espirituhanong mga kinaiya nakapahimo kaniya nga usa ka talagsaon nga tawo. (Tan-awa sa Ester 4–5.)

Daniel

Mituman siya sa balaod sa Ginoo sa panglawas bisan ang uban nga naglibut kaniya wala magbuhat sa ingon. Nag-ampo siya, bisan tuod ang pag-ampo ngadto sa Langitnong Amahan supak sa mando sa hari. Tungod sa iyang pagkamatarung ug kamadayagon sa inspirasyon sa Espiritu, gipanalanginan si Daniel sa Ginoo og gasa sa paghubad sa mga damgo ug panan-awon. Nakadawat siya og gahum ug kaalam gikan sa Langitnong Amahan nga sa panahon sa kakuyaw, ang gahum sa langit iyang magamit. (Tan-awa sa Daniel 1; 6.)

Nephi

Si Nephi mao ang usa ka talagsaon nga ehemplo sa dihang miingon siya, “Ako moadto ug mobuhat sa mga butang nga ang Ginoo nag-sugo” (1 Nephi 3:7). Siya adunay kaisug sa pagbuhat sa unsay gisugo kaniya. Nagpuyo ba siya og komportable nga panimalay? Wala, nagpuyo siya sa kamingawan sulod sa daghang mga tuig. Maayo ba ang dagan sa iyang kinabuhi? Dili, ang iyang igsoong mga lalaki nasuko kanunay kaniya ug usahay mosulay sa pagpatay kaniya. Bisan niining tanan, siya misunod sa sugo sa Ginoo.

Duha ka Libo nga Batan-ong mga Ammonites

Kining batan-ong mga lalaki nga gipadako sa matitud-anong mga ginikanan, ug ang ilang hugot nga pagtuo sa mga pulong sa ilang mga inahan mipanalangin kanila. Nakakat-on sila sa pagpaminaw ug pagsunod sa hingpit, ug sa ilang mga pakig-away sila wala magduhaduha nga ang ilang Amahan sa Langit manalipod kanila. (Tan-awa sa Alma 56:45–48.)

Mormon

Sa dihang 15 anyos pa siya, ang Ginoo mibisita kaniya tungod kay siya mapainubsanon, limpyo, ug putli, bisan pa sa kahugaw sa mga tawo nga naglibut kaniya. Usab sa edad nga 15, si Mormon nahimong lider sa kasundalohan. Sa wala madugay gisangunanan siya sa pagtipig sa mga kasulatan. (Tan-awa sa Mormon 1–2.)

Joseph Smith

Sa edad nga 14 siya nagsiksik sa mga kasulatan ug nag-ampo aron masayud hain nga simbahan ang apilan. Ang Ginoo mitawag kaniya sa pagpahiuli sa ebanghelyo ug sa Simbahan ni Jesukristo. Gipahinungod ni Joseph ang iyang tibuok kinabuhi sa pagtuman niana nga buluhaton, bisan pa sa daghang mga babag ug

mga kalisdanan. Sa edad nga 17 gibisitahan siya ni anghel Moroni, kinsa mipakita kaniya sa bulawan nga mga palid. Bisan pa sa kabatan-on, si Joseph Smith usa ka gamhanan nga magtutudlo ug usa ka talagsaong ehemplo niadtong naglibut kaniya. (Tan-awa sa Joseph Smith—Kasaysayan 1.)

Sa Inyong Adlaw

Milabay na ba ang panahon sa talagsaong batan-ong mga lalaki ug babaye? Wala! Ang anghel nga si Moroni misulti ni Joseph Smith nga ang panagna ni Joel hapit na matuman:

“Igabu-bu ko [ang Ginoo] ang akong espiritu ibabaw sa tanan nga unod; ug ang inyong mga anak nga babaye ug ang inyong mga anak nga lalaki managpanagna, ang inyong mga tawong tigulang managdang sa mga damgo, ang inyong batan-ong mga lalaki makakita sa mga panan-awon:

“Ug ingon man usab ibabaw sa mga sulugoon nga lalaki ug ibabaw sa sulugoon nga babaye niadtong mga adlaw igabu-bu ko ang akong espiritu” (Joel 2:28–29; tan-awa sa Joseph Smith—Kasaysayan 1:41). ■

Ang tagsulat, kinsa usa ka magtutudlo sa seminary, nagpuyo sa Germany ug namatay niadtong 2012.

“Sa dihang ang akong mama nagmasakiton, nagpuasa ug nag-ampo mi alang kaniya, apan siya namatay gihapon. Unsaon nako aron makadawat niana?”

Subo kini nga panahon sa imong kinabuhi. Normal ra nga gusto og kahupayan ug tubag sa imong daghang mga pangutana: “Nganong wala siya mabuhi? Makita pa ba nako siya pag-usab? Unsaon nako sa pagpadayon kon wala siya?”

Ang ebanghelyo ni Jesukristo nagtanyag og kahupayan ug mga tubag. Ang Ginoo misaad, “Bulahan silang tanan nga nagbangutan, kay sila pagahupayon” (3 Nephi 12:4). Tinguhaa ang Espiritu Santo, kay Siya ang Maghuhupay.

Naghunahuna ka kon natubag ba ang imong mga pag-ampo. Makasiguro ka: ang Langitnong Amahan kanunay maminaw sa atong mga pag-ampo. Ang mga kasulatan ug buhing mga propeta nagsaad kanato nga kana tinuod. Unsa ang gisulti sa Ginoo ngadto ni Joseph Smith mao usab kanimo: “Ang imong mga pag-ampo ug pag-ampo sa imong mga kaigsoonan miabut sa akong dunggan” (D&P 90:1). Apan kinahanglan natong hinumduman nga ang Langitnong Amahan motubag sa atong mga pag-ampo base sa usa ka mahangturon nga panglantaw (tan-awa sa Isaias 55:8–9). Mao nga kita mosunod sa ehemplo sa Manluluwas sa pagpangayo og mga panalangin apan sinserong mangayo sa kabubut-on sa Amahan nga maoy matuman (tan-awa sa Lucas 22:42).

Bisan tuod kini lisud, kini nga pagsulay mahimong usa ka panahon sa pagtubo alang kanimo. Ikaw makakat-on sa pagbaton og hugot nga pagtuo sa kabubut-on sa Dios, bisan kon nagpasabut kana nga ang imong mama wala maayo. Siyempre ikaw gusto nga siya mabuhi. Apan ang pagsulay niining mortal nga kinabuhi mao ang pagsalig sa Dios sa tanang panahon—ilabi na kon kini lisud. Kon ikaw mosalig kaniya, “tanan nga mga butang maghiusa sa paglihok alang sa inyong kaayohan” (D&P 90:24).

Ang Kamatayon Kabahin sa Plano sa Dios

Sumala sa plano sa kalipay sa atong Langitnong Amahan alang kanato, ang atong pagbalik ngadto sa Iyang presensya gibase sa kamatayon ug pagkabanhaw, nga makatabang kanato sa pag-usab gikan niining mortal nga kahimtang ngadto sa usa ka imortal nga kahimtang. Kinahanglan lang ka nga modawat sa kamatuoran nga ang kamatayon kabahin sa plano ug motuo nga usa ka adlaw ikauban nimo pag-usab ang imong namatay nga inahan. Hibaloi nga ang imong inahan atua sa kalibutan sa espiritu ug nga siya naghulat kanimo.

David M., edad 18, Western Kasai, Democratic Republic of the Congo

Siya atua sa Kalibutan sa Espiritu

Ang akong inahan nadayagnos nga adunay kanser duha ka tuig na ang mi-labay. Wala ko ganahi nga nagtan-aw kaniya nga nagping-it sa kasakit, ug nanghinaut ko nga dunay mahimo. Ug bisan tuod nga miarang-arang ang akong inahan, kadto usa ka lisud nga kasinatian. Ang imong inahan atua sa usa ka dapit diin siya dili mobati og kasakit o pag-antus. Lisud ang dili na makakita kaniya, apan wala gayud ikaw mag-inusara. Kanunay siyang mahigugma kanimo, ug ang atong Langitnong Amahan kanunay nga anaa ra sa pagbayaw kanimo kon ikaw nagsubo. Dili gayud ikaw biyaan. Si Jesukristo nag-antus sa kasakit sa kalibutan; Siya nasayud kon unsay imong gibati ug unsa ang imong nasinati. Bu-hata sama sa akong gibuhay sa akong panahon sa pagsulay: duol ngadto kaniya ug Siya mohimo sa imong mga palas-anon nga gaan.

Shiloh W., edad 18, Chihuahua, Mexico

Ang Imong Pamilya Magkahiusa Pag-usab

Ang akong inahan namatay sa dihang ako nag-edad og 12 anyos. Nianang higayuna dili pa ko miyembro sa Simbahan. Sa dihang siya nasakit, nag-ampo ko og maayo nga ang akong inahan mamaayo ra. Ako adunay dakong pagtuo, ug ako misalig sa Dios sa paglaum nga unta ang iyang maayong panglawas mabalik ra. Subo lang wala siya mamaayo. Nakapangutana ko ngano nga siya mamatay sa sayong pangidaron ug mibiya nako samtang ako usa pa ka tin-edyer. Nasuko ko ug miabut sa punto diin ako nagduha-duha kon duna bay Dios. Karon nga ako usa ka miyembro sa Simbahan, ako nakasabut sa plano sa kaluwasan. Ako nasayud nga siya naghulat kanako ug nga ang among pamilya magkahiusa pag-usab.

Inaê L., edad 19, Minas Gerais, Brazil

Ang mga Pagsulay Motudlo Kanato

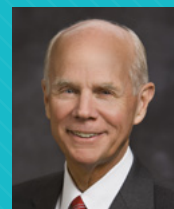
Ang akong mama namatay tulo ka tuig na ang milabay. Ang imong relasyon sa imong Langitnong Amahan ug sa Manluluwas motubo kon ikaw modangup Kanila sa imong panahon sa panginahanglan. Imong makaplagaan nga kini nga pagsulay, bisan grabe kaayo, mahimo usab nga usa ka panalangin. Pag-ampo ngadto sa imong Amahan sa Langit alang sa kalinaw ug kahupayan. Salig sa plano sa Ginoo alang kanimo. Dawata nga ang Langitnong Amahan nasayud kon asa kita paingon ug unsay atong gikinahanglan aron makaabut didto. Ang Ginoo nahigugma kanimo ug gusto nga ikaw adunay hingpit nga kalipay. Ang atong mga pagsulay gituyo aron sa pagtudlo ug paglig-on kanato.

Meghan B., edad 18, Ontario, Canada

Ikaw Makakita Kaniya Pag-usab

Ang inahan sa akong mama namatay sa dihang ang akong mama 17 anyos lang. Ang pamilya nagpuasa ug nag-ampo alang kaniya sulod sa pipila ka semana sa wala pa siya mamatay. Gihatagan usab siya og panalangin sa priesthood. Ang labing importante nga butang nga nakahatag sa akong mama og kalinaw mao ang pagkasa-yud nga iyang makita ang iyang inahan pag-usab sa sunod nga kinabuhi. Ang tumong sa akong mama mao ang pagpakabuhi aron siya mahimo nga takus niana nga panalangin. Masulub-on ko nga dili gayud nako siya makita niini nga kinabuhi, apan ako naghinam-hinam sa panahon nga kami magkita sa katapusan.

Cari R., edad 15, Utah, USA

IMONG GIBUHAT ANG TANAN NIMONG MAHIMO

“Kabahin sa pag-ayo sa masakiton, [ang Ginoo] klaro

nga miingon: ‘Ug usab, mahinabo nga siya nga adunay hugot nga pagtuo kanako mamaayo, *ug wala ikatakda ngadto sa kamatayon, pagaayohon’* (D&P 42:48; em-pasis gidugang). Kasagaran kita wala makakita sa importante nga pulong ‘ug wala ikatakda ngadto sa kamatayon.’... Ayaw pagpakawala sa paglaum kon ang matinguhaong pag-ampo gitanyag ug ang mga panalangin sa priesthood gipahigayon ug ang imong minahal walay kausaban o gani namatay. Hupaya ang kaugalingon sa kahibalo nga imong gibuhat ang tanan nimong mahimo... Ang mga kasinatian sa pag-ampo, pagpuasa, ug hugot nga pagtuo maayo kaha sa atong kaayohan.”

Elder Lance B. Wickman, sakop sa Seventy gikan sa 1994 hangtud sa 2010, “Apan Kon Dili,” *Liahona*, Nob. 2002, 30-31.

UMAABUT NGA PANGUTANA

“Pipila ka mga tawo nagsulti kanako nga ako kinahanglan nga adunay mga higala kinsa dili sama sa akong mga sumbanan aron sa paglig-on sa akong sumbanan. Tinuod ba kini?”

Isumiter ang inyong tubag ug, kon ganahan, klaro kaayo nga litrato inig Nobyembre 15, 2015 sa liahona.lds.org, pinaagi sa email sa liahona@ldschurch.org, o pinaagi sa koreyo (tan-awa ang address sa pahina 3).

Ang mosunod nga impormasyon ug pagtugot kinahanglan gayud nga ilakip sa inyong e-mail o sulat: (1) kompleto nga pangalan, (2) petsa sa pagkatawo, (3) ward o branch, (4) stake o district, (5) ang inyong sinulat nga pagtugot, ug, kon kamo ubos sa 18 anyos, ang sinulat nga pagtugot sa inyong ginikanan (ang e-mail dawaton) aron sa pagmantala sa inyong tubag ug litrato.

Ang mga tubag tingali i-edit alang sa gitag-on o sa pagklaro.

Ang Madaugon nga Desisyon

Kini mao ang iyang tsansa nga modula sa team nga dumadaog—makabalibad ba siya?

Ni Marissa Widdison

Mga Magasin sa Simbahan
Gibase sa usa ka tinuod nga istorya

*“Hinumdumi ang adlaw nga igpapahulay, sa pagbalaan niini”
(Mosiah 13:16).*

Nagdali si Miranda sa pagsulod sa pultahan, mapasalamaton nga ang iyang balay mas bugnaw kaysa panahon sa ting-init sa gawas. Gipaningot siya gikan sa pagdula sa iyang katapusang dula sa football ug nadismaya tungod kay napilde ang Teal Turbos. Pag-usab.

Si mama misulod sa kwarto nga nagdala og botelya sa tubig ug usa

ka putos nga salin nga orange nga hiniwa gikan sa dula. “Nindot ang imong pagdula. Ang pagbantay sa goal lisud nga trabaho.”

Si Miranda *maayo* kaayong midula—napugngan niya ang daghang mga bola ug mipatid og mas kusog kay sa kasagaran. Apan kadaghanan sa ubang mga babaye sa iyang team wala pa gayud makadula og football, ug karong adlaw nahimong opisyal nga magdudula: sila napilde sa tanang dula niini nga panahon.

“Nindot unta kon ako naapil sa team nga makadaog panagsa, di ba?” Nagluha ang mga mata ni

Miranda ug mitulo ngadto sa iyang blue-green jersey. Samtang iyang gipiyong ang iyang mga mata, mi-bagting ang telepono.

Gipunit ni mama ang telepono ug pagkataod-taod miingon, “Alang kanimo.”

“Hi, Miranda? Si Tom ni, ang coach sa Chili Kickers. Nagtan-aw ko sa imong pagdula karong adlaw. Nindot kaayo imong pagdula.”

Ang kasingkasing ni Miranda nagsugod pagpitik og paspas. Ang Chili Kickers mao ang labing maayo nga team sa football diha sa liga!

“Ang among team moapil sa regional championship nga mga dula sunod bulan. Maayo kang midula karong adlaw mao nga gusto ko nga moapil ka namo isip usa ka back-up goalie.”

Ang kasingkasing ni Miranda daw moambak sa iyang dughan. Kini mao ang iyang tsansa nga modula uban sa usa ka team nga makadaog!

“Ganahan kong moapil!” Miingon si Miranda. Nag-istorya sila og pipila ka minuto bahin sa mga detalye sa wala pa niya ibutang ang telepono ug midagan sa pikas kwarto aron sa pagsulti ni mama. Gisugdan nilang duha ang pagsulat sa mga petsa sa mga pagpraktis ug mga dula sa kalendaryo sa pamilya.

Sa kalit mihunong si Mama sa pagsulat, ang iyang ballpen natunong sa usa sa mga square sa kalendaryo.

“Uh-o. Miranda, kini nga mga dula sa Dominggo man. Ania, tan-awa.” Gitudlo niya ang iskedyul sa dula ug milingi ni Miranda nga

ADLAW SA KALIPAY

Ang mga kasulatan nagtudlo kanato nga ang Igpapahulay kinahanglan nga usa ka makalipay nga adlaw (tan-awa sa Isaias 58:13). Unsa nga malipayong mga butang ang inyong mabuhat ma-Dominggo? Unsa ang pipila ka nindot, mamugnaon nga mga paagi nga kamo makasimba sa Langitnong Amahan?

nabalaka. “Unsay hunahuna nimo nga angay natong buhaton?”

Nahugno ang kasingkasing ni Miranda, ug gipaak niya ang iyang mga ngabil samtang siya naghunahuna sa iyang mga opsyon. Si mama tingali mosugot kon mohangyo siya, apan sa iyang paghunahuna mahitungod sa pagdula sa Dominggo—ug ilabi na mahitungod sa pagsimba—nagsakit ang iyang tiyan. Nasayud siya nga ang Dominggo alang sa pag-adto sa simbahan ug pagsimba sa Langitnong Amahan, ug siya dili gayud makahimo niadto nga mga butang samtang nagdula og football.

“Tingali tawagan nako siya ug sultihan nga dili ko makadula,” miingon si Miranda. Nankingamot siyang dili makahilak. Bisan og nasayud siya nga kini mao ang husto nga pagpili, lisud ang pagbalibad sa butang nga gusto kaayo niya.

“Ug nasayud ka unsay akong gihunahuna?” Miingon si mama, nga hugot migakos kaniya. “Nagtuwo ako nga ikaw buotan nga bata.”

Niana nga Dominggo, samtang naglingkod si Miranda sa Primary, naghunahuna siya mahitungod sa maayo nga desisyon nga iyang gi-himo. Ang coach natingala sa dihang mitawag si Miranda ug miingon nga siya dili makadula og football ma-Dominggo. Nankingamot ang coach nga mausab ang iyang hunahuna, apan lig-on na ang iyang desisyon. Karon, samtang siya naminaw sa mga kanta sa Primary ug mga lek-syon, mipahiyom si Miranda. Ang malinawon nga pagbati sa iyang kasingkasing misulti kaniya nga siya anaa sa husto nga dapit. Nakahimo siya og madaugon nga desisyon human sa tanan. ■

DAPIT KAPANGUTAN - AN

Unsa ang inyong labing nagustohan sa pagkamiyembro sa Simbahan?

Ganahan ko nga atol sa sakrament makaambit kita sa pan ug tubig sa paghinumdom ni Jesukristo. Ang pan nagpahinumdom kanato sa lyang lawas ug ang tubig nagpahinumdom kanato sa lyang dugo. Kon moambit kita sa sakrament, mahimo natong piyongon ang atong mga mata ug hunahunaon ang tanang butang nga nahimo ni Jesus alang kanato.

Ava J., edad 9, North Carolina, USA

Ganahan ko nga moadto sa Primary ug manganta.

Hayden H., edad 5, Utah, USA

Ako ganahan nga makat-un mahitungod ni Jesukristo, ug ganahan ko sa pag-adto sa Primary ug paghimo og mga higala.

Catherine W., edad 7, North Carolina, USA

Ganahan ko makat-on nga ang pamilya mahimong magkuyog sa kahangturan. (Renee)

Makabaton ko og mga higala, makabasa ko sa kasulatan kada adlaw, ug makakat-on ko sa ebanghelyo. (Ralph)

Renee and Ralph E., nag-edad 9 ug 10, Metro Manila, Philippines

Ganahan ko nga makahigala ko og daghang bag-ong mga higala ug ako makatudlo sa akong mga higala kinsa dili mga miyembro kabahin sa ebanghelyo. Makapaminaw ko sa kinatibuk-ang komperensya ug maminaw sa propeta ug mga Apostoles nga mamulong.

Ang family home evening lingaw usab kaayo kay usahay manggawas mi para mangaon og ice cream. Yum!

Savannah H., edad 12, Washington, USA

Ganahan ko sa higayon nga mabati nako ang Espiritu Santo. Mabati nako og kadaghan ang Espiritu Santo samtang naminaw sa mga pakigpulong ug mga leksyon. Mibati usab ko niini kon motabang ko sa uban.

Kaylee C., edad 7, Virginia, USA

Ang akong paboritong butang mao nga makakat-on ug makadula kita og dugang bahin ni Jesukristo. Ganahan ko sa pagkat-on bahin Kaniya tungod kay Siya ang akong Manluluwas. (Liz)

Ganahan kong magkat-on bahin ni Jesus, ug ako nasayud nga si Jesus nahigugma nato. (Lalo)

Liz ug Lalo S., nag-edad 8 ug 6, California, USA

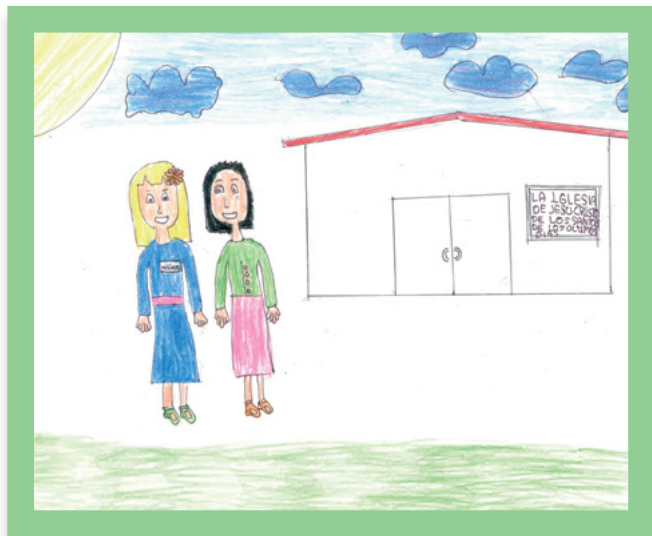
SUNOD NGA PANGUTANA

“Kon magkalalis ang akong mama ug papa, mabalaka og magguol ko og maayo. Unsay akong buhaton?”

Aduna ba kamoy mga tambag bahin niini? Ipadala kanamo ang inyong tubag ug litrato sa Oktubre 31, 2015. Pangitaa ang among address sa pahina 3 o i-email kana sa liahona@ldschurch.org. (Ibutang ang “Question Corner” diha sa subject line.) Hinumdumi nga ilakip ang pagtugot sa ginikanan!

Ang mga tubag gituyo alang sa pagtabang ug panglantaw, dili pamahayag sa doktrina sa Simbahan.

ATONG PAHINA

Mga sister nga misyonaryo, ni Abril S., edad 9, Mexico

Upat ka mga lalaki gikan sa sama nga ward sa Argentina nabunyagan sa samang adlaw. Ang ilang bishop (tunga) nagbarug uban kanila.

AKO NAGPASALAMAT KANIMO, DIOS

Ako nagpasalamat Kanimo, Dios, alang sa kahayag,
Kay kini nagdan-ag sa tibuok adlaw ug gabii.
Ako nagpasalamat Kanimo, Dios, sa mga kahoy,
Kay kini nakapagaan niana nga gamhanan nga hangin.
Ako nagpasalamat Kanimo, Dios, sa daghan pa nga
dili nako mapasabut,
Apan ako nasayud sa kinahiladman nakong pagbati
nga Ikaw milalang niining akong kinabuhi.
Samtang kining akong kinabuhi dili kaayo maayo,
Samtang ako buhi, ako natagbaw.

Nisha J., edad 10, Republic sa Palau

Ang akong igsoong lalaki ug usa ka higala sa pamilya nakadawat sa ilang mga mission call. Nagdrayb kami og walo ka oras padulong sa templo sa Freiberg, Germany, aron sila makadawat sa ilang mga endowment sa templo.

Nagpabilin kami sulod sa lima ka mga adlaw aron ang akong pamilya makahimo og daghang mga buhat sa templo. Adunay kaabangan nga balay alang sa mga pamilya diha sa mga nataran sa templo. Pipila ka mga bata ug ako mitabang sa hardenero, ug siya mihatag kanamo og ice cream. Nalingaw gyud mi pag-ayo.

Ako nagpaabut sa sunod tuig kon ako mag 12 anyos na ug makahimo sa pagbuhat og mga bunyag sa templo.

Alicka S., edad 11, Slovakia

Si Pedro, Cornelio, ug ang Anghel

Ni Erin Sanderson

Human si Jesus nabanhaw ug mi-balik sa langit, si Pedro ug ang ubang mga Apostoles misangyaw sa daghan nga mga dapit, apan sa katawhang Judeo lamang.

Si Cornelio mao ang usa ka opisyal sa kasundalohan nga Romano. Mituo siya sa Dios, apan dili siya Judeo. Usa ka anghel nagpakita ngadto kaniya ug misulti kaniya

nga ipapangita si Pedro. Si Cornelio mipadala sa iyang mga tawo sa pagpangita ni Pedro, ug ang Espiritu Santo misulti kang Pedro sa pagku-yog kanila.

Sa balay ni Cornelio, si Pedro nagtudlo sa daghang mga tawo kinsa nagpundok didto. Siya misulti kanila kabahin sa ebanghelyo ni Jesukristo, ug sila mibati sa Espiritu Santo ug

sila nasayud nga kini tinuod. Sa dihang ang mga higala ni Pedro nakahibalo nga siya misangyaw ngadto sa mga tawo nga dili Judeo, sila nakugang. Apan si Pedro misulti kanila nga siya nakakat-on nga ang ebanghelyo ni Jesukristo alang sa tanan. (Tan-awa sa Mga Buhat 10:1–48; 11:1–18.) ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

PANGANDAM SA PAGPAKIGBAHIN!

Usa ka paagi aron mahimong usa ka maayong misyonaryo mao ang pagpaningkamot nga mahimong sama ni Jesus. Guntinga ang badges ug isulat ang usa ka kina-ya nga gusto ninyong praktison. Tingali mahimo ninyong paningkamutan nga mahimong "Elder Mabination" o "Sister Mapasalamaton." Ibutang ang inyong badge diin kini makapahinumdom kaninyo sa inyong tumong.

Elder

Sister

Sister

Elder

PANAG-ISTORYAHANAY SA PAMILYA

Basaha ang Mateo 28:19–20. Hisguti kon sa unsang paagi kita mopakigbahin sa ebanghelyo ngadto sa tanan. Hunahunaa ang mga pangutana sa inyong mga higala o mga silingan mahitungod sa ebanghelyo. Mahimo kamong magpraktis sa pagpangutana ug pagtubag sa mga pangutana pinaagi sa pag-role play uban sa inyong pamilya.

Kanta: Mopili og kanta mahitungod sa misyonaryo nga buhat, sama sa "We'll Bring the World His Truth" (*Children's Songbook*, 172).

Kasulatan: Mateo 28:19–20

Video: Adto sa Biblevideos.org sa pagtan-aw sa "Peter's Revelation to Take the Gospel to the Gentiles."

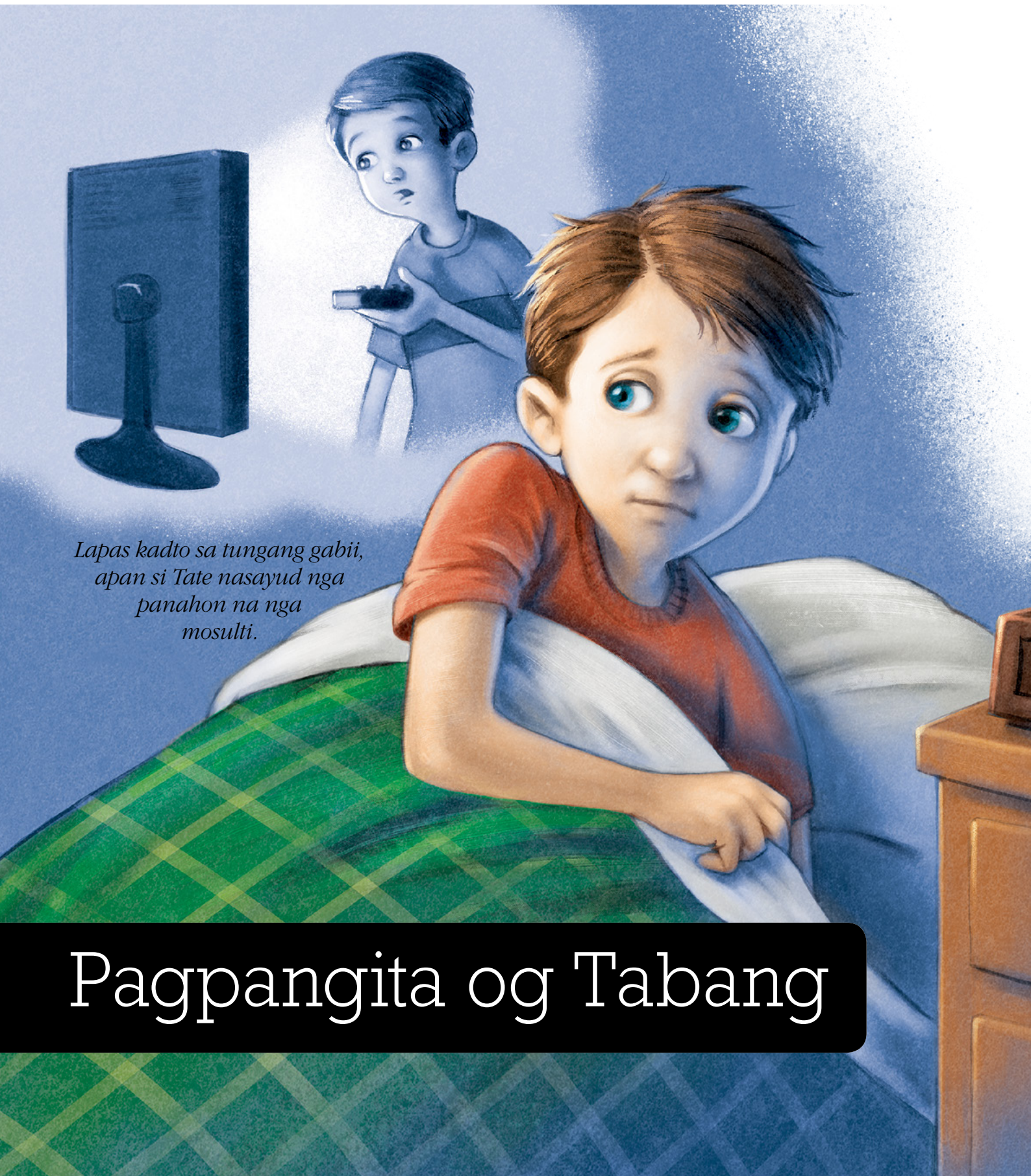

TIP SA KASULATAN

Mas makasabut kita sa mga kasulatan kon kita mopakigbahin unsay atong nakat-unan. Basaha ang usa ka tudling sa kasulatan uban sa inyong pamilya ug hisguti unsay gipasabut sa lisud nga mga pulong o hugpong sa mga pulong, unsa ang kahulugan sa mga kasulatan nganha kaninyo, ug unsa ang mga paagi sa paggamit niini sa inyong kinabuhi.

PAGKAT-ON PA OG DUGANG

Sa wala pa si Pedro tawaga nga mahimong usa ka tinun-an, siya usa ka mangingisda nga nailhan isip Simon. Si Jesus mihatag kaniya sa pangalan nga Pedro, nga nagpasabut nga "bato." Human si Jesus mibiya sa yuta, si Pedro mao ang labaw nga Apostol ug nangulo sa Simbahan. Naghupot siya sa yawe, o awtoridad, sa priesthood.

*Lapas kadto sa tungang gabii,
apan si Tate nasayud nga
panahon na nga
mosulti.*

Pagpangita og Tabang

Ni Kimberly Reid

Gibase sa usa ka tinuod nga istorya

“Langitnong Amahan karon ako mag-ampo giyahi ug bantayi ko matag adlaw” (Children’s Songbook 19).

Naghigda si Tate nga nagmata, naningkamot nga dili makahilak. Nag-ampo siya para matabangan, apan ingon og baga nga itom nga panganod ang mitabon kaniya, nakababag sa Espiritu.

“Unsa kaha kon ako dili makalimot niadtong dili maayo nga salida sa TV?” nabalaka siya.

Pipila ka adlaw ang milabay, siya nakahuman sa iyang homework og sayo ug miabli sa TV. Apan siya wala magdahum nga makakita og usa

ka butang sama *niadtong* diha sa screen. Nakugang kaayo si Tate nga nakalimot siya sa pagpalong dayon sa telebisyon nga mao untay angay niyang buhaton.

Kadto usa ka aksidente. Wala niya tuyua ang pagtan-aw sa usa ka talan-awon sama niadto, apan karon siya dili makalimot niini. Usahay kini iyang mahinumduman sa eskwelahan, sa tingkaon—bisan sa simbahan. Sa mga panahon sama niini, nalipay siya nga si Mama ug Papa dili makabasa sa iyang hunahuna. Ang mga ginikanan ni Tate mitudlo kaniya nga dili motan-aw sa litrato sa mga tawo nga walay sinina. Nasa-yud usab siya nga sila gusto nga siya maglikay sa mapintas nga salida sa TV, sa sine, ug mga dula sa video.

“Karon ako nasayud kon ngano,” hinay nga nagsulti si Tate sa iyang kaugalingon.

Mibangon si Tate ug miluhod pag-usab. Unsay iyang mahimo?

“Langitnong Amahan,” mihung-hong si Tate. “Palihug tabangi ko nga makahunong sa paghunahuna kon unsa ang akong nakita.” Gipahiran niya ang mga luha sa iyang mga mata ug siya naminaw. Ang iyang kasing-kasing mipaspas sa pagpitik. Nagtuo siya nga iyang gibati ang Espiritu Santo nga nag-aghat niya, apan dili kini ang tubag nga iyang gusto.

Kinahanglan niyang sultihan ang iyang mga ginikanan.

“Ngano?” Natingala si Tate. Mobati siya nga sama sa usa ka gamay nga bata nga moadto sa kwarto sa iyang mga ginikanan sa tungang gabii. Ug *sultihan* sila? Gibati niya ang kaulaw ug sama siya nga nagkasakit pag-usab.

Dayon usa ka klaro nga ideya misulod sa iyang hunahuna: gusto sa Langitnong Amahan nga magmalipayon siya. Ang Langitnong Amahan gusto nga bation niya pag-usab ang Espiritu, sa paghunahuna og maayo nga mga butang, ug magmatinuoron ngadto sa iyang pamilya. Gusto kaayo Niya nga si Tate mahimong usa ka takus nga tighupot sa Aaronic Priesthood kon siya mag-12 anyos na sa pipila ka bulan. Nakaamgo si Tate nga kon iyang tagoon unsay iyang nakita ug isekreto kini, magpabilin siyang dili malipayon bahin niini.

Nasayud si Tate nga siya nagkinahanglan og tabang—ug ang Espiritu Santo bag-o lang misulti kaniya kon asa kini makit-i.

Mitan-aw si Tate sa digital nga orasan kilid sa iyang higdaanan. Hapit na mag-ala una sa buntag. Mibarug siya ug mipaingon ngadto sa ngitngit nga hawanan paingon sa kwarto sa iyang mga ginikanan. Gipugngan ang kakulba, nanuktok siya sa ilang pultahan.

“Ma? Pa?”

“Tate, ikaw ba kana?” tubag sa katulgon nga Inahan.

“Unsay problema?” Nangutana si Papa.

“Oo,” miingon si Tate. “Mahimo bang mag-istorya ta? Ug mahimo bang makapangayo ko og panalangin?”

Gipasiga ni Papa ang suga kilid sa higdaanan ug gipasulod si Tate. Sa unang higayon sa daghang mga adlaw, gibati ni Tate ang kainit, paglaum, ug kahayag. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

Pastilan! Karon Unsa Man?

Kini mahimong mahitabo bisan asa—sa panimalay, sa eskwelahan, o sa balay sa usa ka higala. Sa kalit lang ikaw makakita og usa ka butang nga ikaw *nasayud* nga dili maayo—sa telepono, TV, computer, o sa game device, o sa usa ka basahon o magasin. *Karon* unsa ang imong mabuhat aron mobati nga mas maayo?

Ayaw lang paglingkod diha. Pagtan-aw o pagbasa og butang nga maayo. Paghimo og butang nga aktibo. Paghimo og maayong buhat. Pakig-uban sa pamilya o mga higala.

Hinumdumi kinsa ka. Dili ka ngil-ad tungod sa imong nakita. Ikaw anak sa Dios, ug Siya nahigugma kanimo ug gusto nga motabang kanimo nga luwas ug malipayon.

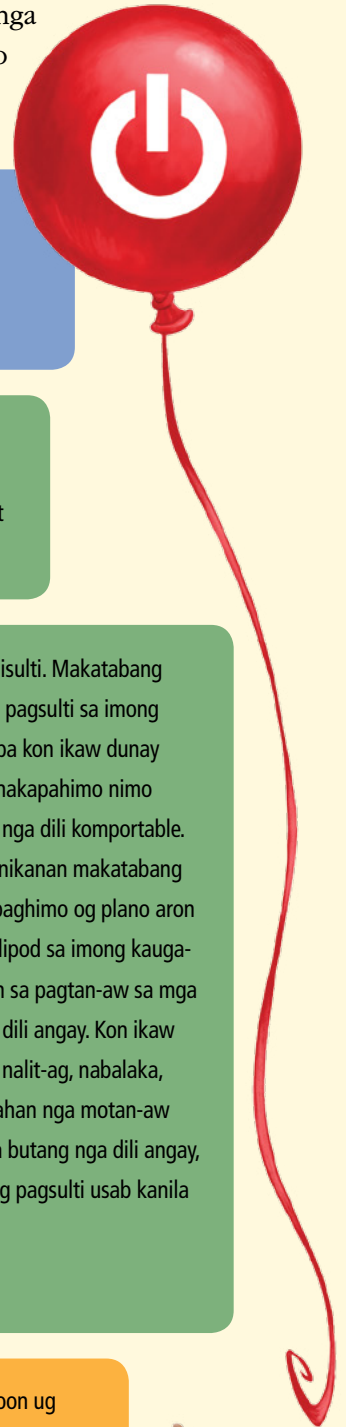
Palayo gikan niini. Palunga kini. Ibutang kini. Isipa kini nga mora og hilo sa imong utok—tungod kay mao kana kini.

Sultihi ang imong mama o papa. Ang mga ginikanan nasayud sa labing maayo, ug sila gusto nga motabang kanimo nga luwas ug malipayon. Ayaw kaulaw. Unsay nahitabo nimo nahitabo na hapit sa tanan.

Kanunayng isulti. Makatabang kanimo ang pagsulti sa imong mama o papa kon ikaw dunay nakita nga nakapahimo nimo nga mobati nga dili komportable. Ang mga ginikanan makatabang kanimo sa paghimo og plano aron sa pagpanalipod sa imong kaugalingon gikan sa pagtan-aw sa mga butang nga dili angay. Kon ikaw mobati nga nalit-ag, nabalaka, o ikaw ganahan nga motan-aw pag-usab sa butang nga dili angay, siguroha ang pagsulti usab kanila bahin niini.

Biyai kana. Hunahunaa ang imong kaugalingon nga mipalupad og balloon ug nagtan-aw niini nga mipalayo. Paningkamot nga ma-relaks ug papahawaa gikan sa imong hunahuna unsay imong nakita. Karon hunahunaa ang templo, ang imong pamilya, o lain pang butang nga gusto nimong makita.

Ang mga Pumpkin ni Paul

Ni Ray Goldrup

Gibase sa usa ka tinuod nga istorya

Nagtabang si Paul ni Papa nga mananom. Nanghinaut siya nga ang iyang igsoon nga lalaki nga si Eric nia unta aron makatabang. Apan si Eric tua sa iyang misyon.

“Dili gayud ko modako sama ni Eric,” miingon si Paul. “Unsaon nako pagmisyon sama niya?”

“Ayaw kabalaka,” miingon si Papa. “Motubo ra ka.”

Gitunol ni Papa ngadto ni Paul ang mga liso sa pumpkin. Iyang gitabangan si Paul sa pagtanom niini.

“Kining gamay nga liso motubo ngadto sa dakong mga pumpkin?” Nangutana si Paul.

“Kon atimanon nimo kini,” miingon si Papa.

Mogawas si Paul kada adlaw aron tan-awon ang garden. Gibuboan niya kini, ug sa wala madugay misugod kini sa pagtubo. Ang mga dahon nagkadako. Nag-amping si Paul sa pagpangibut sa mga sagbut.

Pagka-tinglarag (fall) ang mga pumpkin midako na. Ug dihay dako nga orange nga mga pumpkin! Gidala ni Paul si Papa aron ipakita kaniya. “Imong giatiman pag-ayo ang mga pumpkin nga tanom!” Miingon si Papa.

“Yup! Ug ako moatiman sa akong kaugalingon, aron ako usab modako.” Mingisi si Paul. “Ug kon ako dako na, ako makamisyon sama nga si Eric!” ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

Ang Pumpkin Patch

Pila ka buok pumpkin ang gitanom ni Paul?
Makita ba ninyo ang laing gitago nga mga butang? ■

Usa sa usa ka Milyon

Pinagaan ug pinalagsik ♩ = 96-104

Mga pulong ni Jan Pinborough
Musika ni Michael F. Moody

mf

1. Mil - yon ka-ming lig - on Din -
bi - nu - o - tan mi, Nag -

his' ka - li - bu - tan Ma - tag u - sa a - nak sa Dios, Ta -
ma - su - lun - don mi. Na - hi - gug - ma kos' Gi - no - o Sa

mas hinay *a tempo*

lag - sa - on ka - mi. U - sa mi sa mil - yon, May lig-ong pag - tu - o! U -
ta - nang bu - hat ko. U - sa ko sa mil - yon, May lig-ong pag - tu - o! U -

sa mi sa mil - yon, sa ka-ha - yag N'ya! Ta - lag - sa-ong ka - ba - ta - an —
sa ko sa mil - yon, sa ka-ha - yag N'ya! Ta - lag sa-ong ka - ba - ta - an —

1.

(mas hinay) La - hi ka - mi — Mo - bu - hat sa gus - to sa A - ma - han. 2. Nag
La - hi ka - mi — Mo -

2.

bu - hat sa gus-tos' A - ma - han na - ko! Mo - bu - hat sa gus-tos' A - ma - han.

mas hinay *rit.*

© 2010 ni Jan Pinborough ug Michael F. Moody. Tanang katungod gigahin.
Kini nga kanta mahimong kopyahon alang sa panagsa, dili pangnegosyo nga paggamit sa simbahan o sa panimalay.
Kini nga pahibalo kinahanglang ilakip sa matag kopya nga himoon.

**Ni Presidente
Henry B. Eyring**
Unang Magtatambag
sa Unang Kapangulohan

ANG DALAN PADULONG SA KAHILWASAN [SAFETY]

Usa sa mga pamaagi nga atong masayran nga ang usa ka pasidaan gikan sa Ginoo mao nga ang balaod sa mga saksi, gitugutan nga mga saksi, gipangamuyo.

Ingon og walay katapusan ang tinguha sa Manluluwas nga mogiya kanato ngadto sa kaluwasan sa kakuyaw. Ug adunay kamakanunayon diha sa paagi nga Siya magtultol kanato sa dalan. Siya magtawag sa daghan nga pamaagi aron nga kini moabut niadtong andam nga modawat niini. Ug kadto nga mga pamaagi kanunayng naglakip sa pagpadala sa mensahe pinaagi sa baba sa Iyang mga propeta bisan asang dapit nga ang katawhan angayan nga adunay propeta sa Dios diha kanila. Kad-tong awtorisado nga mga sulugoon kanunay nga gisangunan sa pagpasidaan sa mga katawhan, nagsulti kanila sa dalan padulong sa kahilwasan.

Sa dihang ang tensyon misaka didto sa amihanang Missouri, USA, sa tinglarag niadtong 1838, si Propeta Joseph Smith mitawag sa tanang mga Santos sa pagpundok ngadto sa Far West alang sa proteksyon. Daghan ang diha sa hilit nga mga umahan o sa nagkatibulaag nga pinuy-anan. Siya piho nga mitambag ni Jacob Haun, magtutukod sa usa ka gamay nga pundok sa pinuy-anan nga gitawag

og Galingan ni Haun. Usa ka rekord sa nakasaksi niana nga panahon naglakip niini: “Si Brother Joseph mipadala og pahibalo ni Haun, kinsa nanag-iya sa galingan, aron sa pagpahibalo sa mga kaigsoonan nga nagpuyo didto nga mobiya og moadto sa Far West, apan sa Mr. Haun wala mohatud sa mensahe” (Philo Dibble, sa “Early Scenes in Church History,” sa *Four Faith Promoting Classics* [1968], 90). Sa wala madugay, si Propeta Joseph Smith mirekord sa iyang kasaysayan: “Hangtud niining adlaw gihatag sa Dios kanako ang kaalam aron sa pagluwas sa mga tawo kinsa maminaw og tambag. Walay bisan usa nga napatay sukad kinsa [mipataling-hug] sa akong tambag” (*History of the Church*, 5:137). Dayon ang Propeta mirekord sa subo nga kamatuoran nga masalbar pa unta ang mga inosenteng kinabuhi sa Galingan ni Haun kon nadawat pa unta ang iyang tambag og nasunod.

Sa atong panahon, kita napasidan-an sa tambag kon asa makakita og kaluwasan sa kakuyaw gikan sa sala ug sa kasub-anan. Usa sa mga yawe sa pagila niining mga pasidaan mao nga kini gibalik-balik. Sama pananglit, sobra sa makausa niining komperesya, inyong nadungog ang atong propeta nga miingon nga siya mikutlo sa nag-unang propeta ug busa nahimong ikaduhang saksi ug usahay mahimong ikatulo. . . . Ang Apostol nga si Pablo misulat nga “Ang bisan unsa nga sumbong kinahanglan paluyohan sa pagpanghimatud sa duha o tulo ka mga saksi” (2 Mga Taga-Corinto 13:1). Usa sa mga pamaagi nga atong masayran nga ang usa ka pasidaan gikan sa Ginoo mao nga ang balaod sa mga saksi, gitugutan nga mga saksi, gipangamuyo. Kon ang mga pulong sa propeta ingon og magbali-balik, kinahanglan nga ibutang diha ang atong pagtagad ug mopuno sa atong mga kasingkasing sa pasalamat nga nagpuyo sa usa ka bulahan nga panahon. . . .

Ang atong Langitnong Amahan nahigugma kanato. Iyang gipadala ang Iyang Bugtong Anak nga mahimo natong Manluluwas. Siya nasayud nga sa mortalidad kita maanaa sa kakuyaw, ang kinagrabehan niini nagagikan sa mga tintasyon sa grabe nga kaaway. Mao kana ang usa sa rason nganong ang Manluluwas naghatag sa yawe sa priesthood aron kad-tong adunay mga dunggan nga makadungog ug hugot nga pagtuo sa pagsunod makapahimutang ngadto sa lugar nga luwas sa kakuyaw. ■

Gikan sa “Finding Safety in Counsel,” Liahona, Hulyo 1997, 23–25.

MGA IDEYA

Kapila ba kita mamulong sa mabining mga pulong ngadto sa usag usa?

“Mahimo natong sulayan ang atong mga kaugalingon pinaagi sa pagpangutana og pipila ka mga pangutana. . . .

1. Kanus-a ang katapusang higayon nga ako sinserong midayeg sa akong kapikas, nga ako ra o atubangan sa among mga anak?
2. Kanus-a ang katapusang higayon nga ako mipasalamat, mipahayag og gugma, o sa kinasingkasing nangamuyo sa hugot nga pagtuo alang kaniya diha sa pag-ampo? 3. Kanus-a ang katapusang higayon nga napugnan nako ang pagsulti og usa ka butang nga nahibaloan nakong makapasakit kaniya? 4. Kanus-a ang katapusang higayon nga mapainubsanon kong nangayog pasaylo—wala magdugang og mga pulong nga ‘apan kon ikaw lang unta’ o ‘apan kon wala ka lang unta’? 5. Kanus-a ang katapusang higayon nga ako mipili nga malipay kay sa mamugos nga ‘modaug’?”

Linda K. Burton, kinatibuk-ang presidente sa Relief Society, “Magdungan Kitag Saka,” *Liahona*, 2015 sa Mayo, 31.

Anaa Usab Niini nga Isyu

PARA SA MGA YOUNG ADULT

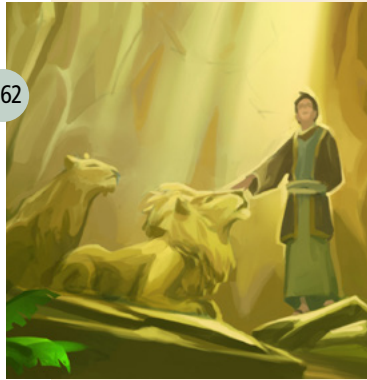
PAGPAKABUHI UBAN SA **Tinuod nga Katuyoan**

Ang pagsabut sa "ngano" sa inyong mga desisyon makatabang kaninyo nga mobuhat sa husto nga mga butang alang sa husto nga rason. Pagkat-on sa pagpuyo og usa ka tinuyo nga kinabuhi!

PARA SA MGA KABATAN-ONAN

p.62

MAKAPATINGALA SA KABATAN-ONAN DIHA SA MGA KASULATAN

Ang mga pakig-away nga giatubang sa mga batan-on sa mga kasulatan lahi kay sa inyo, apan sa gihapon kamo makasunod sa ilang mga ehemplo sa kaisug, hugot nga pagtuo, ug pagkamasulundon sa pagbuntog sa inyong kaugalingong mga hagit.

PARA SA MGA BATA

Pagpangita og Tabang

Si Tate dili makahunong sa paghunahuna mahitungod sa unsay iyang nakita sa TV, busa siya nag-ampo sa Langitnong Amahan aron masayud kon unsay buhaton.

CEBUANO

ANG SIMBAHAN NI
JESUKRISTO
SA MGA SANTOS
SA ULAHING MGA ADLAW